Theodor Storm

Jenni
og andre fortællinger

Theodor Storm

Jenni
og andre fortællinger

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

I salen

Der havde været barnedåb om eftermiddagen; nu var det hen imod aften. Barnets forældre sad med deres gæster i den rummelige sal, blandt sidstnævnte mandens bedstemoder; de andre var ligeledes nære slægtninge, unge og gamle; men bedstemoderen var et helt slægtled ældre end de ældste af dem. Barnet var blevet kaldet "Barbara" efter hende; men det havde også fået et kønnere navn; for Barbara alene lød dog alt for gammeldags underligt for det smukke lille barn. Det skulle dog kaldes med det navn, det ønskede begge forældrene, hvor meget end vennerne havde at indvende. Men den gamle bedstemoder erfarede ikke noget om, at brugbarheden af hendes længe prøvede navn blev draget i tvivl.

Præsten havde kort efter ceremoniens udførelse overladt familien til sig selv; nu blev gamle, kære, ofte fortalte historier draget frem og fortalt igen, og det ikke for sidste gang. De kendte alle hinanden; de gamle havde set de unge vokse op, de ældste set de gamle blive grå; om alle fortaltes der de nydeligste og morsomste historier fra barndomstiden, og når ingen anden kunne, så fortalte bedstemoderen dem. Hun var den eneste, om hvem ingen kunne fortælle noget; hendes barndomsår lå før alle de andres fødsel; de, som foruden hende selv skulle vide noget om det, måtte have været langt ude over enhver menneskealder. – Under sådanne samtaler havde aftenen nærmet sig. Salen vendte imod vest, gennem vinduerne faldt der endnu et rødt skær hen over gipsroserne på de hvide, med stukarbejde

prydede vægge; så forsvandt også det. Under den nu indtrådte tavshed kunne man høre en dump, ensformig brusen i det fjerne. Nogle af gæsterne lyttede.

"Det er havet," sagde den unge kone.

"Ja," svarede bedstemoderen, "det har jeg tit hørt; det har længe været således."

Så tav de igen; uden for vinduerne i den smalle, brolagte gård stod der et stort lindetræ, og man hørte spurvene gå til hvile under dets blade. Husets herre havde grebet sin kones hånd; hun sad stille ved hans side, mens han så op imod det ujævne, gammeldags gipsloft.

"Hvad ser du efter?" spurgte bedstemoderen.

"Der er revner i loftet," sagde han, "gesimserne er også sunket. Salen bliver gammel, bedstemoder, vi må bygge den om."

"Salen er endda ikke så gammel endnu," svarede hun, "jeg kan godt huske, da den blev bygget."

"Bygget? Hvad var her da tidligere?"

"Tidligere?" gentog bedstemoderen. Så tav hun en stund og sad som et livløst billede; hendes øjne stirrede tilbage i en svunden tid, hendes tanker var hos skyggerne af de ting, hvis væsen for længe siden var borte. Derpå sagde hun: Det er firsindstyve år siden; din bedstefader og jeg har ofte talt om det senere – salsdøren førte den gang ikke ud til et værelse, men ud i en lille blomsterhave; det er ikke mere den samme dør, den gamle havde glasruder, og man kunne gennem den se lige ned i haven, når man trådte ind ad gadedøren. Der var tre trin ned til haven, og på begge sider af trappen var der et broget kinesisk rækværk. Mellem to rabatter, der var kantet med lavt buksbom,

førte en bred, med hvide muslingeskaller bestrøet sti til et lindetræslysthus, foran hvilket der hang en gynge mellem to kirsebærtræer; ved den høje havemur på begge sider af lysthuset stod omhyggeligt opbundne abrikostræer. – Her kunne man ved middagstid om sommeren se din oldefader gå regelmæssigt frem og tilbage, idet han pyntede på auriklerne og de hollandske tulipaner i rabatterne eller bandt dem til hvide pinde med bast. Han var en streng, akkurat mand med militærisk holdning, og hans sorte øjenbryn i forbindelse med det pudrede hår gav ham et fornemt ydre.

Sådan var det nu en gang en eftermiddag i august, da din bedstefader kom ned ad den lille havetrappe; men den gang var han endnu langt fra at være bedstefader. – Jeg ser det endnu for mine gamle øjne, hvordan han rank og rask gik hen imod din oldefader. Så tog han en skrivelse op af en smukt broderet brevtaske og rakte ham den med et graciøst buk. Han var et smukt ungt menneske med blide venlige øjne, og den sorte hårpung stak behageligt af ved siden af hans livlige kinder og perlegrå klædesfrakke. – Da din oldefader havde læst skrivelsen, nikkede han og trykkede din bedstefaders hånd. Han måtte vel godt kunne lide ham; for han gjorde sjældent den slags ting. Så blev han kaldt ind i huset, og din bedstefader gik ned i haven.

I gyngen uden for lysthuset sad der en otteårs pige; hun havde en billedbog på skødet, som hun læste i med stor iver; de lyse gyldne lokker hang ned over det lille varme ansigt, solskinnet lå brændende på det.

"Hvad hedder du?" spurgte den unge mand.

Hun rystede håret tilbage og sagde: "Barbara."

"Tag dig i agt, Barbara; dine lokker smelter jo i solen."

Den lille fo'r med hånden hen over det varme hår; den unge mand smilede, – og det var et meget blidt smil. – "Det har ingen nød," sagde han; "kom lad os gynge."

Hun sprang op. "Vent lidt, jeg må først gemme min bog." Hun bragte den ind i lysthuset. Da hun kom tilbage, ville han sætte hende op i gyngen. "Nej," sagde hun, "jeg kan godt hjælpe mig selv." Så stillede hun sig op på brættet og råbte: "Nå, gyng mig så!" – og nu trak din bedstefader i gyngen, så hans hårpung dansede omkring skuldrene, snart til den ene, snart til den anden side; gyngen med den lille pige gik op og ned i solskinnet, de lyse lokker viftede frit om hendes tindinger. Og det var dog stadigt ikke højt nok! Men da gyngen brusende fo'r ind i lindetræsgrenene, fløj fuglene op fra espaliertræerne på begge sider, så de overmodne abrikoser trillede ned på jorden.

"Hvad var det?" sagde han og standsede gyngen.

Hun lo, fordi han kunne spørge således. "Det var irisker," svarede hun, "de plejer ellers ikke at være så bange."

Han løftede hende ud af gyngen, og de gik hen til espalieret; dér lå de mørkegule frugter mellem buskene. "Din irisk trakterer dig," sagde han. Hun rystede på hovedet og lagde en smuk abrikos i hans hånd. "Nej, det er dig," svarede hun sagte.

Så kom din oldefader ned i haven igen.

"Tag han sig i agt," sagde han smilende, "ellers bliver han ikke af med hende igen."

Dernæst gav de to sig til at tale om forretningssager og gik så ind i huset.

Om aftenen fik den lille Barbara lov til at sidde med til bords; den unge venlige mand havde bedt for hende. – Det gik rigtig

nok ikke ganske til, som hun havde ønsket; for gæsten sad oppe hos hendes fader; men hun var endnu en lille pige og måtte sidde helt nede ved siden af den alleryngste skriver. Derfor var hun også snart færdig med at spise; så rejste hun sig og listede sig hen til sin faders stol. Men han talte så ivrigt om konto og diskonto med den unge mand, at denne slet ikke havde øje for den lille Barbara. – Ja, det er firsindstyve år siden; men den gamle bedstemoder husker godt, hvor utålmodig den lille Barbara den gang blev, og at hun slet ikke var så uhyre venligt stemt mod sin gode fader. Klokken slog ti, og nu måtte hun sige god nat. Da hun kom til din bedstefader, spurgte han: "Skal vi gynge igen i morgen?" Og den lille Barbara blev atter ganske fornøjet. – "Han er jo en rigtig nar efter børn, han!" sagde din oldefader; men egentlig var han selv ganske ufornuftigt indtaget i sin lille pige.

Hen imod aften næste dag rejste din bedstefader.

Så gik der otte år. Om vinteren stod den lille Barbara tit ved glasdøren og åndede på de frosne ruder; så så hun gennem kighullet ned i den snedækkede have og tænkte på den smukke sommer, på de strålende blade og det varme solskin, på irisken, der altid byggede rede i espalieret, og på hvordan en gang de modne abrikoser var trillet ned på jorden, og så tænkte hun på en sommerdag og til sidst altid kun på denne ene sommerdag, når hun tænkte på sommeren. – Sådan gik årene; den lille Barbara var nu dobbelt så gammel og egentlig slet ikke mere den lille Barbara; men den ene sommerdag stod endnu bestandig som et lyspunkt i hendes erindring. – – Men så kom den virkelig endelig igen en dag.

"Hvad?" spurgte manden smilende, "sommerdagen?"

"Ja," svarede bedstemoderen, "ja, din bedstefader kom igen. Det var en rigtig sommerdag."

"Og så?" spurgte han igen.

"Så var der et par kærestefolk," svarede bedstemoderen, "og den lille Barbara blev din bedstemoder, hun, som sidder her iblandt jer og fortæller gamle historier. – Men så vidt var det endnu ikke. Først var der bryllup, og dertil lod din oldefader salen bygge. Nu var det vel forbi med haven og blomsterne; men det gjorde ikke noget; han fik snart levende blomster til at underholde sig med i middagstimerne. Da salen var færdig, blev der holdt bryllup. Det var et lystigt bryllup, og gæsterne talte om det længe bag efter. – I, som sidder her, og som nu altid skal være med til alle ting, I var rigtig nok ikke til stede; men det var jeres fædre og bedstefædre, jeres mødre og bedstemødre, og det var også folk, som kunne være med i legen. Den gang var det rigtig nok endnu en stille, beskeden tid; vi ville endnu ikke vide alting bedre end majestæterne og deres ministre; og den, der stak sin næse i politikken, ham kaldte vi en kandestøber, og såfremt han var skomager, så lod vi vore sko lave hos hans nabo. Tjenestepigerne hed endnu alle sammen Trine og Stine, og enhver bar den kjole, der svarede til hans stand. Nu bærer I jo oven i købet knebelsbarter som junkere og kavalerer. Hvad er det dog, I vil? Vil I allesammen regere med?"

"Ja, bedstemoder," svarede dattersønnen.

"Og adelen, og de høje herskaber, som er født til det? Hvad skal der blive af dem?"

"Å – – adel – –" sagde den unge moder og så med stolte, kærlige øjne op til sin mand.

Denne smilede og svarede: "Dem stryger vi, bedstemoder, eller også bliver vi alle sammen friherrer, hele Tyskland med mand og mus. Andet råd ved jeg ikke."

Det svarede bedstemoderen ikke noget til; hun sagde kun: "Ved mit bryllup talte man ikke om statssager; underholdningen gik sin jævne gang, og vi var lige så fornøjede, som I er i jeres nymodens selskaber. Når man sad til bords, fik man morsomme gåder at gætte og der blev lavet leverrim, ved desserten sang man: "Hans skål, hr. nabo, se, glasset er tomt" og alle de andre smukke sange, som nu er glemt; man kunne altid tydeligt høre din bedstefaders klare tenorstemme. – Folk var den gang høfligere mod hinanden; det ansås for meget upassende at diskutere og råbe op i godt selskab. – Nå, det er alt sammen blevet anderledes; – men din bedstefader var en blid, fredelig mand. Det er længe siden, han har forladt denne verden; han har fået et stort forspring for mig; det bliver vist på tiden, at jeg følger ham."

Bedstemoderen tav et øjeblik, og der var ingen, der sagde noget. Men hun følte, at de tog hendes hænder; de ville alle beholde hende endnu længere. Der gled et fredeligt smil hen over det kære gamle ansigt; så så hun på sin sønnesøn og sagde: "Her i salen stod også hans lig; du var kun seks år gammel den gang og stod og græd ved kisten. Din fader var en streng, hensynsløs mand. 'Lad være at hyle, dreng,' sagde han og tog dig på armen. 'Se her hen, sådan ser en brav mand ud, når han er død.' Så tørrede han hemmeligt selv en tåre bort af sit ansigt. Han havde altid holdt meget af din bedstefader. Nu er de alle borte; – og i dag har jeg båret mit barnebarnsbarn ved dåben her i salen, og I har givet hende jeres gamle bedstemoders

navn. Gid Vorherre lade hende nå min alder lige så lykkelig og tilfreds som jeg!"

Den unge moder knælede foran bedstemoderen og kyssede hendes fine hånd.

Dattersønnen sagde: "Bedstemoder, vi vil rive den gamle sal helt ned og igen anlægge en blomsterhave her; nu er den lille Barbara her jo atter. Damerne siger jo, at hun ligner dig; hun skal igen sidde i gyngen, og solen skal atter skinne på gyldne barnelokker; måske kommer så en gang igen en sommereftermiddag bedstefader ned ad den lille kinesiske trappe, måske – –"

Bedstemoderen smilede: "Du er en fantast," sagde hun; "det var din bedstefader også."

Posthuma

Et ligfølge trådte ind på kirkegården; en smal kiste med en krans på, seks ligbærere og to, som fulgte. Det var en stille sommermorgen, den største del af kirkegården lå endnu i fugtig skygge; kun på den jord, der var kastet op ved randen af en ny grav, skinnede solen allerede. Nu blev kisten firet ned; mændene tog deres hatte af, så nogle øjeblikke derned og gik så snakkende deres vej, idet de overlod resten til graveren. – Snart var jorden kastet på, og der blev atter stille, ensomt solskin; kun skyggen af kors og tavler, af urner og obelisker bevægede sig umærkeligt hen over grønsværen.

Graven lå i de fattiges kvarter, hvor der ikke er gravmonumenter; først var det en lav jordhøj, så kom vinden og fejede det løse støv ud på vejen; så faldt regnen fra himlen og slettede kanterne ud; om sommeraftenen løb børnene hen over den. Endelig blev det vinter, og nu faldt sneen tættere og tættere, indtil graven var helt forsvundet. – Men det vedblev ikke at være vinter, det blev forår og sommer igen. På de andre grave brød vintergækkerne op af jorden, de stedsegrønne planter blomstrede, roserne satte knop.

Graven her var nu også overgroet; først var der fint grønsvær, græs og rude, så kom der røde nælder, tidsler og andre planter, som menneskene kalder ukrudt; og når middagen var varm, sang græshopperne af fuld kraft. – Så igen en morgen var alle tidsler og alt ukrudt forsvundet, og kun det smukke græs var tilbage. Nogle dage senere stod der et simpelt sort kors, endelig

fandtes der på bagsiden af korset, på den side, der vendte bort fra vejen, udskåret et pigenavn, med små bogstaver, ikke malet, sådan, at man kun kunne se det i nærheden.

Det var blevet nat. Alle vinduer i byen var mørke; alle sov; kun oppe i de høje værelser i et stort hus sad der endnu en ung mand vågen. Han havde slukket lysene og sad med lukkede øjne i en lænestol og lyttede, om også alle var gået til ro nede i huset; i hånden holdt han en krans af hvide mosroser. Således sad han længe.

Uden for blev en anden verden levende; nattens dyr strejfede omkring; der var noget, som klynkede i det fjerne. Da han åbnede sine øjne, var der lyst i værelset; han kunne se billederne på væggene; gennem vinduet så han i det skarpe månelys sidefløjens mur lige over for. Hans tanker var på vejen til kirkegården. "Graven ligger i skygge," sagde han. – – "Månen skinner ikke på den." Så rejste han sig, åbnede forsigtigt døren og gik ned ad trappen med sin krans. I forstuen lyttede han endnu en gang, og, efter at han lydløst havde åbnet døren, trådte han ud på gaden og gik i skyggen af husene ud af byen, et stykke i måneskinnet, indtil han havde nået kirkegården.

Det var, som han havde sagt; graven lå i kirkegårdsmurens dybe skygge. Han hængte rosenkransen på det sorte kors, så støttede han sit hoved mod det. – Vægteren gik forbi der uden for; men han lagde ikke mærke til det; den måneklare nats stemmer vågnede, græsset hvislede, natblomsterne sprang ud, der var sagte sang i luften; men han hørte intet af det alt sammen; han levede i en time, som ikke var mere, omfavnet af to pigearme, der for længe siden havde lukket sig over et stille

hjerte. Et blegt lille ansigt nærmede sig til hans, to små barneblå øjne så ind i hans.

Hun bar allerede døden i sig; men endnu var hun ung og smuk; endnu æggede hun, og endnu blev hun begæret. Hun elskede ham, hun gjorde alt for ham. Hun havde ofte fået skænd for hans skyld; så havde hun set op med sine stille øjne; men det var ikke blevet anderledes for det. Om natten i det kolde forår, kom hun ned i haven til ham i sin luvslidte kjole; på anden måde kunne han ikke få hende at se.

Han elskede hende ikke; han begærede hende kun og tog tankeløs den ængstelige ild fra hendes læber. "Hvis jeg var sladdervorn," sagde han, "så kunne jeg i morgen fortælle, at jeg har kysset den smukkeste pige i byen."

Hun troede ikke, at han anså hende for den smukkeste, hun troede heller ikke, at han ville tie.

Et lavt gærde skilte den plet, hvorpå de stod, fra vejen. De hørte trin, der nærmede sig. Han ville drage hende bort med sig; men hun holdt ham tilbage. "Det er lige meget," sagde hun.

Han rev sig ud af hendes arme og trådte alene tilbage.

Hun blev stående, ubevægelig; hun trykkede kun sine hænder mod øjnene. – Således stod hun endnu, da menneskene derude var gået forbi, og da lyden af trinene var død hen mellem husene. Hun så ikke, at han igen var trådt hen til hende og lagde sin arm om hendes nakke. "Du skammer dig over mig!" sagde hun stille, "det ved jeg godt."

Han svarede ikke; han havde sat sig på bænken og trak hende tavs ned til sig. Hun lod det ske, hun lagde sine læber på hans smukke, fornemme hænder; hun var bange for at have gjort ham bedrøvet.

Han løftede hende smilende op på sit skød og undrede sig over, at han ikke følte nogen byrde, men kun formen af hendes fine, alfeagtige legeme; han sagde drillende, at hun var en heks, hun vejede ikke tredive lod. – Vinden kom farende mellem de nøgne grene; han svøbte sin kappe om hendes fødder. Hun så op på ham med lykkelige øjne. "Jeg fryser ikke!" sagde hun og pressede sin pande mod hans bryst.

Hun var i hans vold; hun ville ikke længere have noget for sig alene. – Han skånede hende, ikke fordi han havde medynk med hende, eller fordi han ville have anset det for en synd at besidde hende uden kærlighed; men det var, som om der var nogen, der holdt ham tilbage fra at eje hende helt. Han vidste ikke, at det var døden. – –

Han havde rejst sig, han ville gå. "Du kommer til at fryse alt for meget," sagde han. Men hun trykkede hans hånd mod sin kind, hun lagde sin pande mod hans. "Jeg er så varm! Føl på mig, hvor brændende hed jeg er!" sagde hun. Hun slog sine arme omkring hans nakke, hun hang om halsen på ham som et barn og så på ham stum og i selvforglemmelse.

Otte dage efter denne kolde nat kunne hun ikke forlade sin seng; to måneder efter var hun død. Han havde ikke set hende igen; men efter hendes død er hans attrå slukt; han har nu i mange år båret hendes friske billede omkring med sig og er tvunget til at elske en død.

I solskin

1

Stærene muntrede sig i de højeste grene af ahorntræet, som stod på husets haveside. Ellers var alt stille; for det var en sommereftermiddag mellem ét og to.

Ud af havestuedøren trådte en ung rytterofficer i hvid gallauniform og med den lille trekantede fjerhat på snur; han så sig om til alle sider i havens gange, så svingede han sin tynde stok sirligt mellem fingrene og lyttede op mod et åbent vindue i det øverste stokværk, hvorfra man med små pauser tydeligt kunne høre to gamle herrers stemmer og klirren af hollandske kaffekopper. Som én, der går noget behageligt i møde, smilede den unge mand, idet han langsomt gik ned ad den lille havetrappe. Muslingeskallerne, med hvilke den brede gang var bestrøet, klirrede mod hans brede sporer; men snart gik han forsigtigt, som om han ville undgå at vække nogens opmærksomhed. – Alligevel syntes det ikke at forstyrre ham, at en ung mand i borgerlig dragt, med omhyggeligt pudret frisure kom ham i møde fra én af sidegangene. Et udtryk af broderlig, næsten kærlig tillid viste sig i begges ansigt, da de tavse gav hinanden hånden. "Syndikus er der oppe; de gamle herrer sidder ved tokadille-bordet," sagde han, idet han tog et stort guldur frem, "I har hele to timer! Gå kun, du kan hjælpe hende med regnskabet." Med disse ord pegede han ud ad stien, hen imod et trælysthus, der var bygget på pæle over en flod, som strømmede forbi neden for haven.

"Tak, Fritz. Du kommer da vel ud til os?"

Den anden rystede på hovedet. "Det er postdag i dag," sagde han og gik hen imod huset. Den unge officer havde taget sin hat i hånden, og mens han nu gik ned ad stien, lod han solen skinne frit på sin høje pande og sit sorte, upudrede hår. Således var han snart nået ind i skyggen af den lille pavillon, som lå imod øst.

Den ene fløjdør stod åben; han trådte forsigtigt hen på tærsklen. Men jalousierne syntes at være lukkede på alle sider; der var så halvmørkt der inde, at det varede en rum tid, inden hans øjne, som lige nu havde vænnet sig til det klare solskin, formåede at opfatte en ungdommelig pigeskikkelse, der sad midt i værelset ved et lille marmorbord og med sikker hånd førte det ene tal efter det andet ind i en foliant, som lå foran hende. Den unge officer betragtede med tilbageholdt åndedræt det lille pudrede hoved, som svævede over bogens hvide blade og harmonisk bevægedes frem og tilbage som styret af pennens træk. Da der så var gået nogen tid, trak han sin kårde en håndsbred op af skeden og lod den falde tilbage med et stød, så det gav en sagte klang. Et smil viste sig om den unge piges mund, og de mørke øjenhår hævede sig lidt fra kinderne; men så, ligesom om hun havde betænkt sig, strøg hun blot sin amarantfarvede morgenkjoles ærme til side og dyppede på ny pennen.

Da hun slet ikke ville se op, gjorde officeren et skridt ind i værelset og trak tavs pennen bort mellem hendes fingre, så der kom blæk på neglen.

"Hr. kaptajn!" udbrød hun og strakte sin hånd ud imod ham. Hun havde kastet hovedet tilbage, og to mørkegrå øjne var

fæstede på ham med et udtryk af ikke alt for alvorlig vrede.

Han plukkede et drueblad på espalieret og tørrede omhyggeligt blækket af hendes fingre. Hun lod ham roligt gøre det; men så tog hun pennen og begyndte igen at arbejde.

"Du kan regne en anden gang, lille Franciska!" sagde den unge mand.

Hun rystede på hovedet. "I morgen er det klosterafregningsdag; jeg må gøre det færdigt." Og hun fortsatte sit arbejde.

"Du er en pennehelt!"

"Jeg er en købmandsdatter!"

Han lo.

"Lad være at le! Du ved, at vi egentlig ikke kan lide soldater."

"Vi? Hvad er det for nogle vi?"

"Å, Konstantin," – hun lod adderende pennen gå ned langs med talrækkerne – "vi, hele firmaet!"

"Også du, Franciska?"

"Å! Jeg" – – Og hun lod pennen falde og kastede sig til hans bryst, så en let puddersky rejste sig over deres hoveder. Hun strøg med hånden hen over hans skinnende sorte hår. "Hvor du er forfængelig!" sagde hun, idet hun betragtede den smukke unge mand med et udtryk af stolt velbehag.

Man hørte lyden af militærmusik fra byen. Den unge kaptajns øjne lyste. "Det er mit regiment!" sagde han og holdt den unge pige op til sig med begge sine arme.

Hun bøjede smilende overkroppen bort fra ham. "Men det hjælper dig alt sammen ingen ting!"

"Hvad skal det da blive til?"

Hun hævede sig op på tåspidserne og sagde: "Til bryllup!"

"Men firmaet, Franciska?"

"Jeg er min faders datter." Og hun så på ham med sine kloge øjne.

I dette øjeblik trængte, tilsyneladende i umiddelbar nærhed, lyden af en hård stemme over til dem fra husets øverste stokværk. Stærene fløj skrigende gennem haven; den unge officer omfavnede med en uvilkårlig bevægelse den unge pige fastere. "Hvad går der af dig?" sagde hun. "De gamle herrer har spillet deres første parti; nu står de ved vinduet, og fader spår, hvordan vejret bliver i næste uge."

Han så gennem døren ud på den solbeskinnede have. "Jeg har dig," sagde han. "Det må ikke blive anderledes."

Hun bevægede tavs sit hoved nogle gange frem og tilbage; så rev hun sig løs og skubbede ham blidt hen imod døren. "Gå så!" sagde hun. "Jeg kommer snart; jeg skal ikke lade dig være alene."

Han tog hendes fine lille ansigt imellem hænderne og kyssede hende. Så gik han ud af døren og ad en sti til den ene side, derpå langs med ligustergærdet, som skilte den dybere liggende flodbred fra haven. Mens hans øjne fulgte vandets ustandselige løb, kom han til en plads, hvor der stod en Flora-statue af marmor midt imellem omhyggeligt klippede buksbom-arabesker. Porcelænsskår og glaskoralbånd, som var anbragt mellem snirklerne, lyste sirligt mellem alt det grønne; en stærk aroma fyldte luften, hist og her blandet med duften af provenceroser, der stod ved havemuren for enden af stien. I hjørnet mellem muren og ligusterhegnet var der et lysthus med yppigt voksende gedeblad. Kaptajnen spændte sin kårde af og satte sig på en lille bænk. Så begyndte han med spidsen af sin stok at tegne det ene bogstav efter det andet på jorden, men

slettede dem stadigt ud igen, som om de kunne røbe en hemmelighed. Det blev han ved med i nogen tid, indtil hans øjne faldt på skyggen af en gedebladsranke, på hvis ende han tydeligt kunne se blomstens fine rør; da han vedblev at stirre på den, så han skyggen af noget levende, som langsomt krøb op ad stænglen. Et øjeblik så han til, men så rejste han sig og spejdede ind i rankernes virvar for at opdage den truede blomst og slå krybet ned. Men solstrålerne brødes mellem bladene og blændede ham, så han måtte vende sine øjne bort. – Da han atter havde sat sig på bænken, så han ligesom før ranken tegnet skarpt og tydeligt på den solbeskinnede jord; men mellem skyggeblomstens smækre kalke hang der nu en mørk masse, som ved trækninger fra tid til anden røbede en ivrig dyrisk virksomhed. Han vidste ikke, hvad det egentlig var, han følte, han stødte efter den arbejdende klump med sin stok; men sommervinden fo'r gennem grenene over ham, og skyggerne smuttede ind imellem hinanden og undgik ham. Han blev ivrig; han skilte knæene ad og ville lige til at lange ud til et nyt stød, da spidsen af en ung piges silkesko viste sig i solskinnet foran ham.

Han så op, Franciska stod for ham; bag øret havde hun en fjerpen, hvis hvide fane stod ud fra det pudrede hoved som en duevinge. Hun lo, temmelig længe; først uhørligt, man så det kun. Han lænede sig tilbage og betragtede hende med henrykkelse; hun lo så let, så ukunstlet, latteren løb hen over hende som et vindpust over søen; således kunne ingen anden le.

"Hvad er det, du bestiller?" udbrød hun endelig.

"Ingen ting, Franciska, jeg fægter med skyggerne."

"Det skal du lade være med."

Han ville tage hendes hånd; men hun så i samme øjeblik hen imod havemuren og tog en lille kniv op af lommen, med hvilken hun gav sig til at skære de udsprungne roser af buskene. "Jeg skal lave potpourri i aften," sagde hun, mens hun omhyggeligt samlede roserne i en lille bunke på jorden.

Han så tålmodigt til; han vidste nok, at man måtte lade hende have sin frie vilje.

"Og så?" sagde han, efter at hun havde lukket kniven og ladet den glide ned i lommen.

"Så, Konstantin? – – Så skal vi være sammen og høre timerne slå." – Og således skete det. Lige over for dem i citronpæretræet fløj bogfinken op og ned, og de hørte dens unger pippe dybt inde i løvet; så hørte de halvt ubevidst det forbirindende vands hulken; af og til svævede en kaprifolieblomst ned for deres fod, og hvert kvarter slog amsterdammer-spilleuret ovre i huset. De var blevet ganske tavse. Men trangen til at høre det elskede navn lydeligt udtalt betog den unge mand, – "Franciska!" sagde han halvhøjt.

"Konstantin!"

Og som om hendes stemme efter den lange tavshed overraskede ham og nu først åbenbarede sin klangs hemmelighed, sagde han: "Du burde synge, Franciska!"

Hun rystede på hovedet. "Du ved nok, at det ikke passer sig for borgerlige piger!"

Han tav et øjeblik; så greb han hendes hånd og sagde: "Tal ikke således! Ikke en gang for spøg. Du har jo haft timer hos kantoren. Hvad er der i vejen?"

Hun så alvorligt på ham; men der kom snart en munter glans i hendes øjne. "Nej," udbrød hun, "se ikke så mørk ud! Jeg skal

sige dig det – jeg regner for godt!"

Han lo, og hun lo med. "Er du ikke for klog for mig, Franciska?"

"Måske!" sagde hun, – og hendes stemme fik pludselig en dyb, kærlig klang, mens hun sagde det. – "Du ved endnu slet ikke, hvorledes! Da du blev forsat her til byen og så begyndte at komme til min broder Fritz, var jeg en lille pige, som endnu havde to skoleår for sig. Når jeg kom hjem om eftermiddagen, listede jeg mig ofte op i salen og stod og så på jeres fægteøvelser. Men du ville ikke lægge mærke til mig. En gang, da din fleuret ramte mit forklæde, sagde du endogså: "Sæt dig hen ved vinduet, barn!" Du ved vist ikke, hvor slemme de ord var! – Men så begyndte jeg at gruble på al slags list. Når der var nabobørn hos mig, søgte jeg ved én af de andre pigers hjælp – selv kunne jeg ikke have gjort det – at få dig til at tage del i vore lege; og når du så stod i vore rækker, –"

"Hvad så, Franciska?"

"Så løb jeg så ofte forbi dig, at du dog til sidst måtte få fat i min hvide kjole."

Hun var blevet blussende rød. Han lagde sine fingre mellem hendes og holdt hende fast omsluttet. Efter en stund så hun undseligt op til ham og spurgte: "Mærkede du da ikke noget?"

"Jo, endelig en gang!" svarede han, "du blev jo endelig en gang stor."

"Og så – hvorledes kom det så over dig?"

Han så på hende, som om han ville spørge hendes ansigt, om han måtte tale. "Hvem ved, om det var kommet nogen sinde!" sagde han; "men den værdige fru Syndica sagde en gang –"

"Så tal dog, Konstantin!"

"Nej; gør mig den tjeneste og gå først en gang ned ad stien!"

Hun gjorde det. Efter at hun havde samlet de afskårne roser i sit forklæde, gik hun uden at sige et ord op til havehuset og trådte kort efter ud ad døren igen med tomme hænder. – Hun havde sirlige fødder og gik behændigt på dem; men under gangen stødte hendes knæ næsten umærkeligt mod kjolen. Den unge mand fulgte denne bevægelse med de lykkeligste øjne, hvor lidet skøn den end måske var; han mærkede næppe, at den elskede atter stod foran ham. "Nå," sagde hun, "hvad sagde så den værdige fru Syndica? Eller var det én af hendes syv døtre?"

"Hun sagde" – han lod sine øjne glide langsomt hen over den fine skikkelse – "hun sagde: 'Jomfru Franciska er en behagelig person; men hun går som en vipstjert!'"

"Å, du!" – Franciska lagde sine hænder på ryggen og så glædestrålende ned på ham.

"Siden den tid," vedblev han, "kunne jeg ikke ryste det af mig; overalt har jeg i tankerne set dig gå og sysle."

Hun stod endnu stadig foran ham, tavs og ubevægelig.

"Hvad går der ad dig?" spurgte han. "Du ser så stolt og fornem ud."

"Hun sagde: 'Det er lykken!'"

"Å, en verden af lykke!" og han drog hende ned til sig.

2

Det var en anden tid; vel over tresindstyve år senere. Men det var atter en sommereftermiddag, og roserne blomstrede også som den gang. – I værelset ovenpå, som vendte ud til haven, sad en gammel kone. På sit skød, over hvilket hun havde bredt et hvidt lommetørklæde, holdt hun en dampende kaffekop; dog

syntes hun i dag at glemme den vante drik; for kun sjældent og ligesom i tanker førte hun koppen til munden.

Ikke langt derfra, lige over for sofaen, sad hendes sønnesøn, en mand, der endnu næppe var ude over sin blomstrende ungdomsalder. Han støttede hovedet med hånden og så på de små sølvindfattede familiebilleder, som hang over sofaen. Hans bedstefader, hans oldeforældre, tante Franciska, bedstefaderens søster – de var døde for længe siden, han havde ikke kendt dem. Nu lod han øjnene vandre fra den ene til den anden, som han så ofte havde gjort, når han og bedstemoderen sad sammen der oppe i den stille eftermiddagsstund. Farverne i tante Franciskas billede syntes mindst blegede, skønt hun var død før sine forældre og længe før sin broder. Den røde rose i den hvide pudderfrisure så ud, som om den lige var plukket, og på det amarantfarvede kjoleliv tegnede der sig tydeligt en blå medaljon, der fra halsen hang ned på brystet i et mørkt bånd. Han kunne ikke vende sine øjne bort fra disse tarvelige spor af et tidligt udslukt liv; han så næsten med inderlighed på det fine, blege ansigt. Haven viste sig for hans fantasi, således som han havde set den som dreng; han så hende vandre omkring i den mellem de sælsomme buksbomrabatter; han hørte hendes sko knirke på de med muslingeskaller bestrøede stier, og hendes kjoles brusen. Men den skikkelse, han havde manet frem, var alene, tryllet fast til den lille grønne plet, som han så i fantasien. Dem, der en gang havde færdedes sammen med hende, hendes legefæller, døtrene fra de gamle mørke patricierhuse, hendes ven, som spejdede efter hende mellem havens buske, dem mægtede han ikke at fremmane. "Hvem ved noget om dem?"

sagde han hen for sig; den lille medaljon forekom ham at være et segl på den for længst afdøde piges bryst.

Bedstemoderen satte sin kop i vindueskarmen; hun havde hørt ham sige noget. "Har du været i vor familiebegravelse, Martin?" spurgte hun, "er reparationen snart tilendebragt?"

"Ja, bedstemoder."

"Det må bringes i orden alt sammen; i vor familie har vi altid holdt på reputation."

"Det kommer også i orden alt sammen," svarede sønnesønnen; "men der var en kiste, som styrtede ned, og det trak tiden noget ud."

"Er jernstængerne da rustet i stykker?"

"Nej. Den stod bagest, ved siden af gitret; der er dryppet vand ned på den."

"Det må være tante Franciskas," sagde bedstemoderen efter at have betænkt sig lidt. – "Lå der en krans på den?"

Martin så på sin bedstemoder. "En krans? – – Det ved jeg ikke; den er vel også fortæret af tiden."

Den gamle kone nikkede langsomt med hovedet og stirrede et øjeblik lige hen for sig. "Ja, ja!" sagde hun næsten skamfuldt, "det er jo rigtig nok over halvtredsindstyve år siden hun blev begravet. Hendes vifte, den med emalje og pailletter, ligger endnu ovre i salen i spejlkommoden; men jeg kunne ikke finde den i går."

Sønnesønnen formåede ikke at undertrykke et smil. Bedstemoderen lagde mærke til det og sagde: "Din vildkat af en kæreste har vel igen rodet i mine sager. Dem skulle I ikke bruge til jeres narrestreger!"

"Men bedstemoder, var hun ikke dejlig, da hun forleden aften spadserede gennem haven i dit fiskebensskørt? I ville alle være blevet skinsyge, hvis hun *anno* halvfems var trådt sådan ind i jeres lysthus!"

"Du er en forfængelig dreng, Martin!"

"Ja," vedblev han, "de fremmede brune øjne, dem har hun nu en gang; de kommer nu uden nåde og barmhjertighed ind i familien!"

"Nå, så," svarede bedstemoderen, "brune øjne er gode nok, når blot et godt hjerte stråler ud af dem. – Men viften skal hun holde i ære! Den brugte tante Franciska ved din bedstefaders bryllup, og jeg synes endnu, jeg kan se hende med den mørkerøde rose i håret. Hun levede ikke meget længe efter den tid. – Der var stor kærlighed mellem de søskende; hun forærede også den gang broderen sit portræt, og så længe din bedstefader levede, gemte han det i sit chatol. – Senere hængte vi det her ind ved siden af ham og forældrene."

"Hun var vist smuk, bedstemoder?" spurgte Martin, idet han betragtede billedet.

Bedstemoderen syntes kun halvt at høre, hvad han sagde. "Hun var et klogt fruentimmer," sagde hun, "og meget dygtig med sin pen. Mens din bedstefader var i Marseille, og vel også senere, hjalp hun hvert år sin gamle fader med at skrive klosterregningerne ud; for han var klosterforstander og senere rådmand, før han blev anden borgmester. – Hun havde også en rank, velproportioneret figur, og din bedstefader plejede undertiden at drille hende med hendes fine hænder. Men hun har aldrig villet gifte sig."

"Fandtes der da den gang ingen unge mænd i byen, eller syntes hun ikke om sine bejlere?"

"Det," svarede bedstemoderen, idet hun strøg sig hen over skødet med hænderne, "det har hun taget med i sin grav, mit kære barn. – Man siger nok, at der en gang var én, hun holdt af; – Gud må vide det! Han var en ven af din bedstefader og et reputérligt menneske. Men han var officer og adelsmand, og din oldefader havde altid meget mod de militære. – Ved din bedstefaders bryllup dansede de sammen, og jeg husker nok, at det var et smukt par. Folk kaldte ham aldrig andet end franskmanden; for han havde ravnsort hår, som han kun sjældent lod pudre, når han ikke var i tjeneste. Men det var sidste gang; kort efter tog han sin afsked og købte sig et lille gods langt herfra; dér levede han endnu nogen tid efter din bedstefaders død med en ugift søster."

Sønnesønnen afbrød hende. "Den gang må det have været noget anderledes fat med hjertesager," sagde han tankefuldt.

"Anderledes fat," gentog bedstemoderen, idet hun et øjeblik søgte at gengive sit legeme en ungdommelig holdning. "Vi havde lige så meget hjerte som I og har måttet lide vor del for det. – Men," vedblev hun roligere, "hvad ved I unge folk også om, hvorledes det var fat den gang? I har ikke følt den hårde hånd over jer; I ved ikke, hvor vi blev stille som mus ved vore lege, når vi blot hørte vor faders spanskrørsstok slå mod stenene langt borte."

Martin sprang op og greb sin bedstemoders hænder.

"Nå," sagde hun, "det er måske bedre, som det er nu. I er lykkelige børn; men din bedstefaders søster levede i de gode gamle dage. – Da vi efter vort bryllup boede i det nederste

stokværk her i huset, kom hun ofte ned til os; hun sad også tit timevis i kontoret hos din bedstefader og hjalp ham med hans skriverier. I det sidste år, hun levede, da hendes kræfter begyndte at tage af, faldt hun undertiden i søvn over sine regnskabsbøger. Så sad din bedstefader og arbejdede stille lige over for hende ved den anden side af pulten, og jeg ser endnu ganske tydeligt det sørgmodige smil, han plejede at gøre mig opmærksom på sin sovende søster med, når jeg trådte ind i kontoret til dem."

Hun tav en stund og stirrede lige ud for sig med opspilede øjne, mens hun mekanisk svingede sin kop og omhyggeligt indslubrede resten af dens indhold. Efter at hun derpå havde stillet koppen ved siden af sig i vindueskarmen, fortalte hun langsomt videre. "Vor gamle Anne Marie kunne aldrig blive færdig med at fortælle om, hvor lystig og omgængelig hendes jomfru havde været i sine yngre år; hun var også den eneste af børnene, som lejlighedsvis vovede at tale et ord med sin fader. – I den tid, jeg kendte hende, var hun altid stille og indesluttet; når faderen var til stede, talte hun især aldrig mere, end hvad der var højst nødvendigt, og når man netop henvendte spørgsmål til hende. Hvad der kan være passeret – din bedstefader talte aldrig om det; – nu er de alle begravet for længe siden."

Martin betragtede sin oldefaders billede, og hans øjne vedblev at hvile på de strenge linjer, som skilte den kraftige mund fra kinderne. "Det må have været en hård mand," sagde han.

Bedstemoderen nikkede. "Han opdrog sine sønner til deres tredivte år," sagde hun; "derfor har de heller aldrig i deres

senere år rigtig haft nogen egen vilje. Det har din bedstefader beklaget ofte nok. Han ville helst have studeret, ligesom du; men firmaet skulle have en efterfølger. Det var nu en gang andre tider."

Martin tog sin bedstefaders billede ned fra væggen. "Det er milde øjne," sagde han.

Bedstemoderen udstrakte sine hænder, som om hun ville rejse sig op af sin lænestol; så lod hun dem langsomt glide ned i hinanden. "Ja, mit barn!" sagde hun, "han havde milde øjne! Han havde ingen fjender – undtagen af og til én – og det var ham selv."

Den gamle husholderske trådte ind. "Der er en af murerne uden for; han ønsker at tale med herren."

"Gå du ud til ham, Martin!" sagde bedstemoderen. "Hvad er der, Anne?"

"De har fundet noget i gravhvælvingen," svarede den gamle, "en skuemønt eller sådant noget. De gamle herskabers kister vil nok ikke holde længere."

Bedstemoderen bøjede sit hoved lidt; derpå så hun sig om i stuen og sagde: "Luk vinduet, Anne; duften er mig for stærk; solen skinner på buksbomrabatterne der ude."

"Nu er fruen igen faldet i tanker!" mumlede den gamle pige; for buksbommen var taget bort for over tyve år siden, og drengene havde i sin tid leget hest med glaskoralbåndene. Men hun sagde ikke noget og lukkede vinduet. Så stod hun endnu et øjeblik og så gennem ahorntræets grene over på det gamle lysthus der ovre, hvor hun i fordums dage så tit havde måttet dække kaffebordet til sit unge herskab, og hvor hendes syge jomfru havde siddet så mangen en eftermiddag.

Døren blev åbnet, og Martin trådte hurtigt ind. "Du havde ret," sagde han, idet han tog tante Franciskas billede ned fra væggen og holdt det i sølvsløjfen, mens han viste bedstemoderen det. "Maleren har kun kunnet male medaljonens kapsel; den gennemsigtige krystal har hvilet på hendes hjerte. Jeg har ofte nok tænkt på, hvad der kunne være i den. Nu ved jeg det; for jeg kan vende den om." Og han lagde et støvet klenodie i vindueskarmen; trods dets irrede overtræk så man let, at det var originalen til tegningen på tante Franciskas billede. Solstrålerne brødes i den tågede krystal og lyste på en sort hårlok, som lå der inden for.

Bedstemoderen tog tavs sine briller på; så greb hun med skælvende hænder den lille medaljon og bøjede hovedet dybt hen over den. Efter en rum tid, i hvilken man ikke hørte andet i det stille værelse end den gamle kones åndedræt, der var uroligere end ellers, lagde hun den forsigtigt ned og sagde: "Lad den blive lagt, hvor den har ligget; den kan ikke tåle solskin." – Og, idet hun omhyggeligt sammenfoldede tørklædet på sit skød, tilføjede hun: "Bring din kæreste her over til mig i aften! I de gamle skuffer må der være en lille kæde, der egner sig til brudegave; – vi vil prøve, hvorledes den tager sig ud ved siden af de brune øjne."

Når æblerne står modne

Det var midt om natten. Bag lindene, som stod langs havens rækværk, kom månen netop frem og lyste gennem frugttræernes toppe på husets bagvæg og den lille, stenlagte gård, som ved et stakit var adskilt fra haven; de hvide forhæng bag det lille vindue var fuldt belyst af måneskinnet. Af og til var det, som om en lille hånd tog fat i dem og trak dem til side; ja, en gang lænede endog skikkelsen af en ung pige sig mod vindueskarmen. Hun havde et hvidt tørklæde knyttet om halsen og holdt et lille dameur op mod månelyset, idet hun ivrigt syntes at holde øje med visernes gang. Fra kirketårnet slog det netop tre kvarter.

Nede blandt havens buske på gangstierne og græsplænerne var der mørkt og stille; kun måren, som sad i blommerne, smaskede ved sit måltid og kradsede med kløerne mod barken. Pludselig stak den næsen i vejret. Der var noget, der bevægede sig henne ved plankeværket; et stort hoved kiggede op over kanten, den sprang med et lille hop ned på jorden og forsvandt mellem husene; men oppe fra træet klatrede en undersætsig dreng langsomt ned i haven.

Lige overfor blommetræet, ikke langt fra plankeværket, stod et august-æbletræ. Æblerne var netop modne, grenene tyngedes til jorden af de mange frugter. Drengen måtte have vidst det i forvejen, for han grinede og nikkede til det; efter at han derpå havde stået stille nogle øjeblikke og lyttet, løste han en stor sæk, som han havde haft bundet om livet, og begyndte

forsigtigt at klatre op. Snart knagede det deroppe mellem grenene, og æblerne faldt ned i sækken, den ene efter den anden, med korte, regelmæssige mellemrum.

Ind imellem skete det, at et æble faldt ved siden af og ned på jorden, og rullede et par skridt videre ind mellem buskene, hvor en bænk stod skjult med et havebord af sten foran. Men ved dette bord – og det havde drengen ikke regnet med – sad en ung mand med panden støttet i hånden, fuldstændig ubevægelig. Da æblet rørte ved hans fødder, sprang han forskrækket op; et øjeblik efter trådte han forsigtigt ud på grusgangen. Da så han deroppe, klart belyst af måneskinnet, en gren fyldt med røde æbler, først umærkeligt, men snart stadig voldsommere gynge frem og tilbage; en hånd stak op i månelyset og forsvandt derpå atter tilbage med et æble i bladenes dybe skygge.

Den unge mand nedenunder listede sig stille ind under træet og fik nu endelig også drengen at se, som han hang på stammen som en stor, sort larve. Om den unge mand var jæger, var trods hans lille moustache og hans smukke jagtjakke ikke ganske til at sige; men i dette øjeblik måtte noget, der lignede en slags jagtlyst være kommet over ham; for idet han holdt vejret, som om han havde ventet den halve nat for at få fat på drengen i æbletræet, stak han sin hånd op mellem grenene og lagde den stille, men fast omkring den støvle, som forsvarsløs hang ned langs stammen. Det trak i støvlen, æbleplukkeriet deroppe ophørte, men intet ord blev vekslet. Drengen trak, jægeren holdt bedre fast; sådan fortsatte det en god stund, indtil drengen til sidst fattede sin bønnebog:

"Gode herre!"

"Din slyngel! Hele sommeren har du siddet og luret over plankeværket! Vent du bare, jeg skal give dig en huskekage, skal jeg!" og dermed strakte han hånden op og tog et fast tag i drengens bukseende. "Det er groft stof, du har der," sagde han.

"Ja, det er fløjl, gode herre!"

Jægeren trak en kniv op af lommen og forsøgte med sin fri hånd at folde bladet ud. Da drengen hørte lyden af kniven, forsøgte han at klatre ned. Men den anden holdt ham tilbage.

"Bliv du bare, hvor du er!" sagde han. "Du hænger netop så udmærket på den måde!"

Drengen blev skræmt fra vid og sans.

"Herre Jemini!" sagde han. "Det er mesters bukser! – Har De da ikke en stok eller sådan noget i stedet for, gode herre? Så kunne De afgøre det med mig alene! Det er der meget mere fornøjelse ved; det er rigtig motion; mester siger, det er lige så godt som en ridetur!"

Men – jægeren skar. Da drengen mærkede den kolde kniv strejfe så tæt på hans bare hud, lod han den fulde sæk falde på jorden; men den anden stak omhyggeligt det udskårne stykke i sin vestelomme.

"Så kan du godt komme ned," sagde han.

Han fik ikke noget svar. Det ene øjeblik gik efter det andet; men drengen kom ikke. Oppe fra sit høje stade havde han, mens han således blev ødelagt, set den lille vindue i huset derhenne blive åbnet. En lille fod blev strakt ud – drengen så den hvide strømpe lyse i måneskinnet – og snart stod hele pigen ude i den brolagte gård. Et øjeblik holdt hendes hånd den åbne vinduesrude; så gik hun langsomt hen til den lille låge i stakittet og lænede sig med overkroppen ind i den mørke have.

Drengen strakte næste halsen af led for nøje at følge med i alt dette. Allehånde tanker syntes at fare i ham derved, for hans mund trak sig helt op til ørene, og han stillede sig skrævende på to grene, idet han med den ene hånd holdt sammen på sine ramponerede bukser.

"Nå, bliver det til noget?" spurgte den anden.

"Det bliver det nok," sagde drengen.

"Men så kom dog ned!"

"Der er bare det," svarede drengen og bed i et æble, så jægeren dernede kunne høre det, "der er bare det ved det, at jeg er skomager."

"Og hvad så, hvis du nu ikke var skomager?"

"Hvis jeg var skrædder, kunne jeg have lavet hullet selv." – Og han fortsatte med at gnave på sit æble.

Den unge mand ledte i sin lomme efter småpenge, men fandt kun en stor tokrone. Han skulle lige til at trække hånden op igen, da han ganske tydeligt hørte havelågen knirke. Oppe fra kirkeuret slog klokken netop tolv. Han fo'r sammen.

"Pokkers!" mumlede han og slog sig for panden. Så greb han atter i lommen og sagde med mild stemme:

"Du er vel fattig?"

"Det ved herren jo nok," sagde drengen, "det er småt med fortjenesten."

"Så tag denne her og få dig lappet!" – Dermed smed han mønten op til ham.

Drengen tog mønten, vendte den flere gange prøvende i måneskinnet og stak den så fornøjet i lommen.

Derude på den lange grusgang, hvor æbletræet stod i rabatten, anedes nu små skridt og en kjoles slæben i gruset.

Jægeren bed sig i læben. Han ville med vold trække drengen ned; men denne trak forsigtigvis benene til sig, først det ene og så det andet; det var spildt ulejlighed.

"Hører du ikke?" sagde han stønnende, "du må godt gå nu."

"Ja, ja!" sagde drengen, "hvis jeg blot havde sækken."

"Sækken?"

"Ja, jeg tabte den jo før!"

"Hvad angår det mig?"

"Jo men gode herre, den ligger jo dernede, lige ved siden af Dem!"

Den anden bøjede sig ned efter sækken, løftede den lidt op fra jorden og slap den igen.

"Kast den nu bare herop!" sagde drengen. "Jeg skal nok fange den."

Jægeren kastede et fortvivlet blik op i træet, hvor den mørke, kraftige skikkelse stod mellem grenene, skrævende og ubevægelig. Men da de trippende skridt derude med korte mellemrum lød stadig nærmere, trådte han hastigt ud på stien.

Og inden han vidste et ord af det, hang en pige ham om halsen.

"Heinrich!"

"Men for Guds skyld!"

Han holdt hånden for hendes mund og pegede op mod træet. Hun så på ham med et overrasket blik; men han tog sig ikke af det, men skubbede hende med begge hænder ind mellem buskene.

"Fordømte knægt! Pas på du ikke kommer igen!" – og han tog den tunge sæk op fra jorden og løftede den stønnende op i træet.

"Ja, ja," sagde drengen, idet han varsomt tog imod den fra den andens hænder, "det er de røde, og de vejer godt til!"

Derpå trak han en snor op af lommen og surrede det om sækken en håndsbred over æblerne, idet han holdt den sammen med tænderne foroven; så læssede han den over skulderen, nøjagtigt og præcist, så at byrden blev fordelt jævnt på bryst og ryg. Efter at han havde fuldendt dette til sin tilfredshed, greb han fat i en gren, der stak frem over hans hoved og rystede den med begge hænder.

"Tyve i æblerne!" skreg han; og rundt om ham faldt de modne æbler raslende ned mellem grenene.

Under ham raslede det i grenene, en pigestemme råbte, havelågen knirkede og da drengen igen strakte hovedet frem, så han netop det lille vindue gå op og den hvide strømpe forsvinde igennem det.

Et øjeblik efter sad han overskrævs på stakittet og så ned ad vejen, hvor hans nye bekendtskab med lange skridt ilede afsted i måneskinnet. Han stak hånden i lommen, rørte ved sin sølvmønt og lo så hjerteligt ved sig selv, at æblerne dansede på hans ryg. Til sidst, da alle husets beboere med stokke og lygter løb rundt i haven, gled han lydløst ned på den anden side af plankeværket og løb tværs over vejen ind i naboens have, hvor han havde hjemme.

Jenni

Værelset i hotellet var ikke blevet mere behageligt af de fuldt pakkede kufferter. Min fætter, en ung arkitekt, som i to dage havde beboet det, vandrede, rygende på sin cigar, tavs frem og tilbage som en, der utålmodigt længes efter at fordrive en overflødig tid. Det var en mild septembernat, stjernerne kiggede ind gennem det åbne vindue og nede på gaden var larmen og de raslende lyde fra vognene i den store by allerede forstummet; man hørte kun en stille susen, når nattevinden nede i havnen trængte frem mellem skibenes takling og vimpler.

"Hvornår skal du afsted, Alfred?" spurgte jeg.

"Båden, som skal bringe mig ombord, afsejler klokken tre."

"Vil du ikke hvile dig et par timer forinden?"

Han rystede på hovedet.

"Så lad mig blive her hos dig. Jeg kan indhente min søvn i vognen under hjemturen i morgen. Og hvis du vil, så fortæl mig – om hende! Jeg kender hende jo ikke. Fortæl mig, hvordan det hele er gået til."

Alfred lukkede vinduet og skruede op for lampen, så rummet blev fuldstændig oplyst. "Sæt dig ned og hav tålmodighed," sagde han, "så skal du få det hele at vide."

"Allerede som tolvårig dreng," begyndte han nu, da vi sad overfor hinanden, "boede jeg en tid sammen med hende i mit fædrenehjem. Hun var vel nogle år yngre end mig. På den tid boede hendes fader stadig på en af de små øer i Vestindien,

hvor han ved held og dygtighed på en forholdsvis kort tid fra fattig købmand var blevet en rig plantageejer. Sin datter havde han allerede nogle år før sendt til Tyskland for at lære hans hjemlands skikke; men den anstalt, hvor hun hidtil havde opholdt sig, var blevet opløst ved forstanderindens død, og indtil man fandt en ny, skulle hun være i mine forældres varetægt. Allerede længe før jeg så hende, optog hun min fantasi, især efter at min moder satte et lille kammer ved siden af mine forældres soveværelse i stand til hende. For der hvilede en hemmelighed ved pigen. Det var ikke nok med, at hun kom fra en anden verdensdel og var datter af en plantageejer, et folkefærd, jeg fra mine billedbøger havde lært at kende som fabelagtigt rige og særdeles grusomme – jeg vidste også, at hendes moder ikke var faderens hustru. Andet havde jeg ikke kunnet få rede på; og jeg forestillede mig hende derfor gerne som en skøn ibenholtsort negerinde med perler i håret og blanke metalringe om armene.

En aften i februar holdt endelig en vogn for vores trappe. En lille ældre herre med hvidt hår steg ud som den første; han var kommis i et handelshus, som faderen havde forbindelser til, og skulle nu overlade barnet til dets nye beskyttere. Straks efter løftede han en lille pige, der var indhyllet i en mængde sjaler og kapper, ud af vognen, som han med en vis højtidelighed førte ind i huset og med en lille velgennemtænkt tale anbefalede til hr. senatorens og hans fru gemalindes varetægt. – Men hvor forundret blev jeg ikke, da hun slog sløret til side; hun var ikke sort, ikke engang brun; hun forekom mig hvidere end nogen anden pige af mit bekendtskab. Jeg ser endnu for mig, hvordan hun med sine store øjne så sig omkring, mens min moder trak

den lille skindbræmmede kappe af hendes skuldre. Da derefter også hat og handsker var blevet taget af, og hele den lille sirlige skikkelse stod befriet fra sin rejsedragt, rakte hun min moder hånden og sagde noget tøvende: 'Er du min tante?' Da denne strøg de kulsorte lokker fra panden og med et kys tog hende i favnen, så jeg med nogen overraskelse, hvor lidenskabeligt barnet besvarede hendes kærtegn. Snart trak min moder også mig ind til sig. 'Og dette er min dreng!' sagde hun. 'Se på ham, Jenni; han har et godt ansigt, er bare lidt for vild, og derfor passer det udmærket, at han får en pige til legekammerat.'

Jenni vendte sig om og gav mig hånden, men så samtidig med et så skælmsk blik på mig, som om hun ville sige: 'Goddag, kammerat, vi forstår hinanden!'

Og sådan viste det sig at være allerede i de første dage. Intet træ var for højt, intet spring for svært for dette lette, fintbyggede barn. Hun deltog næsten altid i vores drengelege og uden at vi selv anede det, så beherskede hun os alle, dog mindre ved sin kækhed end ved sin skønhed. Ofte nok kunne hun drive os til den vildeste tumult, så at min fader, der sad i sit arbejdsværelse blev opskræmt ved larmen og med et magtsprog gjorde en ende på det hele. Med ham kom hun aldrig på en fortrolig fod, han forstod ikke at omgås børn og iagttog ofte med en eftertænksom mine dette ejendommelige væsen, men mellem hende og min moder blev forholdet stadig ømmere. Lige så lidt havde hun held med tante Josephine, denne ærværdige, men noget strenge gammeljomfru, som på den mest fatale måde i verden tog sig af vore skolearbejde. Og her, hvor Jenni ikke kunne holdes i tømme af nogen særlig stor respekt, udbrød der snart en lille uafbrudt guerillakrig; somme

tider kunne den værdige tante ikke gå ti skridt uden til sin skræk at støde på en eller anden narrestreg.

Men det ikke kun galskaber, hun bedrev; vi to kunne også snakke sammen. Hun kunne alle mulige eventyr og historier, som hun fortalte med lysende øjne og livlige bevægelser. De fleste var vel fra pensionen, en og anden også, efter hvad jeg nu tror, fra hendes gamle hjem. Og således kunne ofte finde os siddende sammen om aftenen i skumringen på trappen eller i det store skab; jo mere hemmeligt vort tilflugtssted var, jo mere livagtige fremstod alle de vidunderlige og søde skikkelser i *Skønheden og udyret*, *Snehvide* og *Mor Hulda* for vor fantasi. Vor forkærlighed for skjulte eventyrsteder drev os bestandig til nye opdagelser; ja, jeg husker, at vi til sidst valgte en stor, tom tønde, som stod i pakhuset i nærheden af min fader værelse. Så snart jeg var kommet fra mine privatlektioner, krøb vi så godt vi kunne ind i det allerhelligste. Min lille lygte, som var forsynet med en lysestump, havde vi på skødet, og derpå skød vi indefra et bræt, der lå på tønden, for åbningen, så at vi sad ligesom i et lille aflukket værelse. Når nu folkene, som om aftenen kom til min fader, hørte mumlende lyde stige op fra tønden, og måske også så nogle lysstråler flimre ud fra den, så havde vor gamle skriver, hvis værelse lå lige overfor, mangen gang mere end nok med gøre rede for alle de nye spørgsmål angående denne forunderlige foreteelse. Når så vor lysestump var brændt ned eller tjenestepigen kaldte på os fra døren til gården, så krøb vi lige så hemmelighedsfuldt som måren frem af vor tønde for at nå ind i vore soveværelser, før min fader forlod sit kammer.

Om hendes forældre, særligt om hendes moder, talte vi aldrig, undtagen en eneste gang en søndag morgen. – Jeg

legede røvere og soldater med mine kammerater. Langs den ene side af gården, bag haven stod stadig siden min bedstefaders tid en hel række af nu tomme fabriksbygninger, fyldt med mørke kældre og kamre og det ene loft oven på det andet. De andre røvere var allerede forsvundet ind i disse labyrinter; kun jeg, som naturligvis hørte til dem, stod stadig ubeslutsom i haven. Jeg tænkte på Jenni, som ellers altid var med, og som når vi klatrede over tagene og sprang gennem faldlemmene aldrig stod tilbage for de vildeste røvere. Men i dag plagede tante Josephine hende med en stiløvelse; jeg vidste, at hun sad der i bagstuen, hvis vindue lå ud mod gården. Og mens jeg fra gården hørte, hvordan anføreren for soldaterne ved vognporten talte til sine tropper, sneg jeg mig forsigtigt langs med havemuren hen til huset og kiggede, skjult af en jasminbusk, ind i rummet.

Jenni sad med armen støttet mod bordet foran sin skrivebog; men hendes tanker lod ikke til at være ved arbejdet, for mens den ene hånd lå begravet i det sorte, krusede hår, ødelagde hun med den anden den stakkels fjerpen mod bordpladen. – Tæt ved siden af hendes skrivetøj lå tante Josephines velkendte nålehus af sølv og ikke langt derfra en mig tilhørende, temmelig stærk magnet. Pludselig, mens hun i sin kedsomhed sad og så på dem, skød en overmodig stråle ud af hendes mørke øjne; en nyttig måde at anvende disse to ting på lod til at kombinere sig i hendes hoved. Den sløve selvforglemmelse gik nu over i en ivrig flid. Hun tømte straks indholdet af tante Josephines helligdom på bordet, greb magneten og begyndte ivrigt at gnide hver eneste nål imod den. Der sad hun som en lille skøn dæmon med sine sorte øjne; hun lod til allerede på

forhånd at nyde den gamle jomfrus forundring og forbitrelse, når hun næste gang skulle finde sine ægte, engelske nåle så gådefuldt forenede til et enkelt fast bundt i æsken. Mens hun således skadefro og med stadig større iver arbejdede på sit værk, brød uafladeligt en knap tilbageholdt latter frem, så at hendes hvide tænder glimtede frem mellem de røde læber.

Jeg bankede sagte på ruden, for nu lød de afgående soldaters signalhorn fra gården. Hun fo'r sammen; men da hun kendte sin kammerat igen, nikkede hun og gjorde hurtigt sin ugerning med tante Josephines nålehus færdig. Så strøg hun det sorte hår bag ørene og kom listende på tåspidserne hen til mig. 'Jenni,' hviskede jeg, 'vi leger røvere!'

Hun stødte beslutsomt vinduet op. 'Hvem er røvere, Alfred?'

'Dig og mig, de andre har allerede gemt sig.'

'Vent et øjeblik!' Hun sneg sig stille tilbage og skød riglen for døren, som adskilte kammeret fra dagligstuen. '*Adieu*, tante Josephine!' På et øjeblik var hun tilbage og med et let spring stod hun udenfor.

Det var en herlig forårsdag; haven og gården lyste i solskinnet. De gamle pæretræer, som spredte deres grene op mod hustagene, stod oversået med hvide blomster og mellem dem stak de unge lysegrønne blade frem overalt; men her nede i busketterne var løvet endnu kun lidet udsprunget. Jennis hvide kjole kunne forråde os. Jeg greb hendes hånd og trak hende forbi buskene. tæt op mod havemuren, og mens vi fra den nærmeste fabriksbygning hørte den hendøende lyd af soldaternes skridt ned gennem en af gangene, sneg vi os gennem en lille port, der førte fra haven til forhuset, i hvis øverste etage jeg også havde indrettet mit dueslag. Da vi stod

på den skumle trappeopgang, åndede vi ud et øjeblik; vi var lykkeligt undsluppet. Men vi skulle højere op, til den første og derefter anden sal; først Jenni, så at jeg dårligt var i stand til at følge hende, men netop dette henrykkede mig – det husker jeg endnu så udmærket – hvordan de små fødder med vævre, næsten lydløse skridt fløj foran mig op ad trinene. Efter at have nået den øverste etage, slog vi beslutsomt lugen til og skubbede en stor, aflang træblok, som Gud må vide ved hvilket tilfælde var blevet liggende der, hen over den. Et øjeblik lyttede vi til duerne, som flagrede ind og ud af dueslaget, så satte os på blokken og Jenni støttede tavs sit lille hoved i hænderne, så det krusede hår faldt ned over ansigtet.

'Nu er du vel træt, Jenni?' spurgte jeg.

Hun tog min hånd og lagde den mod sit bryst. 'Mærk blot, hvordan det banker!' sagde hun.

Da jeg derved uvilkårligt kiggede på de hvide, slanke fingre, som holdt min hånd fangen, forekom det mig, at jeg så et eller andet, jeg vidste ikke hvad, som jeg aldrig før havde set. Og pludselig, mens jeg sad og tænkte over det, så jeg det pludselig. De små halvmåner ved negleroden var ikke som hos andre lysere, men blålige og mørkere end den øvrige del af neglen. Jeg havde dengang endnu ikke læst om, at dette anses for et kendetegn på disse i de amerikanske stater ofte så skønne pariaer, i hvis årer endnu en eneste dråbe af det sorte slaveblod endnu flyder; det var fremmed for mig og jeg kunne ikke vende mine øjne fra det.

Sandsynligvis mærkede Jenni det til sidst, for hun spurgte mig: 'Hvorfor kigger du sådan på mine hænder?'

Jeg husker, at jeg følte mig forlegen over dette spørgsmål. 'Se blot!' sagde jeg og lagde hendes fingre ved siden af hinanden, så at de i øvrigt rosenrøde negle lå på rad og række som perler på snor.

Hun forstod ikke, hvad jeg mente.

'Hvad er det for nogle små, mørke måner, du har der?' fortsatte jeg.

Hun så opmærksomt på sin hånd og sammenlignede den med min, som jeg lagde ved siden af hendes. 'Jeg ved det ikke,' sagde hun så, 'på St. Croix har de alle sammen sådan nogle. Jeg tror, min moder havde dem endnu mørkere.'

Langt væk i det fjerne hørte vi fra dybet af en eller anden skjult kælder larmen fra røvere og soldater, der sandsynligvis var kommet i håndgemæng med hinanden, men endnu var de langt væk fra vort tilflugtssted. Mine tanker tog atter en anden retning. 'Hvorfor er du ikke blevet hos din moder?' spurgte jeg.

Hun støttede atter hovedet i hænderne. 'Jeg tror, det var for at jeg skulle lære et eller andet,' sagde hun ligegyldigt.

'Kunne du ikke lære noget der?'

Hun rystede på hovedet. 'Papa siger, at de taler så dårligt der.'

Der var så stille og næsten mørkt på vort loft, for de små vinduer var overtrukket med spindelvæv, kun lyste der en smule solskin ind gennem et hul i taget; så meget som der kunne stjæle sig vej ind mellem det store pæretræs blomstrende grene. Jenni sad tavs ved siden af mig; jeg betragtede hendes lille ansigt, det var meget bleget, kun under øjnene lå sælsomt dybe skygger.

Pludselig bevægede hun læberne og lo ganske højt for sig selv. Jeg lo med, men spurgte så: 'Hvad ler du ad?'

'Den tålte ikke papa!' sagde hun.

'Hvem?'

'Mamas marekat!'

'Var din fader da ikke rar mod den?'

'Jo da! – Jeg ved ikke. – Den stjal altid brillantnålen fra hans kalvekrøs, når han kom hos os!'

'Boede din papa da ikke hos jer?'

Hun rystede på hovedet. 'Han kom kun ofte om aftenen hos os; han boede i et stort hus i byen. Mama fortalte mig det, jeg har aldrig været der.'

'Jaså! – Hvor boede I da, du og din moder?'

'Vi boede også rigtig smukt! Ude bag ved byen. Huset lå i haven, højt oppe over den store bugt, og foran det var et galleri med søjler. Der sad jeg altid med mama. Vi kunne se alle de skibe, der kom.' – Hun tav et øjeblik. 'O, hun er så smuk, min mama!' sagde hun stolt. Så sænkede hun stemmen og tilføjede næsten sørgmodigt: 'Hun havde de allerkæreste, små sorte lokker over panden!' Og med disse ord begyndte hun at græde bitterligt.

Lidt efter hørte vi igen tumult og lyden af soldaternes bliktrompeter. De lod til at have gjort holdt på trappeafsatsen på første sal for at rådslå. Jeg sprang op og så mig omkring. Det havde vi ikke tænkt på, der var ingen anden udgang. 'Vi må forsvare os,' sagde jeg sagte, 'for vi er fanget.'

Jenni havde hurtigt tørret øjnene. 'Endnu ikke, Alfred!' Og hun pegede samtidig på tagåbningen foran os. 'Der må du ud, og så over i pæretræet ned i haven.'

'Det går ikke, jeg kan ikke lade dig i stikken.'

'Oh!' råbte hun, 'mig fanger de ikke!' Hun så op mod den mørkeste krog af loftet. 'Hurtigt, hjælp mig! Jeg sætter mig deroppe på hanebjælken; derfra kan jeg se, hvordan de raser under mig!'

Det var et godt råd; og efter nogle øjeblikke var hun med min hjælp klatret op ad stolper og spær og sad nu i mørket på en lille tværbjælke oppe under tagets øverste spids. 'Kan du se mig?' råbte hun, da jeg igen stod nede på gulvet.

'Ja, jeg kan se din hvide hånd.'

'Stadig?'

'Nej, nu ser jeg intet mere.'

'Så se at komme væk herfra!' –

Men åbningen var for lille. Jeg rev endnu en tagsten ud og svingede mig igennem, for mine forfølgere trængte allerede under høje skrig frem under lugen op til vort loft, og jeg hørte snart, hvordan den tunge træblok bevægede sig.

Hvordan det gik til, ved jeg ikke mere, men næppe var jeg ude, før jeg følte, at tagstenene gled under mig. Jeg styrtede ned, kvistene i pæretræet slog mig i ansigtet, det raslede omkring mig, og nedefter gik det nedad med svimlende fart. Jeg greb på må og få efter en gren, fløj som en rasende ned, mens nogle tagsten fløj forbi mig ned i haven, og ramte til sidst jorden med en sådan voldsomhed, at jeg næsten bedøvet blev liggende.

Da jeg atter åbnede øjnene så jeg mellem de blomstrende grene de store, forskrækkede øjne og hængende sorte lokker af det smukke hår, idet hun lænede sig langt ud fra det ødelagte tag. For at give min lille kammerat et tegn om, at jeg levede, og måske endnu mere for at vise mit mod, udbrød jeg, ikke uden

en vis anstrengelse, i en høj latter, men da jeg derpå drejede hovedet, så jeg min faders strenge ansigt, som tilsyneladende betragtede mig med større sorg end uro. Også tante Josephine nærmede sig i det fjerne med den uundgåelige strikkestrømme i de af rædsel stivnede hænder. Jeg forstår endnu i dag ikke, hvordan Jenni med en sådan lynets hast kunne komme ned til os. Hun havde kastet sig over mig og begyndte ivrigt at stryge håret bort fra min pande og tindinger, men da min fader samtidig temmelig heftigt rakte hånden ud for efter al sandsynlighed at hjælpe mig op på en mindre blid måde, sprang hun frem som ramt af et elektrisk stød. 'Du,' skreg hun og rettede samtidig sin lille skikkelse helt op, 'rør ham ikke!' Hun knyttede hånden og holdt den op for min faders ansigt, og i dybet af de store øjne glimtede noget, der truende syntes at ville bryde ud.

Min fader tog et skridt tilbage, kneb efter sin vane læberne sammen og lagde hænderne på ryggen; så vendte han sig bort og gik mumlende for sig selv tilbage til sit kontor. Jeg følte det, som om han havde sagt: 'Dette må have en ende.' Nu kom også min moder ud i haven. Jenni fløj hen mod hende, og jeg så, hvordan den milde kvinde med en stille, for mig uhørlig trøst slog begge arme om den skælvende, oprørte pige og trykkede hende ind til sig.

Efter den dag var – tror jeg – i os begge en ubevidst følelse af, at vi hørte sammen og gensidigt havde et ansvar for hinanden. I disse øjeblikke voksede en spire, som siden slumrede i mange år, men af hvilken der til sidst i måneskinnet en stille sommernat den blå eventyrblomst sprang ud, hvis duft nu beruser mig.

Hvordan skal jeg for dig kunne skildre disse små, næsten usynlige ting! Allerede de første dage efter, når min fader under middagsmaden bad mig ringe efter tjenestepigen, havde Jenni allerede nået at gribe fat i klokkestrengen, endnu før befalingen var blevet udtalt, kun for at erindringen om den fatale historie ikke på ny skulle blive vakt ved min vaklende gang.

Men de gode dage var forbi; vi fik snart det sørgebud, at man havde skaffet Jenni en ny pension, og kort efter var afskedsdagen inde. – Det står endnu tydeligt for mig, hvordan jeg var krøbet op i det store pæretræ, og med en uklar følelse af sorg og vrede rev den ene umodne pære af efter den anden for dermed at kaste til måls efter vor uskyldige nabos stuevinduer, indtil en lyd under mig vækkede min opmærksomhed. Jeg så ned og opdagede Jenni, som klædt i en nankins-rejsekappe klatrede op ad den ene gren efter den anden. Da hun var nået op til mig, slog hun armen om en gren; så tog hun en lille ring frem af lommen og satte den i min hånd. Hun sagde ikke et eneste ord, men så blot meget sørgmodigt på mig med sine store øjne. Jeg lod med en halvvoksen drengs ubehjælpsomhed alt dette passere, og mens jeg halvt forlegen så på min således udsmykkede finger, forsvandt Jenni lige så stille, som hun var kommet. Først nu skyndte jeg mig ned fra træet, og det med en sådan fart, at der ikke manglede meget i, at jeg igen var styrtet til jorden. Men da jeg gennem huset kom ud på gaden, rullede vognen allerede bort, og jeg kunne kun se et lille, hvidt lommetørklæde, der vinkede tilbage mod os. Der stod jeg så, pludselig overvældet af sorg og længsel, og betragtede min lille erindringsgave. Det var en ring af skildpadde i en gylden

indfatning. – Jeg vidste ikke, at Jenni havde givet mig det kæreste, hun på det tidspunkt ejede."

Alfred havde under fortællingen lagt sin cigar fra sig. "Du ryger ikke!" sagde han, "men jeg kan ikke se dig sidde således uden beskæftigelse, du må havde noget til at aflede din kedsomhed." Med disse ord havde han åbnet en lille flaske, som stod ved siden af kufferten og snart holdt jeg et slebet glas fyldt med en duftende drik i min hånd. "Vin fra Alicante!" sagde Alfred. "Og her er figner indpakket i vild timian! Jeg ved, at du i lighed med opfinderen af urhygiejnen holder af alt, hvad der er sødt og dejligt. Disse ting er gaver fra Jennis fader, han pakkede dem selv ned til mig, da jeg for nogle dage siden forlod ham."

"Du har slet ikke fortalt mig om din ældre broder," bemærkede jeg, da Alfred atter satte sig ved siden af mig.

"Min broder Hans," svarede han, "var dengang langt væk fra hjemmet på landbrugsskole, men han har senere lært Jenni at kende, for hans hustru var sammen med hende i en pension, hvor Jenni, efter at have afsluttet sin egentlige skolegang, tilbragte nogle år. – Jeg har først selv genset hende, da der var gået ti år.

Det var sidste juni. Jeg havde, som du ved, opført en lille basilika i hendes landsby til en rig grevinde, og blev til sidst ramt af den der grasserende tyfusepidemi. Man gav mig al mulig pleje, men jeg var langt hjemmefra, og manden med leen var mig lige i hælene. – Min moder var dengang, mens min fader blev hjemme under tante Josephines opsyn, på besøg hos min broder på hans gods; der blev hun selv syg, og måtte til sin store sorg overlade sin søns pleje i fremmede hænder. Nu var vi

dog begge to næsten fuldkommen raske, og det var min hensigt i løbet af nogle få dage at tiltræde hjemrejsen. Min broders gods kendte jeg dengang endnu ikke. Han havde kort før sit bryllup købt det af en mand, hvis stamfader havde været en fransk emigrant. Denne havde opført hovedbygningen, og også den smukke, i Lenôtres stil anlagte park påstod man var hans værk. Efter hvad min moder skrev, var en stor del af den, især den såkaldte 'lystlund', stadig meget velbevaret. Oven i købet skulle der endnu stå en del af de graciøse statuer tilbage, som de skønne damer ved Louis den Femtendes hof havde stået model til. Man så dem stå ved damme og på stille steder mellem de høje løvvægge i en fortryllet ensomhed.

Kort før min afrejse ankom endnu et brev fra min muntre svigerinde: 'Hvis du snart kommer,' skrev hun, 'så kan vi læse barndomseventyr sammen. Jeg har levende billeder til dem; på et af dem er en skøn røverbrud, hun har et smukt blegt ansigt og ravnsort hår. Hun går med hovedet bøjet og ser på sin ringfinger, for der sad fordum en ring, som hun en gang har skænket en troløs røver.' Med brevet i hånden sprang jeg op, og fandt blandt mine sager en lille elfenbensæske frem, hvori jeg plejede at opbevare alle mulige små skatte. Der lå også Jennis ring. Den var fæstet i et sort bånd, for den første tid efter afskeden bar jeg den naturligvis – i al hemmelighed – ved hjertet. Siden gik den til andre rariteter i den lille æske, som i også lang tid har været i mit eje. Nu gjorde jeg – det kunne ligesom ikke være anderledes – hvad jeg havde gjort som dreng: med et smil, som skulle gør nar ad mig selv, men samtidig undskylde mig, satte jeg på ny ringen om halsen.

– Du burde," – afbrød Alfred sig selv, "ikke undgå denne lille omvej på din hjemtur! Godset ligger jo kun en mils vej herfra; og efter hvad Hans har sagt mig, har du allerede for lang tid siden lovet at kigge ind hos dem. Du vil virkelig finde alting sådan som min moder har beskrevet det. –

– Det var om eftermiddagen den sidste dag i juni, da jeg fra solheden på landevejen kørte ind i skyggen i kastanjealleen, som førte op til gården, og snart efter standsede vognen foran en slotslignende bygning, der var bygget i barokstil og overlæsset med en mængde svulstige ornamenter, men alligevel med sine fremspringende profiler og dybtskyggede relieffer talte til mig om en vældig, men forgangen storhed. Hans og hans Grete modtog mig på trappen. Idet vi gik gennem den rummelige forstue, bad de mig tale sagte, for vor moder sov endnu til middag.

Vi var kommet ind i en stor lys sal lige overfor hoveddøren. To åbne fløjdøre førte ud til en terrasse; derunder bredte sig en græsplæne så stor, at kun et meget højt råb kunne nå tværs over den. Yppigt blomstrende, både opstammede og lave rosenbuske stod overalt i grupper på den grønne flade og spredte sin søde duft vidt omkring. For enden af plænen var en gruppe buske, der ligesom plæneanlægget tydeligvis stammede fra en nyere tid. På den anden side af den, men allerede temmelig langt borte så man i hele havens bredde den oprindelige bygmesters 'lund' med sine stive hække og regelmæssige gange. Alt dette lå nu foran mig i middagssolens lys.

'Hvad siger du til vort paradis?' spurgte den unge frue.

'Hvad jeg siger, Grete? – Hvor længe har din mand ejet godset her?'

'Jeg tror, det sidste maj var to år.'

'Og denne praktiske landmand ser gennem fingre med dette sløseri med jorden?'

'Nå, nå, lad nu ikke, som om du alene har lagt beslag på poesien!'

Min broder lo. 'Men ret har han nu alligevel, Grete! – Ser du, Alfred, sagen er den, at jeg ikke tør forgribe mig på disse herligheder; det er fastlagt ved kontrakt.'

'Gudskelov!'

'Det synes jeg ikke. – Midt i en spejlblank dam står stadig en Venus i den reneste *Louis Quinze*-stil, den havde jeg kunnet få en smuk penge for, men – som sagt!'

I dette øjeblik havde Grete grebet min hånd. 'Se dig omkring!' råbte hun.

Og på tærsklen lige foran mig stod, klædt i en hvid sommerkjole, en pigeskikkelse, som jeg ikke kunne tage fejl af. Det var stadig de fremmedartede øjne hos den vestindiske plantageejer; men det sorte, førhen så modstræbende hår lå nu lænket i en glinsende knold, der næsten syntes for tung til hendes fint dannede nakke.

Jeg gik hen imod hende; men før jeg endnu havde nået at åbne munden, havde min muntre svigerinde stillet sig imellem os. 'Vent et øjeblik!' råbte hun. 'Jeg ser allerede, hvordan 'De' og 'frøken Jenni og allehånde andre umulige titler lægger jer på læberne, og det forstyrrer mine familiefølelser. Derfor beder jeg jer om endnu en gang at tænke på det gamle pæretræ!'

Jenni lagde den ene hånd på venindens mund, den anden rakte hun mig. 'Velkommen, Alfred!' sagde hun.

Jeg havde ikke hørt hendes stemme i mange år, så meget desto dybere greb mig derfor den fremmede accent, hvormed hun ganske som dengang udtalte mit navn. 'Tak, Jenni,' svarede jeg, 'det lyder jo ganske som i barndommen, men du har sikkert ikke udtalt dette navn i lang tid.'

'Jeg har aldrig kendt nogen anden Alfred,' svarede hun, 'og du har jo altid holdt dig af vejen for mig.'

Før jeg kunne nå at besvare denne bebrejdelse, havde Grete allerede skilt os ad.

'Nu er vi på det rene,' råbte hun. 'Og nu, Jenni, må du hjælpe mig med at servere kaffen, for han der har været på en lang rejse, og vor moder kommer nok også snart ud.'

Mit gensyn med hende, da hun nogle øjeblikke derefter trådte ind, var i høj grad bevægende. Hun havde allerede opgivet sønnen, og nu lå han i levende live i hendes arme, hun kunne stryge ham over kinden og kæle for ham som et lille barn. I det øjeblik, jeg atter rettede mig op for at lede min moder hen til en lænestol, så jeg Jenni, som bleg og med tårevædede øjne lænede sig op mod et skab. Da vi gik forbi hende fo'r hun sammen og tabte derved en porcelænsskål, hun stod med i hånden, på gulvet, så den gik itu. 'Undskyld, undskyld mig, søde Grete!' råbte hun og slog armene om sin veninde.

Denne førte hende blidt ud af stuen.

Min broder smilede. 'Sikke hurtigt det koger over!' sagde han.

'Hun har et deltagende hjerte, Hans,' bemærkede vor moder, som ømt havde set efter hende.

Grete var atter kommet ind. 'Vi vil lade hende være alene nogle øjeblikke,' sagde hun, 'det stakkels barn var allerede i forvejen urolig. Hendes fader har skrevet; han vil komme en af de nærmeste dage, så skal hun med ham til Pyrmont.'

Jeg erfarede nu, at den rige købmand, som hidtil ikke havde holdt eget hus, efter et afsluttet kurbad skulle flytte ind i et nylig opført hus, hvor hans datter skulle være husets frue. – Grete lod ikke til at være en ven af ham. 'Det er Jennis fader,' sagde hun, 'men – o, jeg kunne hade ham, denne mand, som med ligegyldighed kan ofre tusinder for sin datter, men kan lade hende tigge forgæves efter blot en eneste lille tusindedel af hans egen værdige person. – Ja, Hans,' vedblev hun, da hendes mand spøgefuldt strøg sin hånd over hendes blonde hår, ligesom han ville formane hende til at holde inde med den slags beskyldninger, 'du skulle blot se et af de svar, som Jenni får på sine breve; *jeg* kan ikke skelne dem fra forretningskvitteringer.'

Min moder greb begge den unge kvindes hænder. 'Nu bruser vor Grete også over,' sagde hun. 'Jeg har kendt manden; det vil sige, før i tiden. Han har måttet kæmpe med livets nød; og da kan meget blive hårdt, som forbliver blødt hos os andre. – Forresten er den stivhed vel også ofte nok kun påtaget.'

Senere på dagen, da vi igen sad sammen, og jeg på deres spørgsmål endnu en gang måtte fortælle om alt, hvad jeg allerede havde fortalt dem i mine breve, kom også Jenni og satte sig stille ved siden af Grete.

Om aftenen, da Hans og jeg havde haft en hjertelig samtale, fulgte han mig til mit værelse i den øverste etage. – Endnu lang tid efter, at han havde ladet mig alene, lå jeg vågen i mine dyner,

men i en behagelig ro; i haven uden for mine vinduer slog nattergalen højt sine klare triller.

Da jeg atter vågnede, var mit værelse oplyst af sommermorgenens skær. En følelse af voksende sundhed og livskraft gennemstrømmede mig, som jeg aldrig før havde følt det. Jeg klædte mig på og åbnede vinduet. Der nede lå græsplænen endnu våd af dug og duften af roserne trængte mig frisk og morgenkølig i møde med brisen. Mit ur viste seks, der var altså endnu en time til den fælles morgenmad. Så så jeg mig da endnu en gang om i værelset, der, efter hvad Grete spøgefuldt havde betroet mig, lige indtil jeg ankom havde været min røverbruds residens. Og lå der ikke virkelig i en skuffe under toilettespejlet, som jeg trak ud, et flor af rosenfarvet silke, hvori et langt, glinsende sort hårstrå havde indvævet sig så stædigt, at jeg kun med største besvær fik det løsnet i dets helhed. Da dette var lykkedes for mig, opdagede jeg på en hylde over sengen et par bøger med Jennis navn, som jeg begyndte at gennembladre. Den første var et album, af den slags man ofte ser hos unge piger, skrevet fuldt af vers med et lidet særegent indhold. Men blandt dem stod andre, ligesom tidsler mellem uskyldig kløver. Det første, der faldt mig i øjnene var:

'Kom pluk mig snart, en rose jeg ere,
Og stormen vil min rod fortære.'

'Men nej, gå bort, hør ej min bøn,
Jeg er ej en rose, jeg er ej skøn.'

'Se vinden mig griber med magt så stor,
Et barn jeg er uden hjem, uden mo'r.'

Den sidste linje var to gange understreget, og jeg fandt længere fremme flere andre af samme indhold. Jeg lagde albummet bort og tog den anden bog. Den skræmte mig næsten. Det var Sealsfields *Livet på Plantagerne*; den del, hvori forfatteren så levende beskriver disse farvede, behagelige væsener, som forfattere næppe vil tilkende virkelig menneskeværdi, men som, ifølge hans skildring, gennem deres forførende skønhed bliver de indvandrende europæeres onde ånder. Også i denne bog var enkelte steder understreget med blyant, og det så hårdt, at papiret ofte var blevet revet i stykker. Nu dukkede den samtale op, jeg engang for mange år siden havde haft med den lille Jenni om denne genstand. På alt det, som hendes fantasi dengang så harmløst havde omfattet, måtte der nu være faldet et skarpt, smerteligt lys.

Da jeg rejste mig og så ud af vinduet, gik hun dernede med Grete på havens brede grusgang. Hun bar ligesom i går en hvid kjole; jeg havde dengang aldrig set hende i andet end hvide kjoler.

Et øjeblik efter var også jeg nede i haven. Hun gik foran mig på den brede vej, som førte fra terrassen ned til græsplænen; hun gik rask til ligesom drevet af en indre ophidselse, og svingede samtidig med sin stråhat i det derpå fastgjorte silkebånd. Jeg standsede og så efter hende. Da hun kort efter vendte om, gik jeg hende i møde. 'Undskyld, hvis jeg forstyrrer dig,' sagde jeg, 'jeg har ikke glemt den lille Jenni, men jeg er utålmodig efter at lære den store at kende.'

Hun så hastigt på mig med sine sorte øjne. 'Det er et dårligt bytte, Alfred,' svarede hun.

'Det håber jeg ikke. Du røbede dig allerede i går; du er stadig fuldkommen som før den gamle, hjertelige, heftige Jenni fra dengang. Mig forekom det som om endog dit sorte hår gør sig fri af knuden og i små, vilde, barnlige lokker kruser sig over din pande. Og' – vedblev jeg – 'lad mig også sige, hvor meget din ufrivillige deltagelse har bevæget mig.'

'Jeg forstår dig ikke,' sagde hun.

'Nuvel, Jenni, hvad var det vel ellers, som fik dig til at tabe skålen ud af hånden, da min moder omfavnede sin søn.'

'Det var ikke deltagelse, Alfred. Du holder mig for bedre, end jeg er.'

'Hvad var det da?' spurgte jeg.

'Misundelse,' svarede hun hårdt.

'Hvad taler du om, Jenni?'

Hun svarede ikke, men mens vi gik ved hinandens side, så jeg, hvordan hendes skinnende tænder gravede sig ned i de røde læber. Så brød det ud. 'Ak,' råbte hun, 'du forstår det ikke, du har endnu ikke mistet en moder og – o, en moder, som endnu lever! – At jeg en gang har været hendes barn – det svimler for mig, når jeg tænker på det, for det ligger dybt under mig i en afgrund. Altid forgæves og dog anstrenger jeg mig stadig for at frembesværge hendes skønne træk af en sørgelig glemsel. Kun en øm skikkelse ser jeg endnu knæle ved mit barnlige leje; hun synger en sælsom sang og ser på mig med blide, fløjlssorte øjne, indtil søvnen til sidst overvinder mig.'

Hun tav. Da vi atter vendte os mod huset, så jeg min svigerinde, som vinkede til os fra terrassen med sit lommetørklæde. Jeg greb pigens hånd. 'Tror, du at du stadig kender mig, Jenni?' spurgte jeg.

'Ja, Alfred, og det føles som en lykke.'

Da vi atter kom op på terrassen, truede Grete os smilende med fingeren. 'Hvis I to endnu har behov for jordisk føde,' sagde hun, 'så beder jeg jer nu om at komme ind til tebordet.' – Dermed førte hun os ind salen, hvor vi fandt vor moder allerede i samtale med sin ældste søn. I disse venlige omgivelser forsvandt snart de skygger, der endnu så dybt lå over det skønne ansigt; eller i det mindste trak de sig usynlige tilbage i dybet af hendes indre.

Om eftermiddagen fandt jeg lejlighed til med Jenni at gennemgå vore barndomseventyr og hun lo atter højt og hjerteligt. Et par gange søgte jeg at lede samtalen fra min over på hendes moder, men enten blev hun pludselig tavs, eller også talte hun om noget andet.

Senere, da den værste solhede var aftaget, opfordrede min broder os og sin hustru til at spille fjerbold med ham på plænen. Det hørte til hans søndagsfornøjelser, og han var meget nøje med, at det ikke blev forsømt. Til vor moder lod han hente en lænestol ud på terrassen, fra hvilken hun så på spillet.

Her var Jenni i sit rette element. Med sine store, hurtigt iagttagende øjne fulgte hun bolden og, lige så let som den, fløj hendes fødder, så baglæns, så til siden over græsset. Derpå, netop i det rette øjeblik, svingede hun ketcheren med sin lille hånd og slog til den faldende fjerbold, så den ligesom bevinget fløj op igen. En gang kastede hun, ligesom helt fortryllet af spillets livlighed, ketcheren fra sig, idet hun råbte højt: 'Hvor den flyver! Efter den, efter den!' fløj hun selv over plænen og legede imens med fingrene i luften, som om hun ville strø hilsener omkring sig. – Enten hun bøjede sig ned for at tage

bolden op, eller den, ramt af min broders kraftige hånd, fløj frem over hende – ja, man måtte se det, hvordan hun så kastede hovedet med det tunge, glinsende hår tilbage, og hvor let og hurtigt den smidige krop fulgte alle det skønne hoveds bevægelser. Jeg kunne ikke vende blikket fra hende; i disse kraftfulde og dog så smukke bevægelser lå noget, som mindede om menneskets oprindelige vildskab. Også min gode svigerinde lod til at være fuldstændig indtaget. Mens Jenni forfulgte den flyvende bold, kom hun løbende hen til mig og hviskede 'Du ser hende vel, Alfred? Du har vel øjnene åbne?' Og da jeg svarede: 'Ak, kun alt for godt, Grete!' så hun på mig med sit søsterlige smil og sagde sagte: 'Jeg under hende kun til en eneste, hører du, kun til en eneste i hele verden!'

Men nu kaldte min moder på os og sagde: 'Det er nok, børn!' Og Jenni knælede ned for hende og den gamle frue strøg hendes hede kinder og kaldte hende sit 'guldhjerte'.

Senere, efter aftensmaden, da den store lampe var tændt, og min moder gået til ro, sad jeg med de to unge kvinder i en hjørnesofa, som stod i et halvmørkt hjørne af stuen. Min broder var gået til sit værelse for at ordne nogen forretninger. Fløjdørene til terrassen stod åbne og lod aftenkøligheden komme frit ind; vi kunne, derfra hvor vi sad, se stjernerne på den dybblå himmelhvælving over de mørke trægrupper.

Grete og Jenni var fordybet i deres minder fra pensionen; de talte livligt sammen, jeg behøvede kun at lytte. Sådan sad vi længe. Men da Grete til sidst udbrød: 'Det var dog en lykkelig tid!' sænkede Jenni tavs hovedet; så dybt, at jeg kunne se det glinsende hår på hendes isse.

Så rejste hun sig og gik hen til den åbne havedør, hvor hun blev stående på tærsklen; og da min broder i det samme kaldte sin hustru ind til sig i rummet ved siden af, gik jeg hen til hende. Derude havde måneskinsnatten indhyllet haven i sin blide duft; hist og her lyste i skumringen en rose, hvis kalk var vendt mod strålerne fra det netop opstående lys. På den anden side af busketterne så man 'lundens' høje løvvægge i et blåligt lys, mens de dertil førende stier sorte og hemmelighedsfulde snoede sig frem. Hverken Jenni eller jeg forsøgte at starte en samtale, men det var mig sødt, således tavs at stå ved hendes side og se ud i den anelsesfulde nat.

Kun én gang sagde jeg: 'Ét savner jeg dog hos dig; hvor har du gjort af alle dine smukke djævlekneb?'

Og hun svarede: 'Ja, Alfred,' – og jeg kunne høre på stemmen, at hun smilede – 'hvis vi blot havde tante Josephine her! Måske,' – tilføjede hun pludselig alvorligt – 'har jeg nu brug for mine tanker til andre ting.'

Jeg svarede ikke. Nattergalene slog igen ligesom i går fra nær og fjern, og da de tav, var alting så stille, at jeg mente at kunne høre duggen, der faldt fra stjernerne ned på roserne. Hvor længe vi stod der, ved jeg ikke. Men pludselig så Jenni op og sagde: 'Godnat, Alfred,' og rakte mig hånden.

Jeg havde gerne holdt hende tilbage, men jeg sagde kun: 'Giv mig din hånd igen engang! – Nej, her i min venstre!'

'Her har du den. Men hvorfor i den venstre?'

'Hvorfor, Jenni? – Den behøver jeg ikke at give til nogen anden.'

Og så var hun borte; og derude i buskene fortsatte nattergalene med deres sang.

Disse som perler på snor følgende dage blev afbrudt, i det mindste var den efterfølgende uden glans for mig, for – således var det allerede fat med mig – Jenni var borte, for at, som hun selv sagde, aflægge et længe påtænkt besøg på et af de nærliggende godser. Hun havde tidligt om morgenen begivet sig afsted med postvognen, som kørte ad landevejen forbi min broders gods, og først sent om aftenen turde vi vente hende tilbage.

Formiddagen tilbragte jeg i min moders værelse med stilfærdigt at udveksle tanker og fremtidsplaner; ud på eftermiddagen fulgte jeg med min broder ud på hans marker, enge og mergelgrave; siden hen fortalte Grete mig sin muntre forlovelseshistorie; men jo mere aftenen gik mod mørket, desto mere mistede jeg roen til at høre på mine venner. – Efter at min moder var gået ind i sit soveværelse, lænede jeg mig op mod den åbne havedør, hvor jeg aftenen før havde stået sammen med Jenni, og så igen ud over græsplænen og buskadserne og den bløde væg i lunden, der igen stod i det blålige flimmer fra det svage månelys. Tilfældigvis havde jeg endnu ikke været derude, men nu lokkedes jeg endnu mere end den foregående aften af de dybe skygger, hvori man kunne ane stierne. Det forekom mig, som om alt det dejligste ved en sommernat måtte ligge skjult i denne labyrint af løv og skygger. Jeg så mig tilbage i stuen, om der var nogen, der havde bemærket mig; og gik derpå ud over terrassen ned i haven. Månen havde netop hævet sig over de ege og kastanjer, der begrænsede haven mod øst. Jeg gik over den del af plænen, som endnu lå fuldstændig i skygge; en rose, jeg i forbigående plukkede, var allerede våd af duggen. Lige midt for huset trådte jeg ind i buskadset. Brede stier

snoede sig tilsyneladende uregelmæssige mellem buskene og mindre områder med græs; hist og her lyste en jasminbusk med sine hvide blomster frem i mørket. Lidt efter nåede jeg en bred, lige frem for mig liggende vej, på hvis modsatte side den gamle havekunsts løvvægge majestætisk hævede sig i det klare månelys. Jeg stod stille et øjeblik og så op på dem; jeg kunne skelne hvert enkelt blad, og her og der trængte en summende bille eller natsværmer frem fra det rige løv for at flyve ud i det klare natteskær. Foran mig førte en gang ind i det indre; men om det var den samme, der havde lokket mig ud fra terrassen kunne jeg nu ikke afgøre, for huset var nu fuldkommen skjult af buskene.

Over de stier, jeg nu betrådte, hvilede en ensomhed, som nogle øjeblikke greb mig med en næsten drømmeagtig angst; det var, som ville jeg aldrig mere finde tilbage. De på begge sider af vejen stående løvvægge stod så tætte og var så høje, at jeg kun kunne se himlen som et lille udsnit over mit hoved. Når jeg kom til steder, hvor to gange krydsede hinanden, og stod på den derved dannede friere plads, syntes jeg hver gang, at en eller anden pudret skønhed i fiskebensskørt og contuche fra *anno* 1750 burde komme frem i måneskinnet fra de dybe skygger. Men alt forblev stille, bortset fra at natteluften i ny og næ fo'r som et åndepust gennem løvet.

Efter en stund at have vandret på kryds og tværs stod jeg ved kanten af et vand, der vel kunne være omkring hundrede skridt langt, og omkring halvt så bredt. Det var kun adskilt fra de til alle sider stående løvvægge ved en bred gang og nogle enlige træer langs bredden. Hvide åkander glimtede overalt på det mørke dyb, og mellem dem, midt i dammen, stod et

venusbillede af marmor tavs og ensom på en sokkel, der kun lige akkurat stak op af vandet. En lydløs stilhed herskede på dette sted. Jeg gik langs med bredde, indtil jeg var kommet så tæt som muligt på dette kunstværk. Det var sikkert en af de skønneste statuer fra Louis den Femtendes tid. Den ene nøgne fod var udstrakt, så den svævede lige over vandet, som om hun stod i begreb med at gå ned; den ene hånd støttede sig til en klippeblok, mens den anden fastholdt den allerede løsnede klædning over brystet. Ansigtet kunne jeg ikke skelne, for hun havde hovedet vendt tilbage, ligesom for at forvisse sig om, at ingen, der ikke skulle være der, var på bredden, når hun blottede sig for at dukke ned i bølgerne.

Udtrykket af bevægelse var så livagtigt og mens den nederste del af skikkelsen lå i skygge, legede månelyset så blødt og lyst over hendes marmorskuldre, at jeg virkelig blev til mode, som om jeg havde sneget mig ind i en forbudt helligdom. – Bag mig, op mod løvvæggen, stod en træbænk. Derfra betragtede jeg endnu længe det skønne billede og – jeg ved ikke, om det var en lighed i bevægelsen, eller blot den sindsstemning, jeg ved synet af denne skønhed blev hensat i, men jeg måtte, hele tiden mens jeg sad der, tænke på Jenni.

Til sidst rejste mig atter op og strejfede på lykke og fromme endnu nogen tid rundt i de mørke gange. Ikke langt fra dammen, som jeg netop havde forladt, fandt jeg på en åben plads bevokset med lave buske en marmorsokkel med nogle rester af en anden statue. Det var en muskuløs mandefod, som meget vel havde kunnet tilhøre en Polyfemos; og i så fald havde min fætter filologen måske ikke uret, når han forklarede enhver

marmorgestalt som en Galathea, der, for at undfly den rå gudesøns jalousi, styrter sig i havet.

Kunstnermennesket i mig levede op. Om det var en Galathea eller en Venus – jeg ville selv afgøre dette spørgsmål, og derfor vendte jeg atter tilbage for endnu engang med mindre drømmende øjne at betragte den. Dog, hvor mange veje jeg end forsøgte, ville det ikke lykkes mig at finde dammen igen. Til sidst, da jeg fra en sidesti drejede af til en bred allé, så jeg vandet glimte for enden af denne, og snart troede jeg også at stå på det samme sted, hvor jeg først var gået ned til bredden. Det var besynderligt, at jeg så længe havde kunnet gå forkert af det rigtige sted. Men nu troede jeg næppe mine egne øjne; der i midten rejste sig visselig stadig soklen over vandet, også åkanderne glimtede som før på det mørke dyb, men marmorbilledet, som havde stået der, var forsvundet. Jeg begreb det ikke, og stirrede en tid lang på den tomme plet. Da jeg så ud over dammen, opdagede jeg ovre på den modsatte side i skyggen af den høje mur af løv en hvid kvindeskikkelse Hun lænede sig mod et træ, der voksede næsten nede i selve dammen, og syntes at se ned i dybet. Men nu måtte hun have bevæget sig; thi for et øjeblik siden stod hun helt i skygge, men nu lyste måneskinnet på hendes hvide dragt. – Hvad var dette? Drev de gamle guder stadig deres spil her? Natten egnede sig ganske vist til det. Stjernerne spejlede sig mellem de hvide blomster i vandet, i løvværket dryppede duggen fra blad til blad, fra tid til anden faldt en dråbe fra de ved bredden voksende træer ned i vandet, så at man hørte en sagte lyd, og fra haven hørtes nattergalen ligesom langt borte fra. Jeg gik rundt om dammen til skyggesiden. Da jeg nærmede mig, hævede

skikkelsen hovedet, og Jennis skønne, blege ansigt vendte sig mod mig; det var så klart belyst af månen, at jeg kunne se tændernes blålige glimt mod de røde læber.

'Det er dig, Jenni!' råbte jeg.

'Jeg, Alfred!' svarede hun og gik mig i møde.

'Hvordan er du kommet her?'

'Jeg stod af dernede bag parken.'

'Jeg troede,' sagde jeg sagte, 'at det var gudinden, som var steget ned af sin sokkel.'

'Hun er vel steget ned for længe siden, eller måske styrtet om, jeg har aldrig set hende her.'

'Men jeg så hende endnu for et kvarter siden!'

Hun rystede på hovedet. 'Du har været oppe ved den anden dam, der står marmorbilledet vist nok stadig. Her er ingen guder, Alfred, her er kun et stakkels menneskebarn, der har hjælp behov.'

'Du, Jenni, har du brug for hjælp?'

Hun nikkede heftigt.

'Hvis du, som du sagde i går, virkelig mener at kende mig, så sig mig det rent ud; hvad er det, du har brug for.'

'Penge,' sagde hun.

'Har du brug for penge, Jenni?' Og jeg så overrasket på dette rigdommens barn.

'Spørg mig ikke hvortil,' svarede hun, 'du skal snart erfare det.' Derpå tog hun sit lommetørklæde frem af lommen og fremdrog af det et smykke, på hvilket jeg, da hun holdt det op i månelyset, så nogle grønne sten glimte i en kunstfærdig indfatning. 'Jeg kan ikke komme til at sælge denne her,' sagde hun, 'vil du ikke hjælpe mig med det i morgen?' Og da jeg tøvede

et øjeblik, tilføjede hun heftigt: 'Det er hverken en gave eller arv, jeg købte den engang for mine egne penge!'

'Men Jenni,' kunne jeg ikke lade være at spørge hende, 'hvorfor vender du dig ikke til din fader?'

Hun rystede på hovedet.

'Jeg troede,' vedblev jeg, 'at han sørgede rigeligt for dig.'

'Ja, Alfred; han betaler for mig – rigeligt!' Og mens den bitreste tone klang i hendes stemme, tilføjede hun: 'Jeg kan ikke bede den mand om noget.'

Hun trådte et skridt tilbage og satte sig på bænken ved siden af løvvæggen. Så lod hun hovedet synke ned i hænderne.

'Er det virkelig nødvendigt?' spurgte jeg.

Hun så op på mig og sagde næsten andægtigt: 'Jeg må opfylde en hellig pligt med dem.'

'Og der gives ingen anden udvej?'

'Jeg kender ingen.'

'Så giv mig smykket.'

Hun gjorde det, og jeg modtog det med en indre uvilje. – Jenni havde tavs lænet sig tilbage; en lysstribe fra månen faldt på den spæde hånd, som lå i hendes skød, og jeg så atter, ligesom for mange år siden, de små, mørke måner på hendes negle. Jeg ved ikke hvorfor, men jeg blev næsten bange ved det, så at mine øjne stirrede ligesom fortryllede. Da Jenni bemærkede det, trak hun sagte sin hånd tilbage i skyggen. 'Jeg har endnu en bøn til dig, Alfred,' sagde hun.

'Tal kun, Jenni!'

Hun bøjede hovedet en smule. 'Jeg gav dig for mange år siden,' begyndte hun, 'da vi som børn tog afsked med hinanden, en lille ring. Kan du endnu huske den?'

'Hvordan kan du tvivle på det?'

'Hvis,' vedblev hun, 'du har agtet denne lille værdiløse ting så meget, at du endnu har den, så beder jeg dig, giv mig den tilbage!'

'Hvis du kræver den tilbage,' svarede jeg, ikke uden et anstrøg af ærgrelse, 'så har jeg ingen ret til at beholde den længere.'

'Du misforstår mig, Alfred!' råbte hun. 'Ak, det er det eneste minde jeg har om min moder!'

Jeg havde allerede taget båndet med ringen frem fra brystet. 'Her er den Jenni, men – tilgiv mig, det gør mig dog alligevel ondt!'

Hun havde rejst sig. Jeg så, hvordan en let rødme fløj over hendes skønne ansigt; men derpå strakte hun, ligesom drevet af en uimodståelig drift sin hånd frem mod ringen og tog den. Jeg kunne ikke overvinde mig selv og give hende den tilbage, jeg holdt den fast. 'Endnu indtil for nylig,' sagde jeg, 'var den mig ikke andet end et minde om en indtagende legekammerat fra barndommen. – Nu er den blevet noget andet, og bliver det stadig mere for hver dag, jeg tilbringer her.'

Men så tav jeg, for hun så på mig, som om jeg havde tilføjet hende en dyb smerte. 'Tal ikke således til mig, Alfred,' sagde hun.

Jeg tog mig ikke af disse ord; jeg greb hendes hånd og hun lod den roligt hvile i min. 'Tag ringen, Jenni,' sagde jeg, 'men giv mig i stedet din hånd!'

Hun rystede langsomt på hovedet. 'En farvets hånd,' sagde hun tonløst.

'*Din* hånd, Jenni. Hvad bryder vi os om det øvrige!'

Hun stod ubevægelig, kun på den skælvende hånd, som stadig hvilede i min, mærkede jeg, at hun levede. 'Jeg ved nok,' sagde hun, 'at vi er skønne, fortryllende skønne som selve synden, der er vort udspring. Men, Alfred – jeg vil ikke dåre dig.'

Og alligevel, da jeg tavs bredte armene ud imod hende, lå hun pludselig ved mit bryst og havde lagt armene fast om min hals. Hun så op på mig; hendes store, skinnende øjne var som en afgrund under mig. 'Ja, Jenni,' og det var som en bæven fra træerne fo'r igennem mig, 'du er bedårende skøn, hun var ikke skønnere, den dæmoniske gudinde, som engang forvirrede menneskenes hjerter, så at de glemte alt, hvad de før havde elsket! Måske er du trods alt hende, og går i denne blide nat rundt blot for at lyksaliggøre dem, som endnu tror på dig. – – Nej, riv dig ikke løs; jeg ved jo, at du er et jordens barn som jeg selv, magtesløs fanget i din egen fortryllelse, og lige som nattevinden dør hen mellem løvet – sporløst, således skal også du forsvinde. – Men bliv ikke vred på den hemmelighedsfulde magt, som førte os i armene på hinanden. For om vi end viljeløse her finder grundmuren for vor fremtid – bygningen, som den engang skal bære, ligger dog i vore egne hænder.'

Jeg løste blidt hendes hænder fra min hals og lagde armen om hendes liv. Så rev jeg båndet af ringen og satte den på hendes finger. Hun lænede sig op til mig som beroliget barn og lod sig stille føre bort af mig. – Da vi efter en stund passerede den anden dam, så jeg Venus-statuen, som virkelig stod der mellem de hvide åkander, og jeg vidste nu sikkert, at jeg holdt en jordisk kvinde i mine arme.

Langsomt, men endelig til sidst trådte vi fra skyggerne ud i buskadserne, og fra buskadserne ud over den åbne plæne mod huset. Over græsplænen så vi ind gennem de åbne fløjdøre til den oplyste sal, hvor min broder med sin hustru gik frem og tilbage i fortrolig samtale.

Jenni bøjede sig, og var, før jeg bemærkede det, fri af min arm, men lige så hurtigt havde hun atter grebet min hånd. 'Gør det, du lovede mig, Alfred,' sagde hun, 'og alt det øvrige,' tilføjede hun, 'skal du glemme!'

Og da nu Grete kom frem i døren og råbte ud i natten: 'Jenni, Alfred, er det jer?' så bad hun inderligt: 'Tal ikke om dette til nogen, ikke engang til din moder; vi må ikke bedrøve hende.'

'Men jeg forstår dig ikke, Jenni.'

Hun trykkede heftigt min hånd. Så forlod hun mig så og stod i næste øjeblik oppe på terrassen ved siden af Grete, som idet vi var kommet ind i den lyse sal, betragtede os med en tavs rysten på hovedet.

Den følgende morgen red jeg tidligt ind til byen for at opfylde mit løfte. Der lod jeg to forskellige juvelerer vurdere smykket. Det havde en høj værdi; men min kasse var dengang temmelig fuld. Jeg kunne altså selv indløse smykket for Jenni, og vekslede af mine medbragte midler en rulle guld, som svarede til den angivne værdi. – Da dette var besørget, vandrede jeg endnu en gang frem og tilbage langs den smukke havn. Derude på reden, lå et stort fartøj i solskinnet, det var en brig, som, efter hvad en matros fortalte mig, lå rede til at afsejle til Vestindien. – –

'Til hendes hjem!' tænkte jeg; og derved overvældede tanken om hende mig og gav mig ingen ro, før jeg atter var hjemvejen.

Kort før middag gik jeg ind i havestuen. Der var ingen derinde; men fra den åbne dør så jeg Jenni, som stod lidt borte i haven sammen med en ældre, mager herre. Straks derefter bød han hende med en vis overdreven høflighed armen og førte hende tilbage mod huset. Da de kom nærmere, så jeg at manden havde næsten fuldstændig gråt hår, men ud fra det mørke ansigt glimtede to skarpe, strenge øjne, som sammen med de bratte bevægelser af hovedet tydede på, at det var en mand, der var vant til at befale. Den hvide halsdug og den store diamantnål i kalvekrøsen hørte ligesom naturligt til denne skikkelse. Jeg vidste også straks, at han var Jennis fader, den rige plantageejer, og gennem en fætter min onkel, skønt jeg aldrig havde set manden før; men som han var, svarede han fuldstændig til min drengefantasi. Nu hørte jeg også hans fremmedartede stemme; han talte på en frastødende måde og brugte ord, som jeg ikke forstod, overfor sin datter; hun lod til blot at lytte.

Da jeg ikke i øjeblikket følte mig beredt til at møde ham, så forlod jeg stuen, før de to havde nået terrassen, og gik op i den øvre etage. Døren til Jennis værelse stod åben. Jeg gik derind og lagde, efter vor aftale, hvad jeg havde fået for smykket i et vægskab, som hang over døren. Derefter gik jeg ind i mit eget kammer og kastede mig oprørt og træt på min sofa.

Der kan kun være gået nogle få minutter, før jeg hørte skridt på trappen, og straks efter gik to personer ind i det store værelse, der lå op til mit. En dør, som forenede de to værelser, befandt sig lige op af min sofa. Den var ganske vist låset; men den havde et vindue, som på den anden side var udstyret med et tæt, hvidt gardin.

På stemmerne kunne jeg høre, at Jenni og hendes fader var gået derind, men siden de antagelig befandt sig i den modsatte ende af værelset, forstod jeg ikke noget af deres samtale. Da de lidt efter nærmede sig, ville jeg stille fjerne mig, men de første ord, som tydeligt nåede mit øre, gjorde, at jeg blev siddende ubevægelig og glemmende alt andet på sofaen.

'Du vil dog ikke kunne blive der!' hørte jeg faderen sige på den førnævnte frastødende måde.

'Hvorfor ikke?' spurgte Jenni.

Jeg hørte ham nu gå et par gange langsomt frem og tilbage. Så stod han stille. 'Du må altså høre det,' sagde han, 'siden du tvinger mig til at sige det. Du vil på grund af din moders herkomst aldrig kunne dele din faders selskab.'

'Og på grund af min egen,' afbrød Jenni ham. 'Det ved jeg.'

'Du ved det? Hvem har sagt dig det?'

'Ingen, jeg har læst det.'

'Nå, så ved du også, hvorfor jeg måtte sende dig til Europa. Jeg synes, du burde takke mig for det.'

'Ja,' sagde hun, 'ligesom jeg takker dig for mit liv.'

Faderen svarede intet til dette; men et vindue blev hastigt åbnet, og af lyden mærkede jeg, hvorledes han stak hovedet ud i den fri luft og ligesom dybt oprørt gispede efter luft. – Jenni havde stillet sig med ryggen mod døren, som adskilte de to rum. Jeg så skyggen af hendes hoved gennem det tildækkede vindue i døren, og hørte hendes kjoles raslen.

Lidt efter lod det til, at hendes fader havde trukket sig ind i stuen igen. 'Jeg har,' begyndte han igen, 'gjort for dig, hvad jeg formåede. Du har ganske vist aldrig ytret nogen ønsker til mig; men jeg ved heller ikke, hvad du mere kunne ønske dig.'

Hun rejste sig langsomt og gik et skridt hen imod ham. 'Hvor er min moder?' spurgte hun.

'Din moder, Jenni!' udbrød manden, som om han havde ventet sig alt andet end et spørgsmål om denne kvinde. 'Det ved du jo, hun lever, og der er sørget for hende.'

'Og,' fortsatte pigen ubevægelig, 'du har vel allerede taget skridt til, når dit store, nye hus nu er færdigt og indrettet, at min moder kan komme over og bo sammen med os?'

Jeg hørte, hvordan han et par gange med tunge skridt gik frem og tilbage i værelset. Derpå vendte han sig atter mod sin datter. 'Du er et barn, Jenni,' sagde han med dæmpet stemme, men ordene lød skarpt betonede. 'Du kender ikke til forholdene i dit fædreland, og du skal heller aldrig lære dem at kende.' Og den gamle forretningsmand fortsatte, som om han pludselig blev grebet af en henrykkelse ved sine minder: 'Hun var utroligt skøn, denne kvinde, utroligt! – Når hun hvidklædt gyngede i sin hængekøje mellem mangrovens brede blade, dernede lå bay'en i solens glans og over det hele hvælvede sydens stålblå, tropiske himmel sig – når hun legede med sine fugle eller leende kastede gyldne bolde i luften! – Men man måtte ikke høre hende tale; den smukke mund brækkede sin tale på negrenes kaudervælsk, det var et barns plapren. – Denne kvinde, Jenni, ville ikke være selskab for dig, hvis du blev det, du nu er blevet.'

Hun havde atter lænet sig mod døren. 'Og derfor,' sagde hun, 'har du taget barnet fra moderen. – Hun skreg; o, hun skreg, da du tog mig fra hendes arme og førte mig ombord på skibet. Og det var den sidste lyd, jeg hørte fra min moder. – Jeg havde længe glemt det, for jeg var et tankeløst barn. Gud forlade mig! – Men nu hører jeg det for mit øre hver nat. Hvem gav dig

retten til at betale min fremtid med min moders elendighed!' Og jeg så gennem gardinet, hvordan hun rankede sig ved disse ord.

Faderen lod til at tage hendes hånd. 'Tænk på, Jenni,' sagde han, 'jeg havde kun valget mellem dig og hende – men du var mit barn.'

Den blide, næsten ømme tone, hvormed han udtalte de sidste ord, lod ikke til at gøre noget indtryk på datteren. 'Du har ikke besvaret mit spørgsmål,' sagde hun; 'den pris, du har betalt, var ikke din og heller ikke min; det må gøres om, så vidt det endnu er muligt. Svar mig, ja eller nej, skal min moder bo med os i det nye hus?'

'Nej, Jenni, det er umuligt.'

Efter disse ord fulgte en lydløs tavshed. Hvad der i disse øjeblikke gik for sig i pigens indre, og hvad der deraf kom for dagen gennem udtryk og gestus kunne jeg ikke se.

'Jeg har endnu en bøn,' sagde hun til sidst.

'Tal blot, Jenni,' svarede faderen hastigt; 'tal blot, jeg vil gøre alt, hvad der står i min magt!'

'Så beder jeg,' vedblev hun, 'om lov til at blive her hos vore venner, så længe du er i Pyrmont.'

Han tav et øjeblik. 'Hvis,' sagde han derpå, 'hvis du ikke finder det mere passende at følge din fader, så kan jeg ikke finde på noget at indvende derimod.'

Hun svarede ikke på dette, men spurgte blot: 'Må jeg gå nu?'

'For så vidt du ikke har noget mere at sige mig; jeg vil også gå ned.'

Derpå åbnedes døren, og jeg hørte, hvorledes deres skridt tabte sig i gangen. Jeg blev i mit værelse, indtil man kaldte mig

til middag.

Min broder præsenterede mig for Jennis fader, og denne målte mig med sine hurtige øjne, så at jeg tydeligt mærkede, hvordan han beregnede min persons værdi. Derpå spurgte han til mine studier og rejser, og om jeg ville få mulighed for at benytte mine kundskaber her i mit eget land. Alt dette skete på en måde, der ikke adskilte sig meget fra en eksamen. Til sidst blev jeg høfligt indbudt til, som en mand af faget, at komme og give min mening om det nye hus, når han kom tilbage fra sin kurrejse. – Af det, der kort forinden var foregået mellem ham og hans datter, var intet spor at opdage under mandens afmålte væsen.

Ved bordet sad han ved siden af min moder og underholdt hende på den mest opmærksomme måde, og da denne førte samtalen ind på deres i fællesskab tilbragte ungdom, var han endog i stand til at være spøgefuld. Han mindede sin naboerske om adskillige baller i Harmonisalen i deres hjemby, og om en lille, fyldig Amor i legemsstørrelse, der havde været på tapetet. 'De unge damer,' sagde han, 'havde en sådan modvilje mod den, at der altid var et hul der under dansene.'

'Og De, hr. fætter,' svarede min moder, 'var rigtig meget opsat på hver gang at føre Deres dame netop hen til det afskyelige gudebillede.'

Han bukkede galant for hende. 'Jeg vidste jo nok, fru kusine,' sagde han, 'at De ved min side ikke behøvede at frygte for Amor.'

Jeg så, hvorledes en let rødmen ved disse ord fo'r over min moders endnu smukke ansigt, og uvilkårligt opstod i mig den tanke, at ligesom vi, deres børn, nu blev draget mod hinanden,

sådan havde det også været med dem. Selv Jenni, som hidtil havde siddet stille, næsten uden at tage en bid, og uden mindste tegn på deltagelse, så op; måske havde hun aldrig før hørt sin fader beskæftige sig med så muntre sager. Denne derimod ytrede ikke et ord til sin datter ved bordet, men talte med min broder om alskens fælles forretningsbekendtskaber. Senere, ved kaffen, hørte jeg ham imidlertid sige til min moder: 'Jenni vil takket være Deres børns godhed blive her endnu en tid; jeg rejser alene videre i morgen. Vi har kendt hinanden gennem lange tider, fru kusine; hvis der give lejlighed – så fortæl hende noget fra dengang. – Hun skal siden hen leve sammen med den gamle mand; måske var det så godt, hvis hun forinden lærte den unge at kende.' Han greb sin ungdomsvenindes hånd og tilføjede: 'De vil gøre mig en tjeneste derved, kusine.'

Dagen gik, uden at jeg fik lejlighed til at træffe Jenni alene; hun undgik det åbenbart.

Også Grete var som regel optaget af sin husholdning. – Den følgende morgen, da hun efter vor gæsts afrejse kom til mig i haven, lagde hun hænderne over kors over brystet, drog et dybt suk og sagde leende: 'Nu er vi da atter alene!'

Men snart erfarede jeg til min forskrækkelse, at Jenni endnu samme formiddag skulle rejse ind til byen, hvor hun skulle blive i flere dage for sammen med husholdersken at ordne, jeg ved ikke hvilket, i det nye hus.

Jeg stod alene på terrassen, da hun rejseklædt kom ud til mig. Hun rakte mig hånden; men jeg skændte på hende, fordi hun nu således kunne få sig til at forlade mig. 'Hvorfor gør du sådan

mod mig, Jenni?' spurgte jeg. 'Haster disse gøremål da virkelig så meget?'

Hun rystede på hovedet og så på mig med et direkte, roligt blik; i hendes øjne fandt jeg – jeg kan ikke kalde det andet – et udtryk af højspændt sværmeri.

'Men alligevel tager du afsted?' spurgte jeg igen, 'og så netop nu?'

'Jeg vil ikke bedrage dig, Alfred,' sagde hun, 'jeg rejser ikke af denne grund; men jeg må, jeg kan ikke andet.'

'Så vil jeg hver dag tage til byen for at hjælpe dig.'

Hun blev synligt bange. 'Nej, nej,' råbte hun, 'det må du ikke!'

'Hvorfor ikke?'

'Jeg ved det ikke, spørg mig ikke! – O, tro mig dog!'

'Kan du ikke betro mig det, Jenni?'

Hun udstødte en klagende lyd, så smertelig som noget, jeg nogensinde har hørt. Så strakte hun armene ud mod mig, ligeglad med, hvem der måtte se; og ligesom tidligere i nattens hemmelighed, holdt jeg hende nu i det klareste solskin ved mit hjerte. 'Så bliv da ikke for længe væk!' bad jeg, 'min fader venter mig, min tid her er snart til ende.'

Jeg så ned på hendes skønne, blege ansigt; hun svarede ikke. Hun havde lukket sine øjne og lagde, som om hun søgte hvile, sit hoved mod min skulder.

Men kun for et øjeblik. Hun rev sig løs og vi gik om til forsiden af huset, hvor vognen allerede ventede. – Da hun var steget ind, hørte jeg min moder, som havde grebet hendes hånd, sige: 'Så, græd dog ikke, barn! Du græder jo, som om man ville rive hjertet ud af brystet på dig.'

På trods af alt solskin fulgte nu en række af grå dage for mig. Det var en lykke, at min broder hele dagen holdt mig i ånde med et udkast til en ny udbygning. Det var ikke nogen lille ting at forene hans praktiske krav med det kunstneriske, som jeg på min side ikke ville give køb på. Ofte fo'r han ubarmhjertigt med sin blyant ind over min smukt opridsede plan; og vi stred tappert, indtil de to kvinder til sidst blev tilkaldte for at afgøre sagen.

Det var fjerde dag efter Jennis afrejse, da jeg, beskæftiget med dette arbejde, sad på mit værelse. Arbejde ville ikke rigtigt glide fra hånden, og da min stakkels pen måtte undgælde for det hele, rejste jeg mig for at finde en ny i min kuffert. Da jeg derved fik taget mine skjorter op, faldt et stykke sammenfoldet papir mig i hånden. 'Fra Jenni', stod der på det, og inden i lå den lille skildpaddes ring, som jeg kort forinden havde sat på hendes finger, og gennem den gik en langt lok af sort, silkeagtigt hår.

Min første tanke var en gysen af glæde, en følelse af umiddelbar forbindelse med den elskede, men så blev jeg overvældet af en ubestemt uro. Jeg så på papiret fra alle sider, men det indeholdt eller ikke et eneste bogstav, intet tegn. – Efter at jeg atter nogen tid forgæves havde forsøgt at arbejde, gik jeg ned i stuen, hvor jeg traf min broder og hans hustru. De talte om Jenni. 'Men med noget sådant for øje!' hørte jeg Grete sige, idet jeg trådte ind.

Hendes mand lod til at ville modsige hende, for han svarende spøgende: 'Finder du da ikke disse vilde øjne smukke?'

'Vilde, Hans? Og ikke smukke? – Men du har så sandelig ret, de er så smukke, at de må fremkalde modsigelse. Og dette – –!'

'Hvilket, Grete?'

'Er intet andet end begyndelsen til et forsvar. Oprigtig talt, Hans, du mærker allerede, hvor hun er farlig for dig!'

'Ja, hvis jeg ikke havde dig!'

'O, også selv om du har mig.'

Han gav hende leende begge hænder. 'Hold fast i dem,' sagde han, 'så vil ingen skøn dæmon forføre mig.'

Men det var ikke nok for hans hustru. 'Dæmonen sidder i jer mandfolk!' råbte hun. 'For øvrigt, hvorfor skal du hele tiden hakke på det uskyldige barn, førhen var du jo altid hendes ridder?'

'Ja, førhen, Grete. Men nu er det anderledes!' Han besindede sig et øjeblik. 'Jeg skammer mig næsten for at sige det. Men det er kun alt for sikkert; købmandsdatteren er begyndt at skinne igennem – hun er blevet gerrig.'

'Gerrig!' råbte Grete. 'Nu går det for vidt! Jenni, som på pensionen kun ved de strengeste forbud kunne afholdes fra at give de klæder bort, hun bar på kroppen!'

'Nu giver hun ikke mere nogen klæder bort,' svarede min broder; 'hun sælger dem til marskandiseren, og jeg kan fortælle dig, at hun har meget godt rede på, hvad prisen er.'

Jeg havde lyttet opmærksomt til deres samtale uden at blande mig i den. Ved de sidste ord blev jeg overvældet af en pludselig, frygtelig klarhed. – Min beslutning var hurtigt fattet. 'Kan jeg låne din hest, Hans?' spurgte jeg.

'Gerne; men hvor skal du hen?'

'Jeg ville godt ride ind til byen.'

Hans hustru var kommet hen til mig, hun så mig lige i øjnene. 'Kan du nu ligefrem ikke holde det ud længere, Alfred?'

'Nej, Grete!'

'Nå, men så hils Jenni fra mig, eller endnu bedre, hent hende med her tilbage!'

Jeg svarede ikke, men straks efter sad jeg i sadlen; en time senere var jeg i byen og stod snart i den gade, hvor huset, Jennis fader havde bygget, skulle ligge. Det var let fundet, og efter at jeg adskillige gange havde ringet på klokken, blev døren til det statelige hus åbnet af en ældre kvinde. Da jeg spurgte efter Jenni, svarede hun tørt: 'Frøkenen er ikke her.'

'Ikke her?' gentog jeg, og mit ansigt må have udtrykt den bestyrtelse, jeg oplevede ved dette svar, for den gamle spurgte, hvad jeg hed. Da jeg havde sagt hende, hvem jeg var og hvorfra jeg kom, tilføjede hun i en ærgerlig tone: 'Hvorfor spørger De da? Frøkenen er jo allerede for to dage siden rejst tilbage.'

Jeg forlod den gamle, som hun stod der, og fo'r fra den ene gade til den anden, til jeg nåede havnen. Solen var allerede gået ned, og aftenrødmen spredte sin purpurglans ud over reden. Der havde briggen ligget; nu var den væk, der var ikke et eneste fartøj i syne. Jeg søgte at indlede en samtale med de omkringstående arbejdere, og erfarede rederens og skibets navn, ligesom at fartøjet for tre dage siden var gået under sejl. Mere vidste de ikke, bortset fra hvor kaptajnen havde haft kvarter under sit besøg i byen. Jeg gik straks derhen og fik at vide, at et ungt, smukt fruentimmer med sort hår skulle være med ombord. Derfra gik jeg til rederens kontor, hvor den gamle bogholder tilfældigvis endnu sad ved sin pult, men denne kunne ikke give mig yderligere oplysning, for passagerer var kaptajnens sag.

Jeg vendte tilbage til hotellet og lod min hest sadle. Hurtigere, end min broder ville have tilladt det, travede min sorte hingst hjem. Det var allerede sent, og himlen var dækket af tunge skyer. Mens nattevinden fo'r forbi mig i mørket, fløj mine tanker med den, og skibet, som førte hende bort, stod som et spøgelse for mine øjne – en lille hvid plet, der svævede på det våde element over dybets gabende afgrunde, indhyllet i natten på det uhyre, øde hav. – Endelig flimrede lysene fra godset frem mellem træerne.

Her fandt jeg alle i sorg og bestyrtelse. Et brev fra Jenni, dateret ombord på briggen *Elizabeth* var ankommet. Hun havde over havet begivet sig til sin moder, for, som hun havde fortalt mig og nu gentog, at opfylde en hellig pligt. Med de inderligste, blideste ord bad hun alle om at tilgive hende. Mit navn var ikke nævnt i brevet, men jeg havde jo allerede i stilhed fået min hilsen. Til faderen var der heller intet.

Næste dag var min broder og jeg atter i byen, men kun for at blive overbevist om, at briggen *Elizabeth* ikke mere kunne nås.

Derpå rejste jeg, uden først at vende hjem med Hans, den lige vej til Pyrmont. Nogle øjeblikke efter min ankomst stod jeg overfor Jennis fader og fortalte ham om hans datters flugt. Jeg havde ventet at se den gamle mand sønderknust ved denne meddelelse, men det var ikke smerte, det var et lyn af voldsom vrede, som skød frem fra hans øjne. Han knyttede den hånden, så at de magre knoer stod skarpt frem, slog næven i bordet og udstødte en forbandelse mod sin datter. 'Hun kan gå derhen, hvor hun hører til!' råbte han, 'denne race står ikke til at forbedre; forbandet være den dag, hvor jeg troede det muligt!' Men derpå blev han pludselig stille; han satte sig og støttede

hovedet i hænderne. Og som om han talte til sig selv, sagde han: 'Hvad er det, jeg siger! Det er mit eget blod, det andet – er min skyld. Hvad kan barnet gøre for det! Hun ville til sin moder.' Han så stirrende frem for sig, bredte armene ud og råbte højt: 'O, Jenni, min datter, mit barn, hvad har jeg gjort dig!' – Han syntes at have glemt min tilstedeværelse, og jeg forstyrrede ham ikke. 'Vi er jo blot mennesker,' vedblev han, 'du havde burde have tilgive mig det, men jeg forstod ikke at tale til dig; deri lå det, vi kunne ikke komme til hinanden.'

I dette øjeblik vovede jeg at påkalde mig hans opmærksomhed og sige ham, at vi elskede hinanden. Og den nedbrudte mand greb det som et frelsende halmstrå og bad mig bringe ham hans barn tilbage.

Jeg skal gøre det kort! Den følgende dag rejste jeg igen, men desforinden gav han mig et brev til sin datter, han havde skrevet i løbet af natten. Og tro mig, denne gang var det ikke nogen kvittering; vrede og kærlighed, anklager og undskyldninger, som de i den lange nat, vi sad sammen, skiftede i hans ord, findes i dette brev.

Det øvrige," således afsluttede Alfred sin beretning, "er dig bekendt. Her står jeg udrustet med enhver fuldmagt og faderlige løfter og afventer blot timen for at tiltræde min brudefærd." –

Vi sad endnu en time sammen; så slog klokken tre i tårnet, og en drager kom for at tage Alfreds kuffert ned til havnen.

Jeg fulgte min unge ven. Det var en kølig nat; en skarp østlig vind oprørte bølgerne, så båden slog knagende mod anløbsbroen. Alfred gik i den og rakte mig hånden. "Ikke sandt,

Alfred," sagde jeg, idet jeg skjulte afskedens bevægelse i skæmt, "med Jenni eller aldrig?"

"Nej, nej!" råbte han tilbage, mens båden allerede var på vej ud i natten: "Med Jenni, under alle omstændigheder!"

Over et halvt år er gået siden den nat. Jeg har endnu ikke været ude på godset; men netop nu, hvor de første majbriser legende strømmer ind gennem mit vindue, har jeg modtaget jeg en fornyet indbydelse, og denne gang skal de ikke bede mig forgæves. Foran mig ligger to breve, begge daterede Christianssted på St. Croix; det ene er fra Jenni til Alfred, i hans fravær brudt af hans søster. Det lyder:

> "Jeg har fundet min moder uden besvær, for hun holder stort værtshus i nærheden af havnen. Hun er endnu smuk og har et blomstrende helbred, men i hendes ansigt, hvis træk jeg ganske vist stadig kan genkende, søger jeg forgæves det, jeg i så mange år har længtes efter. – Jeg må sige dig alt, Alfred; det er anderledes, end jeg havde tænkt mig. Jeg føler modvilje mod denne kvinde; der går en gysen igennem mig, når jeg tænker på, hvorledes hun ved den første middag præsenterede mig for en skare herrer som sin datter. Straks derefter gav hun dem højlydt og stolt på et sprog, der er sammensat af alverdens dialekter, hele sin ungdomshistorie til pris – alt det, som hemmeligt har fortæret mig og som jeg ønskede at begrave i den dybeste nat. De fleste af gæsterne og kostgængerne er farvede; men en af dem, en rig mulat, synes at beherske hele huset. Min moder behandler han med en fortrolighed,

der driver mig blodet til ansigtet. Og dette menneske, Alfred, – han viser tænderne ligesom som en hund – begærer mig som sin hustru; og min moder driver mig selv dertil, snart med de mest tøjlesløse kærtegn, der næsten truer med at kvæle mig, snart atter i hele selskabets overværelse med højlydte trusler og bebrejdelser. – Og under alt dette må jeg ligesom forvirret af mine sanser stirre denne kvinde i ansigtet; det forekommer mig som så jeg på en maske, jeg må rive bort for derunder at finde de smukke træk, der endnu ser på mig fra min barndom; som om jeg så også endnu en gang kunne få lov at høre den stemme, der engang summende som en bisang dyssede mig i søvn. – – O, alt er er gyseligt, der omgiver mig her! Allerede tidligt om morgenen, for mit soveværelse ligger ud mod havnen, vækker de sorte arbejderes og drageres stemmer mig. I derovre kender jo ikke til den slags folk; det som en tuden og brølen af dyr, jeg skælver af rædsel, når jeg hører dem, og begraver hovedet i mine puder, for i dette land hører jeg selv til dem, jeg er af deres blod, led for led går kæden fra dem helt ned til mig. Min fader havde ret, og dog – – det svimler for mig, når jeg ser ned i denne afgrund. Jeg kaster mig til dit bryst, Alfred, hjælp mig, ak, hjælp mig!"

Og hjælpen var ikke langt borte; det andet brev er fra Alfred til hans svigerinde, og dets dato er blot nogle dage senere. Den glade tillid, hvormed han tiltrådte sin rejse, har også hjulpet ham til at vinde prisen.

"Allerede fra skibet," – således skrev han – "udpegede man mig Jennis moders værtshus. Jenni selv var den første, som mødte mig i forstuen; hun fløj med et glædesskrig i mine arme. – Efter dette har jeg også lært moderen at kende; hun er en velstående, stadig køn kvinde, som bruser rundt i brogede silkekjoler og taler et næsten uforståeligt sprog; det kommer an på, om hun taler til gæsterne eller sine folk, om stemmen er mild eller temmelig skærende. Om Jennis fader taler hun med taknemmelig respekt og kalder ham 'den gode, ædle herre', gennem hvis gavmildhed hun er blevet sat i sin nuværende behagelige stilling. Intet ligger hende mere fjernt end at forlade fødeøen eller at blive forenet med hendes datters fornemme fader. Hun er på rette plads her og befinder sig så udmærket, at Jenni måske på en grim måde har følt sig skuffet, når hun i stedet for den drømte elendighed, til hvis lindring hun havde brudt alle bånd med den gamle verden, ser sig at være på et sted, der er så lavt, at enhver sådan ædlere lidenskab slet ikke kommer på tale. – Dette uagtet var datterens ankomst en stor glæde for den livlige kvinde, og hun har tit og ofte lige for øjnene af mig over overvældet Jenni med voldsomme, ja jeg kunne næste sige urmenneskelige kærtegn. Da hun holder af at prale med den smukke pige overfor gæsterne, så gør hun sig hele tiden umage for at pynte Jenni, der ofte føler sig ilde tilpas ved de lysende farver, som moderen vælger til hende. Men ikke nok med det; hun havde blandt husets gæster som gemal til Jenni udvalgt en rig herre, i hvis årer der lader til at flyde en del af det foragtede blod. Der var allerede gjort

de alvorligste forberedelser til denne plans virkeliggørelse. Da trådte jeg pludselig imellem; og ved hjælp af den 'gode, ædle herres' fuldmagter var det mig ganske let at sætte tingene på deres rette plads.

Jeg mærker nok, at det ikke kun var et skrig af glæde, men også af befrielse, Jenni hilste mig med. Men det er godt således; Jenni havde brug for denne erfaring, for kun ved den kunne hun virkelig blive min; og selv om hun så ikke har et stamtræ, hun kan skue tilbage på, så får hun en mand, der er stolt og lykkelig ved sammen med hende at grundlægge et nyt hus og se deres børn blomstre i hendes skød. Jeg skriver nemlig dette på vor bryllupsdag. – I skulle blot have lov set, i hvilken lysende grøn silkekjole, den smukke, livlige dame præsiderede mellem husets stamgæster ved bryllupsmiddagen, hvor stolt hun var over sin underskønne datter, og også – det kan jeg ikke nægte – over sin svigersøn, og hvilke utrolige skåler hun på tre sammenblandede sprog udbragte for de nygiftes lykke. En af de første forårsdage håber vi at indtræffe hos jer. Og du, Grete, må ikke være skinsyg i dit venskab, for jeg skal betro dig, hvad Jenni netop hviskede til mig: 'Alfred, hjælp mig til at nærme mig min fader'!"

Disse breve fulgtes af en indbydelse fra de to ægtefolk. "Kom altså," stod der i denne med fru Gretes hånd, – "Jennis fader er her allerede, Alfreds forældre ankommer endnu i dag, og selv tante Josephine kommer, skønt hun ikke i den almindelige glæde kunne undlade at ytre visse betænkeligheder angående en vis person, som allerede i sin barndom kunne gå så frygteligt til værks med engelske knappenåle. – Vi har allerede forladt

vort vinterkvarter og er samlede i den lyse havestue. Duften fra liljekonvallerne på græsplænerne strømmer ind gennem de åbne døre, og ude ved dammen, hvor Venus-statuen står, lyser bredderne blå af violer."

Og derunder stod skrevet med min ven Hans' faste håndskrift: "Briggen *Elisabeth* er afvigte søndag passeret Lissabon; Jenni og Alfred er ombord og kan være her om nogle dage, for der blæser allerede velvillige vinde, som fører dem og deres lykke hertil."

Hos fætter Kristian

Fætter Kristian havde virkelig allerede sine smukke blå øjne, da han var tyve år, og dog påstod de unge piger, at de på ære slet ikke var farlige for dem. Men det kom af, hvad der jo rigtig nok sjældent er tilfældet i den alder, at deres elektricitet endnu var bundet, og årsagen hertil var atter, at fætter Kristian efter sin faders tidlige død var vokset op hos to så overvejende energiske kvindenaturer og efter korte og flittige universitetsstudier igen var kommet under deres varetægt.

Den ene af dem, hans moder – gid hun slumre sødt! – min gode tante Jette, havde også en gang, mens jeg var dreng, mig under sin vævre hånd, da Kristian og jeg havde lavet os noget limonade af hendes store sure kirsebær for at slukke tørsten en hed sommerdag; den anden forstod jeg med megen kunst at gå af vejen for. Det var "gamle Caroline", der blev barnepige for den lille Kristian, da hun allerede var en bedaget jomfru, og efter andre, ukendte forsøg havde forlovet sig to gange dér i huset, dog uden at nå det mål, som ellers tilsigtes derved, og som endelig efter husfaderens død var blevet hængende i familien som enepige. Grunden til, at hendes forlovelser blev hævet, skulle ene og alene have været hendes alt for store dygtighed, som, trods den antagelige sum, man vidste, hun havde sparet sammen, både havde skræmt den sidste og den næstsidste kæreste, men senere havde fundet en des mere varig og tilfredsstillende anerkendelse hos hendes herskab.

Tante Jette havde kun ringe indtægter efter sin mands død; men hun ejede et stort hus. Hun kunne let have udlejet nogle af de tomme værelser; men hun hørte til en af de gamle familier; det gik ikke så godt an. Heldigvis blev Kristian ansat som kollaborator ved vor latinskole, og så flyttede han ind i de værelser oven på, som hans fader en gang havde beboet. For øvrigt blev der ikke forandret noget i huset; Caroline ville hellere også gøre arbejdet for sin doktor, end hun ville se sådan et ungt jaskehoved gå og sjuske med alting.

Men kort efter at sønnen havde tiltrådt sit embede, begyndte tante Jette at skrante, og til sidst kunne hun ikke længere skjule for sig selv, at hun snart måtte ombytte det rørige liv, den lystelige skuren og poleren, kogen og sylten med den evige ro, som på ingen måde passede for hende. Men da hun var en resolut kone, gjorde hun også nu, hvad der var nødvendigt. Hun gav hver dag kollaboratoren en time i sin praktiske livsfilosofi, og når den trofaste søn herefter kom ind i sit studereværelse, undlod han ikke at optegne sin moders sidste gode råd med smuk renskrift, indtil han mærkede, at rækken var sluttet, og at hun begyndte forfra igen. Men dagen før tante Jette døde, tilføjede hun ligesom en epilog til sine foredrag. "Og, Kristian," sagde hun, idet hun lagde al den kraft, hun havde tilbage, i sin stemme "så vil jeg sige dig, at du ikke må give slip på gamle Caroline! Folk siger rigtig nok, at hun er en drage; men når man endelig skal sammenligne, så synes jeg, hun mere ligner en gammel ugle med sine runde øjne i det brede hoved og med sine børster under næsen; og du ved, at det just ikke er nogen dårlig stilling, denne fugl indtager i naturens husholdning."

Og da min fætter så ærbødigt, men lidt tvivlende på hende, tilføjede hun: "Nej, nej, Kristian; tro du mig, du trænger til én, som kan fange mus for dig, og det kan gamle Caroline."

– – Således var da den gamle også blevet i huset efter moderens død, og hendes unge herre befandt sig tåleligt vel ved det. For, skønt han ingen anelse havde om det, så pruttede hun virkelig med høkere og grøntkoner om den sidste skilling, hun forstod at opsnappe skamfulde tiggere og uforskammede vinprobenreutere i gangen, og de bønder, som kom til byen og snød folk med deres tørv, var mere bange for hende end for deres herredsfoged.

Når doktoren, hvad der vel kunne hænde, havde forsinket sig på sin spadseretur efter skolen og ikke kom præcis hjem til middag, så blev der jo rigtig nok knaldet noget stærkere med dørene end nødvendigt, og af og til kom vel også en tallerken flyvende ind på bordet, som om det var et trumf-es, gamle Caroline spillede ud til ham; men fætter Kristian hørte ikke mere af det end den, der bor til leje hos en bager, hører sigteværket; han færdedes måske netop på torvet i Athen og lyttede til den unge Demosthenes' tordnende Filippika, mod hvilken åbenbart gamle Caroline ikke kunne komme i betragtning.

Da hændtes det efter nogle års forløb, at der faldt to ting i doktorens skød, nemlig subrektoratet ved hans skole og en arv efter én af hans mange tanter. Han kunne takke sin husdrage for, at han allerede hidtil havde kunnet lægge en pæn sum af sine indtægter til side; men nu vidste han slet ikke, hvad han skulle gøre med alle de penge. Han gik omkring i sit store hus, først i dagligstuen, hvor bord og stole, billederne på væggen, alt

endnu var som i moderens levetid, i værelserne ved siden af, som havde stået ubenyttet siden faderens død, i spisestuen og så i kabinettet. Han så pludselig så levende sin fader, en mild, brunlokket mand; og så så han sig selv som dreng i en grå dragt med runde perlemorsknapper; han hjalp sin fader med at blande tobak til gæsterne og med at sætte røde og grønne penneposer på kridtpiberne, mens han af og til følte en blid hånd stryge kærtegnende hen over sit hår. – Hver gang, han opholdt sig her, følte han større og større længsel efter atter at se liv i disse værelser, om end de døde ikke kunne vækkes. Han havde endnu mange slægtninge i byen, næsten hver eneste uge måtte han møde til et eller andet familieselskab, enten i sine slægtninges huse eller om sommeren i deres haver uden for byen. Hvor rart måtte det ikke være, hvis han, ligesom hans fader havde gjort, også en gang kunne se dem alle hos sig! Men – Det var jo soleklart – det kunne gamle Caroline ikke præstere alene.

Han tog en rask beslutning og gik til sin grandtante, den gamle borgmesterinde; efter at han havde forelagt hende sagen, anbefalede hun ham først en enke, der lige havde begravet sin tredje mand, og derpå en moden jomfru, hvem – det var en himmelskrigende synd – forstanderne igen havde nægtet en plads i St. Jørgens stiftelse. Men da min fætter betænkte, at det dog egentlig var nok at have én Caroline i huset, så besluttede han først at spørge sin onkel, senatoren, om hans mening.

Ja, onklen kunne også give ham et bedre råd.

"Jeg anbefaler dig mit gudbarn, den lille Julie Hennefeder," sagde han; "hendes fader – du husker nok vor gamle kontorist – var noget af en tusindkunstner, men kom dog aldrig rigtig

frem. Han var en 'Mikkel i Lammegade'; han kunne lave, hvad han så, en 'fløjte' lige så vel som en 'Napoleon'; men han blev alligevel siddende i sin Lammegade. Enken har det kun småt, og jeg ved, at hun allerede har set sig om efter en god plads til datteren. Den kunne hun jo få hos dig, Kristian! Pigebarnet ser for resten slet ikke ud, som om hendes familienavn var opfundet for hendes skyld; tværtimod, hun er kraftig og fuldt udviklet og skal have arvet en del af sin faders kunstfærdighed, som også passer bedre for en husmoder end for en gammel kontorist."

Og således satte da en brun, rosenkindet pige for første gang sin fod over fætter Kristians dørtærskel nu, da guldregn og syrener i hans have gav sig til at blomstre, og fætter kunne ikke begribe, hvorfor de gamle vægge derinde også begyndte at lyse. Først senere blev han enig med sig selv om, at det var den stråle af godhed, der lyste i hendes unge øjne. Grandtante rystede rigtig nok på hovedet over denne alt for ungdommelige husholderske, og hvad gamle Caroline rystede på, det har fætter aldrig villet tilstå.

Julie var ingen slank sylfideskikkelse; hun var yndig og buttet, væver og hyggelig, en født lille husmoder, under hvis hånd sagerne blev ordnet lydløst, som af sig selv. Og når så noget var lykkedes hende rigtig godt, så kunne hun tit ikke andet end vise en vis ungdommelig ubehjælpsomhed; det var næsten, som om hun måtte bede om undskyldning for sin dygtighed. Ja, en gang, da fætter ikke kunne lade være at rose hende højt, så han til sin skræk pludselig, at pigebarnet var ganske blodrød i hovedet, og han syntes ganske tydeligt at høre

hende sige: "Å, undskyld, hvis De ikke har noget imod det!" Ja, det var bogstavelig talt de ord. Men i virkeligheden havde han slet ikke hørt dem, det var kun en gisning, som han havde læst sig til i hendes brune øjne.

Da han senere ved eftermiddagspiben betroede det til sin onkel, senatoren, nikkede denne og sagde smilende, at det var en tugtig, sød og beskeden indskrift, der passede godt til et ungt pigeansigt.

Og nu kom der ligesom ganske af sig selv liv i husets øde værelser. Vinduerne var fulde af blomster, og fra dagligstuen lød om morgenen kanariefuglens lyse sang over hele huset, mens dog det lille tørklæde lå rede til at bringe den til tavshed, når doktoren gik sit pensum igennem ved morgenkaffen. Onklen, som nu tiere besøgte fætter, påstod, at hele huset havde gjort en drejning hen imod solsiden.

Selv gamle Caroline stod en dag med armene i siden og så på "mamsellens" kunstfærdige hænder, der netop havde været beskæftiget med at udstoppe doktorens skrivebordsstol og nu så flinkt huggede det ene blanke søm i efter det andet. Da hun greb sig i det, travede hun rigtig nok tilbage til køkkenet, idet hun skændte på sig selv og den fingernemme person, der tog brødet ud af munden på sadelmageren.

Men jo mindre den gamle jomfru kunne miskende pigebarnets dygtighed og rolige venlighed, des skarpere holdt hun udkig til alle sider, og snart kunne man hen imod middagstid se hende vandre urolig frem og tilbage mellem ildstedet og taffeluret, der stod i forstuen. Der var ingen tvivl om, at doktoren aldrig mere kom for sent hjem til middag efter sin tur; ja, han så tit ganske hæsblæsende ud, når han kom; han

måtte ligefrem have løbet, for blot ikke at komme for sent. For *hendes* skyld havde han aldrig spildt en sveddråbe, og hun havde jo dog båret ham på sine arme!

Den gamles læber begyndte at bevæge sig, det var, ligesom om hun ville synke noget, hun ikke kunne få ned.

Køkkenet havde øjensynligt ikke gjort samme drejning hen imod solen som den øvrige del af huset.

Imidlertid gik årstiderne deres gang. Roserne i haven var afblomstrede; bælgfrugter og asparges var ikke blot høstede, en hel del af dem stod i skinnende glas i spisekammeret ved siden af omhyggeligt tilproppede flasker, der var fyldt med stikkelsbær og hine saftige sure kirsebær, som nu uden hindring blev anvendt til, hvad man ville.

Fætter var denne gang selv nr. ét til at plukke æbler og pærer, hvoraf der fandtes mange fine sorter i haven. Kæk som en dreng hentede han de store gravenstenere ned fra de højeste grene. Naboens knægte kiggede med begærlige øjne over plankeværket og råbte på deres plattysk: "Lad mig hjælpe, lad mig hjælpe. Jeg kan komme helt op i toppen!" – Men fætter trængte slet ikke til drengene, han kunne hjælpe sig selv. Derimod kastede han tit i sit hjertes glæde et æble ned til dem, som der da opstod en lystelig brydekamp om på den anden side af plankeværket; men de smukkeste, de rødkindede, de fløj ned til hans unge husholderske, som stod under træet med udbredt forklæde. Hun var ikke så behændig som ellers; for hendes øjne fulgte ængsteligt fætter der oppe mellem de tynde kviste, og de større æbler slog hende næsten altid forklædefligen ud af hånden. Mens hun havde bukket sig snart til den ene, snart til

den anden side, var hendes tunge fletninger gledet ned og hang løst i nakken; nu, da der kom flere og flere æbler flyvende ned til hende, bad hun bønligt om nåde.

"Kristian! Kristian!" råbte pludselig senatoren, som var kommet ned i haven, "hvor er du? – Ved guden Merkurius! Du synes endelig en gang at være blevet så ung, som du bør være efter din døbeseddel! Men må jeg spørge, om du ved, at klokken har slået to?"

Et æble endnu nåede lykkeligt og vel ned i Julies skød; så kom fætter selv ned på jorden. Han havde virkelig nær glemt skolen, ja, hans tanker var endnu stadig oppe mellem de grønne grene. "Hør, frøken Julie," sagde han og strøg de gule blade bort fra sit hår, "hvad mener De, om vi fortsætter arbejdet kl. fire? Jeg havde, min tro, ikke tænkt, at jeg kunne klatre så godt, onkel!"

Man var i november måned. Træerne var tomme, haven helt forladt; men kælder og spisekammer var fyldte; aftenerne blev lange og hyggelige; den vel overvejede store familiefestlighed skulle nu gå for sig.

Da man talte de gæster, som skulle indbydes, fandt man, det var seksten, fraregnet de to husfæller; desuden var der en fattig frøken, som hver jul fik et lispund kaffe og to toppe melissukker af grandtante.

Caroline påstod vel, at der kun kunne sidde atten ved spisebordet; men Julie sagde rødmende: "Hvis doktoren ville overlade det til mig?" Og fætter smilede stille og tænkte: "Nu har hun igen én af sine gode idéer!" Så skrev han også den syttende gæst med på listen.

Og nu blev der taget kraftigt fat. Caroline skændtes af hjertens lyst med slagtere og fiskerkoner; fætter Kristian hentede støvede flasker op fra vinkælderen, lavede fidibusser og klippede lysmanchetter af det fineste velinpapir; hans onkel, senatoren, måtte, da fætter ikke forstod sig på den slags ting, forskrive en stor marcipantærte fra Lübeck; Julie kom med hede kinder snart fra bageren, hos hvem hun fik sine kager og pleskener bagt, snart fra gartneren, som skulle lave hende en buket af efterårsblomster.

Og så fandt da den store begivenhed sted en søndag. Vejen til huset gik gennem en del af haven; men allerede i tusmørket kastede en lygte, der sad over døren, sit venlige lys ud over den brede sti.

Inde i dagligstuen funklede kopperne ved skinnet af de store astrallamper, og temaskinen brummede allerede. I kabinettet ved siden af havde fætter Kristian lige blandet kortene og lagt jetons til rette, mens Julie var i spisestuen, hvis døre endnu var lukkede, og kastede et sidste blik på bordet, der efter mange års forløb endelig en gang igen prangede med den blomstrede damaskes dug og de tunge sølvlysestager.

Klokken havde allerede slået seks, og fætter gik med sit guldur i hånden uroligt frem og tilbage i de tomme værelser. Da blev der endelig ringet på gadedørsklokken; der hørtes muntre stemmer, både gamle og unge, og – så kom de: Senatoren og hans kone, to andre tanter, to fættere og to kusiner og syv andre slægtninge, desuden den fattige frøken. Undertiden var det kun et vindstød, der slog gadedøren op; for nordvestvinden pustede akkurat så meget uden for, som det var nødvendigt for at forhøje hyggeligheden, når man sad mellem fire vægge. Til sidst

kom da også klosterkareten rullende og holdt uden for havedøren, grandtante blev hjulpet ud, og gamle Caroline viste sig med en stor kappe med rosenrøde sløjfer og hjalp borgmesterinden den tunge atlaskes kåbe af.

Selskabet var fuldtalligt. Ved tebordet i krogen stod husets lille venlige værtinde og drejede på maskinens hane og skænkede i kopperne; to unge kusiner gik omkring og bød om, den ene den duftende drik, den anden kagerne, der alle var bagt efter familierecepter. Der var en hygge udbredt over det hele, så de alle begyndte at snakke ligesom af sig selv. Grandtante sad i sofahjørnet og så sig en stund om med sine endnu stadig skarpe øjne; nu nikkede hun bifaldende over til det lille bord i krogen. "Hvor det er godt, min kære," sagde hun og trykkede fætter Kristians hånd, "at vi har den karet her i byen! Hvordan skulle jeg ellers have kunnet komme her i sådant et vejr!" Og Kristian forstod godt det bifald, der lå i de ord; hvis det havde været skik i denne kreds, ville han gerne have kysset den gamle dame på hånden; men nu nøjedes han med taknemmeligt at trykke den.

Det varede ikke længe, før de gamle sad ved deres whistparti i sideværelset. Julie havde lige sat en blød skammel under borgmesterindens fod; da nu også fætter Kristian trådte ind for at se på det ærværdige spil, så onklen ganske skælmsk op på ham. "Nå, Kristian," sagde han, idet han sirligt smækkede et stik mod bordet; "nu er det dog ganske anderledes fat end i fjor vinter, da du altid sad alene oppe på dit rygeværelse! Og," vedblev han, mens han stadig tog nye stik hjem, "hvor den rosenrøde brystsløjfe tager sig nydeligt ud ved siden af vor lille Hennefeders brune fletninger! Mellem os sagt, Kristian, den

klæder hende bedre end sløjferne på den store kappe klæder din Caroline. I alt fald er rosenrødt i dag den fremtrædende farve i dit hus; og – syv træk, storeslem, mine damer! Hvad siger du til det, Kristian?"

Fætter nikkede og gik fornøjet ned til de andre, som allerede sad ved pukbrættet i det store værelse. Det var et rigtig ægte gammelt pukbræt, et arvepukbræt, hvorpå skærvindsel, vicebonde og konge og dame var malede. Og det gik lystigt til; de råbte om kap, mens deres jetons klirrede; men sjælen i spillet var en lille forvokset ældre jomfru, som havde hele hovedet fuldt af grå proptrækkerkøller. Familien kaldte hende "Lene Eneben", fordi hun, når hun sad ned, plejede at trække det ene ben op under sig og sidde på det for at gøre sin lille person højere, og fætter havde en gang, mens han endnu var en lille dum dreng, spillet hende et slemt puds. Han havde listet sig ind under det bord, ved hvilket hun sad og spillede kort med tre andre damer. Pludselig råbte han: "Jeg ser noget!" – "Hvad ser du, min dreng?" spurgte hun. – "Jeg ser fire tanter og kun syv ben!" Da stak kusine Eneben sin makkers force med trumf-es og tabte rubberen.

Men denne slemme historie var glemt for længe siden. "Fætter Kristian!" udbrød hun. "Her er meget gemytligt; De forstår rigtigt at føre hus. Men kom nu hurtigt! Jeg skal til at give kort."

"Undskyld, kusine; men i dag er jeg vært!" svarede fætter.

Husets lille værtinde ville lige til at gå forbi ham med nogle tomme kagebakker; men hun stod stille et øjeblik og sagde undseligt: "Spil dog med, hr. doktor! Hvis De vil betro mig til det, skal jeg nok besørge alt."

"Ja, gerne, med fornøjelse, frøken Julie! Jeg har den største tillid til Dem," hviskede doktoren hurtigt, og da hun gik sin vej, fik han lige tid til at se, hvor ildrød hun blev i hovedet, og at der ganske tydeligt i hendes brune øjne stod: "Å, undskyld, hvis De ikke har noget imod det!"

Men hvor klart disse øjne strålede, da Julie syslede ude i køkken og spisekammer ved siden af den gamle drage, det så fætter ikke; for han sad inde hos kusine Eneben og spillede puk og havde kastet alle huslige sorger fra sig; for han vidste jo sikkert, at de var i de allerbedste hænder. Caroline mønstrede derimod betænkeligt sin unge frøkens øjne, og de behagede hende så meget des mindre, som hun ofte troede at have bemærket samme modbydelige glans i sin doktors øjne.

Men aftenen gik sin gang. – Klokken ni blev fløjdørene til det tredje værelse åbnede, og dér så man det blomstersmykkede bord prange med sin skinnende hvide damaskes dug og de strålende lys. Fætter Kristian bød grandtante armen, mens onkel havde været snedig nok til at fange sit gudbarn. Hun mente rigtig nok, at det var for stor en ære; men hun måtte finde sig i det.

"I dag er De værtinde, min lille ven," sagde onkel, "og De bliver for én gangs skyld nødt til at tage til takke med mig gamle fyr!" hvorefter den unge dame blev ganske skamfuld, og gamle Caroline, som netop trådte ind med et fad karper, sendte den gode herre et arrigt blik, som denne imidlertid desværre ikke bemærkede. Da man nu var kommet hen til bordet, nejede Julie med det sødeste smil, og væk var hun; og der var ikke noget at gøre ved det, onkel så sig pludselig skubbet ind ved siden af grandtante, og så var ringen sluttet.

Fætter gned sig fornøjet i hænderne ved tanken om at have alle sine venner samlet ved sit bord; han så også, at Julie skiftedes med gamle Caroline til at byde fadene om; men når man spiser fisk, må man passe på sin tallerken, og derfor lagde han ikke mærke til, at han selv stadig fik karperne og det syrlige flødeskum af sin gamle hustyran, og endnu mindre, at dennes knebelsbart skød børster, når den unge pige en gang imellem vovede sig i nærheden af ham med et fad.

Men nu kom stegen, så statelig, som om den ville formørke de strålende lys, og alle øjne og tunger var igen løsladte. Fætter rejste sig højtideligt, og, idet han slog med kniven på sit glas, begyndte han; "Lad os drikke et glas på vor kære, højtærede grandtantes sundhed, hun" – men han standsede pludselig, da han i dette øjeblik for første gang kastede et blik hen over gæsterne. "Hm!" sagde han. "Hvor er frøken Julie?"

"Her er jeg, hr. doktor!" råbte en klar stemme fra værelsets fjerneste krog, og da han så derhen, sad hun ved et lille bord for sig.

"Vor højtærede grandtante leve!" sagde fætter.

"Hurra! Hurra!" De rejste sig alle og klinkede med grandtante, og det gjorde Julie også, og derefter klinkede hun, trods den gamle husdrage, også med fætter, og da denne rystede på hovedet ad hende for venligt at bebrejde hende, at hun frivilligt havde forvist sig til den afsides plads, så hun så ydmygt og bønfaldende på ham, at han blev ganske forvirret. For til sin egen forbavselse sad han allerede igen på sin stol, inden han endnu havde drukket den mindste slurk på den skål, han selv havde udbragt; først da den gamle dame truede ad

ham og udbrød: "Men, Kristian dog, du mener det da vel ærligt med din gamle grandtante!" tømte han hurtigt glasset.

Kusine Eneben havde imidlertid fået sin ene fod trukket ud og lagde nu med sin hele skikkelse beslag på selskabets opmærksomhed. Hun stod dér med hævet glas og udbrød med en behagelig skingrende stemme:

"Jeg er forliebt!"

Og efter at hun havde set sig udfordrende om i kredsen, og ingen havde fundet noget at indvende mod denne påstand, spurgte hun med endnu mere eftertrykkelig patos:

"I hvem?"

Og da selskabet stadig tav, gav hun til overraskelse for alle dem, som endnu ikke kendte hendes skåltale, men af hvilke der tilfældigvis ingen var til stede ved denne lejlighed, det sikkert tilfredsstillende svar:

"I trofasthed og retsind!
En uforsonlig fjende
af løgn og hykleri!"

Det var en dejlig lang skåltale; men hun fuldendte den tappert og nikkede muntert til alle dem, som rakte deres glas over mod hende eller kom hen til hende for at klinke. Og fra Lene Eneben gik den fattige frøken allerførst hen til det lille bord, klinkede med frøken Julie og trykkede med sine magre fingre den unge piges faste lille hånd, som om hun kærligt forsikrede, at de to ville ikke være hyklere.

Man blev mere og mere munter, og da den store marcipantærte, på hvilken rådhuset og hele torvet i Lübeck var fremstillet, gik rundt ved desserten og derefter blev sirligt skåret i stykker af grandtante, da befalede fætter, at de tre

flasker johannisberger, som han havde arvet efter sin fader, skulle hentes op fra deres støvede krog, hvilket gjorde det behageligste indtryk på unge og gamle, da man ikke kunne høre den bitre monolog, med hvilken gamle Caroline stavrede ned ad kældertrappen. Og da nu først flaskerne var blevet trukket op og den længe fængslede, kostelige duft steg op og ligesom opfyldte værelset med frisk livsluft, da istemte onkel sangen:

Vom hoh'n Olymp herab ward uns die Freude! og det hjalp ikke de unge, at de fandt sangen forældet; af respekt for onkel stemte de dog alle med i.

– Vægteren, den gamle Mathias, der altid sang nytårsnat så kønt ind, stod ude på gaden, støttet til sin morgenstjerne, og lyttede, indtil sangen var sunget ud, hvorefter han, meget forbavset over denne begivenhed i doktorens hus, der ellers var så stille, råbte elleve og fortsatte sin vandring. –

Men eftersom al lystighed får ende, så var da også til sidst al johannisbergeren drukket ved fætters store familiefest. Man skubbede allerede stolene ud, da onkel endnu en gang slog på sit glas og sagde: "Vi bør ikke glemme vor gamle skål! Kære venner, lad os drikke på, at det må gå os godt på vore gamle dage!"

Også de unge klinkede andægtigt, som om også de så den advarende finger, der vinker til os alle fra den dunkle fremtid. Men fætter så hen til det lille bord og tænkte: "Ja, nu, nu går det dig godt; men hvorledes vil det gå dig på dine gamle dage?"

"Kære Kristian," sagde grandtante sagte, "i dag har det jo næsten været, som det var i gamle dage hos din kære salig fader!"

Han rejste sig og førte den gamle dame tilbage til dagligstuen. Og da de alle havde ønsket hinanden "velbekomme", viste Caroline sig med pelse, kåber og muffer; klosterkareten var for længe siden kommet, og man hørte kusken slå smæld uden for; så begyndte gadedørsklokken igen at ringe, gæsterne tog afsked, og snart var kun fætter Kristian og frøken Julie tilbage i de tomme værelser. De ryddede kortene til side, lagde tæpperne sammen og slukkede de overflødige lys.

Fætter var til mode, som om han endnu havde noget særligt at meddele frøken Julie; han ledte efter det i sit hoved; men dér kunne han ikke finde det. Ja, lejlighedsvis ville han jo rigtig nok sige til hende, at hun ikke måtte sidde ved et bord for sig igen; men det var dog egentlig ikke det. Han rykkede nogle stole frem og tilbage, som slet ikke skulle flyttes, og frøken Julie havde allerede i rum tid med sit lommetørklæde tørret en spejlblank bordplade af, som slet ikke trængte til det; endelig sagde de godnat til hinanden. Det gamle engelske stueur – i kontinentalafspærringens tid var det blevet konfiskeret, og bedstefader havde købt det tilbage og endnu en gang betalt det med den oprindelige pris – spillede tre gange sin klokkeskala og meldte, at den manglede et kvarter i tolv. Hvor det dog var blevet sent!

Da den gamle Mathias lidt senere råbte tolv ude på gaden, så han, at alle vinduerne allerede var mørke. Han stod en stund og rystede på det grå hoved. Det kunne da ikke have været et bryllup! Nej, hvis der havde været bryllup i sådan en familie, så havde skibene nede i havnen flaget, og man havde ikke knebet på en god drikkeskilling til vægteren! Den gamle snakkede med

sig selv, mens han gik videre, indtil det nye timeslag bragte ham på andre tanker.

Fætter, der endnu var ganske opfyldt af gårsdagens fest og den lille husmoders graciøse færd, greb næste morgen sin længste pibe for ved denne prøvede vens hjælp igen at komme ind i den gode dagligdags skure. Da han kom ud i køkkenet for, som han plejede, at tænde sin fidibus ved skorstenen, traf han den gamle i færd med at pudse knive. Han kunne ikke modstå sit hjertes trang. "Caroline," sagde han og tog de første kraftige drag af piben, "Julie er en god pige, ikke sandt?"

Caroline arbejdede ivrigt med sine knive.

"Kan hun ikke høre, Caroline?" sagde doktoren, "jeg siger, Julie er en fortræffelig pige!"

Den gamle kneb munden sammen, så skæghårene på hendes overlæbe rejste sig.

"Hun tænker slet ikke på sig selv, det kære barn!" vedblev doktoren rygende, og ligesom om han talte med sig selv.

"Hun tænker slet ikke på sig selv?" Det var dog for meget for den gamle; hun tog så rasende fat på sit arbejde, at knive og gafler med stærkt spektakel styrtede ned på stengulvet.

Fætter Kristian, som godt vidste, at hans gamle veninde havde sine mindre heldige øjeblikke, spurgte roligt: "Men, hvad går der nu igen af hende, Caroline?"

"Af mig? Ingen ting, hr. doktor!" Hun bukkede sig, skrabede knivene og gaflerne sammen og kastede dem på en gang op på køkkenbordet. "Men jeg siger kun så meget som så: Lad Dem bare ikke besnære! Ja, det siger jeg, hr. doktor!" Hun stod lige

over for sin herre og nikkede eller rettere sagt skælvede stærkt med det store grå hoved.

Sidstnævnte var så betuttet, at han endogså satte piben ved fod; men så spurgte han betænksomt: "Besnære, Caroline? Hvad mener hun med sin besnæren?"

"Det kan man mene meget med!" svarede den gamle uforknyt.

"Ja vel; men har Caroline ingen bestemt mening med det?"

"Ja, jeg har nu min mening, hr. doktor; og selv om mine øjne er gamle, så kan de dog se mere end mange unge øjne!"

"Ja, ja, Caroline!" – Doktoren forlod køkkenet og gik over i dagligstuen, hvor Julie just var i færd med at skænke kaffe til ham; hun så ganske rosenfarvet ud med sin lille morgenkappe. Han gik et par gange rygende frem og tilbage; så blev han stående foran den unge pige, som om det pludseligt faldt ham tungt på hjertet, og sagde: "Hør, frøken Julie, tilstå det kun, De har vist ofte Deres nød med den gode gamle?"

Men Julie så på ham med al den ærlighed, der var i hendes unge, brune øjne og svarede: "Vi forliges nok, hr. doktor. Hvem skulle ikke have tålmodighed med gamle folk?"

Da slog klokken otte, og doktoren måtte skynde sig for at være på skolen i rette tid.

Dagene gik; men med hver dag blev det tydeligere for fætter, at han led af en indre uro, hvis årsag han forgæves søgte at udfinde. Hans sundhed lod intet tilbage at ønske, hans hus var bedre i orden end nogen sinde tidligere, og hans samvittighed var – det troede han at kunne påstå – ikke særligt tynget af noget. Undertiden tænkte han, at det måtte være rart at være

langt borte! Når først juleferien kom, så ville han straks rejse til en gammel ven fra universitetet og tilbringe festdagene hos ham. Men når han så tænkte nærmere over sagen, så stod det altid for ham som noget trøstesløst at tilbringe, om det så kun var en eneste dag, andre steder end i sit eget hus. Det var højst mærkeligt.

Ja, hvis han havde spurgt gamle Caroline, så havde han fået besked. Hun kendte sygdommen med alle dens mulige og umulige følger og havde endogså for nylig opdaget et nyt symptom på den. Ja, i stedet for at doktoren ellers senest kl. elleve gik ned i sit sovekammer, der lå i stueetagen, så skete det da nu for det meste først kl. tolv. Så længe sad han oppe i sit studerekammer; han foragtede søvnen, som han tidligere havde sat så megen pris på. Og gamle Caroline forstod at drage slutninger! Hun sprang over sande afgrunde; ja, hun klatrede, hvad endnu aldrig nogen akrobat havde gjort, med behændighed op ad den højeste stige, som balancerede på hendes egen næse, og stod så, uden at blive svimmel, triumferende på det øverste trin. Å, gamle Caroline!

Og nu skete det fredag formiddag, at hun som sædvanligt bar en flaske frisk vand op i "mamsellens" stue. Hun, som altid havde lyst til at rydde op, så sig om, og da hendes øjne ikke faldt på noget andet, så tog hun, for dog nogenlunde at tilfredsstille sin drift, mamsellens kjole, der hang på den venstre side af døren, for at hænge den på krogen på den højre. Ved denne lejlighed faldt et sammenlagt hvidt lommetørklæde, som hun af navnet straks genkendte som sin herres, doktorens, uomtvistelige ejendom, ud af kjolelommen.

Hvad skulle det sige? Hvorledes kom tørklædet i mamsellens lomme? Hun stirrede på det, så hendes runde øjne var lige ved at træde ud af øjenhulerne. Pludselig faldt der et skærende lys på genstanden for hendes betragtning. Ja, hendes brodersøn, sømanden, havde selv en gang fortalt hende, at når stortyrken gik på frierben, så sendte han i forvejen sit lommetørklæde til det unge fruentimmer! Og hendes herre, doktoren, han røg tyrkisk tobak, han havde forrige sommer lagt tyrkiske bønner i haven, han havde i det hele tilbøjelighed for det tyrkiske! – den ene forestilling fortrængte den anden i den brave gamles hjerne. Herre, du min Gud! Dette værelse var jo kun skilt fra doktorens studerekammer ved det lille pulterkammer, hvor mamsellen havde sin kommode stående, og dørene var aldrig låset! Den gamle gyste. Doktoren kendte ikke verden; hvis det nu virkelig skulle føre til ægteskab! Med en person, som slet ikke var af nogen familie! – "Hennefeder" hed hun; hun kunne lige så godt hedde "Hanetop" eller noget lignende som ingensteds har hjemme – hun havde endnu i dag truffet hende i færd med at vise en vinrejsende ind i dagligstuen, og på hans ansigt kunne man, da han gik igen, tydeligt læse, at doktoren igen havde ladet sig overtale til at købe et fad dyr vin! Men *hun*, gamle Caroline, skulle nok holde sine øjne åbne!

Efter at hun således var blevet enig med sig selv, puttede hun igen det mistænksomme tørklæde i lommen og gik ned i køkkenet. Men hun var tankeløs hele dagen, og i stedet for kaffekedlen satte hun stegepanden på trefoden.

Hen imod aften tiltog hendes uro. Da klokken havde slået halv elleve, hørte hun jomfruen gå op ad trappen til sit værelse; doktoren havde allerede fra kl. ni af været i sin studerestue.

Hun gik flere gange fra køkkenet ud på gangen; men det store ur dikkede stadig så højt, at hun ikke kunne høre noget. Endelig listede hun sig op ad trappen og lagde først sit øre mod jomfruens dør – hun hørte en raslen af kvindeklæder; så mod doktorens dør – hun hørte tydeligt, at doktoren bankede sin pibe ud ved kakkelovnen.

Hun gik ned igen; hun ville vente, indtil hendes herre var gået ind i sit sovekammer. Rystende af kulde, med armene indsvøbt i sit forklæde sad hun ved den kolde skorsten på køkkenstolen; men klokken slog tolv, og der var endnu ingen, som rørte sig. Da kunne hun ikke dy sig længere; hun skyldte hans salig moder det; ja, hun havde selv været med til at opdrage ham; hun gik atter op ad trappen, og da alt var stille der oppe, åbnede hun resolut døren til studerekammeret. – Dér sad doktoren i sin brogede slåbrok og røg af sin tyrkiske pibe. Der lå hverken bog eller papir foran ham, han røg blot; studerelampen var gået ud; det lys, som han plejede at tage med ned i sovekammeret, stod på bordet og brændte med en lang tande. Alt det var højst mistænkeligt.

Da han slet ikke syntes at bemærke hende, gik hun hen til bordet og pudsede lyset.

Fætter så op. "Men, gudbevares, Caroline, hvad vil hun?"

"Jeg ville blot sige, hr. doktor, at Deres sovekammer er i orden."

"Det tror jeg gerne, Caroline; men hvad er klokken egentlig?"

"Den er over tolv, hr. doktor!"

"Over tolv? Men hvor kan det falde hende i hendes alder ind at spadsere så sent omkring i huset? Gå dog i seng, Caroline!"

"Så!" tænkte den gamle; "nå det er sådan fat! Jeg må først være oppe i mit loftskammer!" Hun tilføjede højt: "Jeg var faldet i søvn nede i køkkenet; men nu vil jeg gå i seng. God nat, hr. doktor!"

"God nat, Caroline!"

Med stærke trin gik hun op ad loftstrappen og åbnede og lukkede derpå sin dør lige så støjende. Men hun stillede kun lyset der ind. Selv famlede hun omkring på det mørke loft mellem kasser og andet skrammel. Da hun så stødte mod et skærmbræt, der endnu stod her oppe fra den salig frues sidste sygdom, bøjede hun sig ned og lagde øret mod gulvet; hun vidste, at skærmen stod lige over det lille pulterkammer.

Alt vedblev at være stille; kun de tyrkiske bønner, der på snore var hængt op til tørring, raslede i den trækvind, som kom ind ad furerne i taget. Klokken slog ét i kirketårnet. – Den gamles store hoved blev tungere og tungere i den ubekvemme stilling; længe kunne hun ikke holde ud. Da – hvad var det? Som et lyn fo'r dét igennem alle hendes lemmer; hun havde hørt pulterkammerdøren dernede knage; men i samme øjeblik – hun havde nemlig spjættet bag ud med benene – styrtede skærmbrættet larmende ned på hende. Hendes hoved havde gennemboret tapetbeklædningen, og nu sad det der som i et middelalderligt torturbræt. En kat sprang ned fra et skab ved siden af og hvæsede ad hende.

"Hvæs du bare!" sagde den gamle. "Jeg skal også hvæse!"

Hun havde hørt nok; men de der nede måtte da også have fået en ordentlig skræk i livet; den kunne nok vare til i morgen og – i overmorgen, ja der skulle nok passere noget andet før

den tid! Hun lyttede endnu en gang, og da alt var stille, trak hun behændigt hovedet ud og krøb tilbage til sit kammer.

Men de planer, som den ene vældigere end den anden fo'r igennem hendes hoved, tillod hende ikke at sove. Hun vendte hvert øjeblik hovedpuden, hun bragte hele sengen i uorden og vidste snart ikke, om hun lå på langs eller på tværs. Da endelig det første morgenskær faldt gennem de små ruder, sad hun, i virkeligheden ikke ulig en ugle, og krøb sammen ved sengens fodende. Spidsen af hendes krumme næse gik op ned, øjenlågene med de grå øjenhår fo'r krampagtigt frem og tilbage over de åbne pupiller. Der så i det hele ud som i en uglerede; sengefjerene lå rundt omkring i kammeret, som om små fugle var blevet sønderrevet. Men gamle Caroline var færdig med sine planer. "Den lige vej er den bedste!" brummede hun, idet hun – så langt var hendes tanker borte fra det, der lå allernærmest – trådte først ud af sengen med det venstre ben.

– – Da Julie om morgenen kom ud i køkkenet og så den gamles bedrøvelige udseende, spurgte hun deltagende, om hun havde haft en dårlig nat.

Caroline, der sad og spiste frokost, blæste først et par gange på den hede kaffe, og så svarede hun, som om det var væggene, hun talte til, men med eftertryk:

"Mangt et menneske har haft en dårlig nat, skønt det med ære lagde sit hoved på puden."

"Ja, det gør hun jo ganske sikkert, Caroline," sagde den unge pige smilende; "men hun har måske også hørt det spøge oppe hos sig?"

"Jeg troede, det var her nede, det spøgede!" svarede den gamle uden at se op.

"Nej, det var mig, Caroline; jeg hentede noget i pulterkammeret."

"Klokken et? Jeg troede, at mamsellen allerede gik op på Deres værelse klokken halv elleve!"

"Ja, men jeg sad og syede på mine klæder."

Den gamle nikkede. "Ja, mamsellen har jo også en ret ordentlig moder og en meget anstændig moder, der sikkert aldrig giver sine børn et dårligt eksempel."

"Nej, det gør hun aldrig, Caroline! Jeg har en god moder." Julie følte, at der var noget nærgående i tonen; men hun grublede forgæves på, hvad det sigtede til.

Imidlertid havde den gamle stillet sin kop fra sig og tog igen skuffen og ildtangen.

"Jeg må gå et ærinde i formiddag," sagde hun, idet hun lagde en tørv på; "ikke for mig selv, men for andre folks skyld. Kartoflerne skal også først være skrællet."

"Ja vel, Caroline; hun forsømmer jo ikke noget."

"Nej," svarede den gamle, "om Gud vil, skal der ikke blive forsømt noget."

Og ganske rigtigt, næppe en time derefter havde Caroline, som ellers aldrig forlod huset, taget sin store sorte taftes hat på, og således så Julie hende fra dagligstuevinduet sejle ned ad gaden med en blåternet paraply under armen.

Lidt senere havde også Julie sin sorte fløjlshat på, og efter at hun havde givet skurekonen, som udførte sit lørdagsarbejde i gangen, de nødvendige ordrer, forlod hun ligeledes huset og trådte kort efter ind i en manufakturhandlerbutik på torvet. Da svenden med sit forbindtlige: "Hvad ønsker frøkenen?" bøjede sig over imod hende, lagde hun det skæbnesvangre

lommetørklæde på disken og sagde: "Dusinet er blevet ufuldstændigt; De har da vel endnu lommetørklæder med sådan en kant?"

Han havde endnu af dem med sådan en kant; og i en flyvende fart var tøjet revet af og pakket ind.

Nej, der var ikke noget andet, hun ønskede; hun var allerede uden for igen med pakken i lommen og glad over, at hun havde kompletteret dusinet. Hun stod et øjeblik og så op ad den lange gade, idet hun overvejede, om hun endnu skulle gøre en svipvisit hos sin moder, som boede der oppe i en tværgade, men så så hun gamle Caroline dreje derfra om i hovedgaden og for fulde sejl med paraply og taftes hat styre sin kurs ned ad torvet til. Et smil fløj over den unge piges ansigt. "Nej, nej!" sagde hun hen for sig; "Nu går det ikke an, nu bliver der taget fat af al magt!" Og hun gik rask ned ad torvegaden hen imod fætters hus, som jo nu var hendes hjem. Hun mærkede slet ikke, at en lille skytsengel med hvide vinger, smilende, som hun selv havde smilet før, fløj over hendes hoved hele vejen.

Fætter sad oppe i sit studerekammer og nød til gavns sin frie lørdageftermiddag med en kop kaffe ved siden og en avis lige for næsen af sig. Han læste rigtig nok ikke meget ivrigt, for han vidste jo, at nede i dagligstuen, dér sad den fortræffelige pige og syede navn på hans nye lommetørklæde; ja, selv den lænestol, i hvilken han sad, var polstret af hendes lille hånd. Alt dette forstyrrede ham i avislæsningen.

Da gik døren op; Caroline trådte ind og meldte madam Hennefeder.

"Vis hende ind til hendes datter!" sagde fætter.

"Men hun ønsker at tale med herren selv!" Den gamles barske stemme havde et præg, som bragte fætter til at studse.

Han så op fra sin avis. "Hvorfor ser hun så fornøjet ud, Caroline?" spurgte han. "Hendes øjne stråler jo!"

"Jeg er ikke fornøjet, hr. doktor."

"Nå, bed så madam Hennefeder om at ulejlige sig her ind!"

Den lille runde kone, som havde ventet uden for døren, blev næsten med kærlig vold skubbet ind i fætters studerekammer af Caroline. Hun syntes at være meget altereret, de kunstige kornblomster under hendes hat dirrede stærkt; på fætters opfordring til at tage plads satte hun sig kun på kanten af stolen.

Caroline tilkastede den øjensynlig forknytte kone et halvt opmuntrende, halvt uvilligt blik; men hun havde intet påskud til at blive længere der inde. Hun gik sin vej, slæbte med sine tøfler de par skridt hen til trappen og blev så ubestemt stående ved rækværket. Lytte endnu en gang og det af den rene nysgerrighed, det ville hun dog ikke! Madam Hennefeder, som hun havde oplyst om hele sagen, ville jo nok lukke sin mund op; hun var ellers bekendt for at være en tapper kone, her ville hun også nok gøre kort proces og tage pigebarnet ud af huset. – Af disse tanker blev den gamle skræmmet op ved en skarp klang af den klokke, som stod i forbindelse med doktorens værelse og nu ringede lige over hovedet på hende.

Da hun kom der ind et øjeblik efter, sad fru Hennefeder der med tårer i begge øjnene; doktoren stod endnu med klokkestrengen i hånden. "Fru Hennefeder," sagde han, "beder frøken Julie om at komme her op til os."

Caroline søgte at læse noget i sin herres ansigt. Hvorledes var det fat? Der var noget i hendes lille Kristians øjne, som syntes at trodse hendes og moderens opdragelse. Men der var ingen ting at gøre, hun måtte handle efter den ordre, hun havde fået. Og kort efter fløj unge, elastiske trin op ad trappen og forsvandt i fætters studerekammer; men gamle Caroline blev nede i stueetagen og vandrede uroligt frem og tilbage mellem køkken og gang, idet hun mumlede en del uforståelige ord hen for sig.

Da kom der én stormende ned ad trappen. Det var doktoren; hun så ham slå gadedøren i efter sig; så var han borte og så ikke en gang, hvordan hans gamle Caroline stum og rådvild sank sammen på sin køkkenstol. For han gik hurtigt ned ad gaden, først til højre, så venstre og så ind i sin onkels, senatorens hus. Uden at banke på trådte han ind i dennes private kontor.

"God dag, min dreng," sagde den gamle herre og så op fra sine bøger, "hvad er der i vejen med dig? – Men er det virkelig dig? Du stråler jo som morgensolen!"

"Så, onkel? Jeg har noget ganske usædvanligt at meddele dig."

"Så sæt dig på denne stol!"

"Nej tak, onkel; jeg kan ikke sidde."

"Nå så stå da! Men jeg må vel nok blive siddende. Nå – tal så, hvis du gider!"

Fætter trak vejret rigtig dybt et par gange.

"Du ved, onkel," begyndte han så, "at jeg egentlig er et forkælet menneske; min salig fader –"

"Ja, min dreng; det var en god mand; men hvad så mere?"

"Ja, nu er det jo kun et par år siden moder døde, og da hun døde – ja, gamle Caroline har jo også altid været god imod mig."

Onkel sprang op fra sin stol og lagde begge hænder på fætters skuldre. "Kristian," sagde han, "du er et mageløst menneske! Men hvad så mere?"

"Ikke andet, onkel, end at jeg i dag er blevet en fuldstændig lykkens yndling! Fru Hennefeder –"

"Hvad behager? Også hun, min dreng?"

"Men så hør dog bare! Fru Hennefeder kom op til mig før; hun ville tale med mig personligt; men jeg ved endnu i dette øjeblik ikke, hvad den gode kone egentlig ville af mig; vi talte rigtig nok en del sammen, men jeg er sikker på, at vi ikke forstod hinanden. Men så sagde hun mærkeligt nok, og jeg kan endnu stadig ikke begribe, hvad der har givet hende anledning til at tale til mig om den slags ting, – Hun sagde, hun kunne jo ikke vente, at jeg ville gifte mig med en datter af min onkels kontorist, hvilket jo åbenbart ene og alene kunne gå på Julie."

"Nej," sagde den gamle herre med skælmsk tørhed, "det kunne hun jo rigtig nok ikke vente."

Fætter studsede et øjeblik. "Jo, onkel," sagde han, "det kunne hun vente. For jeg for min part var nu tilstrækkelig med. Gifte mig! Gifte mig med Julie! Ja, onkel, det var, lige som om en solstråle fo'r gennem min hjerne; det var jo det, som ikke ville falde mig ind i går nat, skønt jeg sad og røg i tre timer. Jeg blev ligefrem kåd af lykke; jeg rev resolut i klokkestrengen, og på min opfordring kom nu Julie selv."

"Gav hun dig ikke en kurv, Kristian?"

"Jo næsten, onkel!" svarede fætter, mens et smil, fuld af den største livsglæde, fløj over hans smukke ansigt; "for da hendes moder stillede hende det kildne spørgsmål, om hun troede, hun kunne have lyst til at blive overlærer Kristians ægtehustru, da

slog hun øjnene ned og stod til min rædsel en tid lang ganske stum og ligesom bedøvet; hun foldede sine små hænder, det var det eneste, hun gjorde. Men så blev til lykke for mig hendes læber åbnet, og ordene: "Å, tak, hvis De ikke har noget imod det!" kom frem fra hendes munds rosenfarvede dør, vel sagte, men dog med fortryllende tydelighed, hine ord, som jeg hidtil kun havde læst som en stum skrift i hendes kære øjne. Og nu – min kære gamle onkel, om også alt er fast og uigenkaldeligt for dette livs korte evighed, så spørger jeg dig dog: Har du måske noget imod det?"

"Jeg? Nej, min dreng!" Den gamle herre omfavnede varmt sin nevø. "Men hvad tror du, grandtante og gamle Caroline siger til det, Kristian?"

Ved hjælp af onkels behændige mellemkomst og det velbehag, som grandtante allerede i forvejen fandt i den unge pige, sagde hun jo rigtig nok ikke meget til det. Det var betænkeligere for den anden persons vedkommende; for mens det ovennævnte skete i onklens hus, stod den lille runde madam Hennefeder, hvis øjne endnu stadig svømmede i glædestårer, i fætters køkken for gamle Caroline og havde grebet begge hendes hænder, mens hun udbrød, den ene gang efter den anden: "Alt sammen i tugt og ære, Caroline, alt sammen i tugt og ære!" og med overstrømmende ord takkede hende for hendes venskabelige og betimelige anstrengelser i denne delikate sag.

Den gamle sagde ingen ting; men hendes store hoved begyndte efterhånden at ryste og nikke, og det blev værre og værre, som om det blev sat i bevægelse af heftigt gærende tanker, der forgæves ventede på deres forløsning ved det

levende ord. Den gode madam Hennefeder fik den uhyggelige forestilling, at gamle Caroline til sidst kunne nikke sit tunge hoved ned af kroppen. Men pludselig genvandt sidstnævnte sit mæle. "Nå, det er sådan," sagde hun, "det er sådan, man bliver jaget ud af huset! Min skudsmålsbog bliver underskrevet endnu i dag!"

– – Det gjorde den ikke. Hvad enten det nu var kendsgerningernes magt eller kærligheden til hendes lille Kristian og til hans hus, nok sagt, gamle Caroline blev på sin post som en bister, men trofast husdrage. En tid lang styrede hun endog huset alene ligesom fordum; for Julie var i følge god borgerlig skik taget hjem til sin moder, hvor hun skulle blive, indtil hun blev overgivet i sin mands varetægt.

I den vidunderlig skønne maj måned blev der så holdt bryllup i onkels hus. Huset var pyntet med guldregn og syrener, der var forårssolskin på alle vægge; alle skibe i havnen flagede. Og ingen blev glemt; degn og organist, vægter og politibetjent, alle fik de en hilsen i form af klingende sølv; men ved bryllupsbordet herskede til særlig tilfredsstillelse for onkel og ragende frem over hele tjenerskabet gamle Caroline med sin kappe med de rosenfarvede vinger.

Bruden måtte ikke modtage noget fad af nogen anden end hendes hånd; men videre udstrakte hendes gunst sig ikke; den lille madam Hennefeder, som sad strålende ved onkels side – ja, hun undte hende for resten alt godt – men det kunne dog ingen forlange af hende!

– – Og timerne fløj. Natten var mild; haven ved det gamle familiehus der ovre i den anden gade stod ensom og fuld af duft. Da klirrede porten; det var fætter og hans unge hustru.

Nattevinden viftede mellem grenene, eller var det kun blomsterne, der arbejdede sig frem af deres knophylster? Som månen havde skinnet for tusinder af år siden mellem Adams træer, således skinnede den også i aften.

Da det unge par hånd i hånd trådte over tærsklen, hørte de den gamle Mathias synge ude på gaden:

"Hvor skøn er dog Guds verden,
hvor skønt er alt hans værk!"

Der er gået fire år siden den tid. I det gamle hus springer nu mellem Kristian og Julie en mindre fætter om på trapper og gange, en prægtig lille fyr. Han er rigtig nok ikke ganske som hans moder; for han siger ikke altid tak og har tit meget imod det. Han rider endog på gamle Caroline som Amor på tigeren; man kan let se, at han har tæmmet hende ganske og aldeles. Det gør hende godt, den gamle, at hun har fundet sin overmand, hun er blevet ganske munter; ja, når solen skinner ind ad køkkenvinduet, så kan man undertiden høre en gryntende sang, som ikke er noget dårligt akkompagnement til tekedlens hvislen.

– – Men klokken er otte! Fru Julie venter mig til te; jeg skal hjælpe hende med at få hendes mand til at lade være med at tage mod et valg til direktør i Folkebanken. Fætter bliver hende alt for bevægelig nu, hans øjne og hænder er med alle vegne. Fru Julie aner måske i sit hjertes uskyldighed ikke, at hun er den oprindelige kilde til denne livlighed, men ikke desto mindre mener hun dog at have ret til sin mand et par aftener om ugen.

Ja, lev så vel, kære læser!

En stille musiker

Ak ja, den gamle musiklærer! – Han hed Kristian Valentin. – Somme tider, når jeg i mørkningen sidder og drømmer ved skæret fra kakkelovnsilden, vandrer også hans magre skikkelse i den luvslidte sorte klædesfrakke forbi mig; og når han da ligesom de andre gæster, der tavse og uséte kommer til mig, efterhånden svinder bort for mit blik og vandrer tilbage i den tykke tåge, af hvilken han for et øjeblik siden dukkede op, så føler jeg tit en bæven i hjertet, som om jeg gad udstrække mine arme for at holde på ham og give ham et kærligt ord med på hans ensomme vej. – –

Vi to havde flere år levet ved siden af hinanden i en nordtysk by, og den lille mand med det tynde blonde hår og de lyseblå øjne var lige så ofte set som uænset gået forbi mig, indtil jeg en dag traf ham hos en antikvar. Fra dette øjeblik begyndte vort bekendtskab; vi var begge bogsamlere, om end hver på sin måde. Da jeg trådte ind, lagde jeg mærke til, at han havde en illustreret udgave af Hauffs *Lichtenstein* i hånden; han lænede sig til disken og syntes med velbehag at fordybe sig i denne bog.

"Det er en prægtig bog, De har der," sagde jeg ligesom for at besvare den hilsen, med hvilken han havde modtaget mig, hvor ivrigt han end bladede.

Han så på mig. "Mener De det virkelig?" sagde han, mens der kom lys i hans matte øjne, og et sandt barnesmil forklarede hans ellers lidet smukke ansigt. "Holder De også af den? Det glæder mig; jeg kan altid begynde for fra på den igen!"

Så kom vi til at tale sammen, og jeg fortalte ham, at jeg det foregående år havde besøgt digtningens sted og til min glæde set digterens buste på en fremspringende klippe i nærheden af den borg, han havde forherliget. Men det var han på ingen måde tilfreds med. "Ikke andet end en buste?" sagde han. "For den mand kunne de gerne have rejst en hel statue!"

"De ler ad mig!" tilføjede han straks efter med den samme beskedne venlighed. "Nå ja, min smag er vel ikke den allerfineste."

– – Senere lærte jeg ham nærmere at kende.

Hans smag var ingenlunde dårlig; men ligesom han i musikken var blevet stående ved Haydn og Mozart, således plejede jeg af poesi at finde Uhlands klare forårssange eller Höltys kirkegårdsstille digtninge liggende på hans bord.

Når vi efter den tid traf hinanden hos antikvaren eller på gaden, fulgtes vi i reglen lidt ad og snakkede sammen, og jeg erfarede nu, at han levede her i sin fødeby som klaverlærer, men at han kun gav timer i den jævnere borgerstands og de uformuende embedsmænds familier; han lagde heller ikke skjul på, at hans indtægter kun gjorde ham det muligt at have en simpel bolig, der lå tæt uden for byen i en blegemands hus. Han havde boet der i flere år. "Å hvad," sagde han, "det er godt nok for en gammel ungkarl; man skal bare ikke have dumme ideer! Når engen ikke er skjult af vasketøj, ser den dejlig grøn ud fra mine vinduer; jeg legede allerede på den som dreng, når jeg hjalp vore piger med at bære de tunge tøjkurve der ud; og det gamle æbletræ, som de tit rystede for min skyld, står endnu stadig på sin gamle plads."

Og jeg fandt virkelig heller ikke den lille stue så ilde endda, da jeg en eftermiddag, efter en spadseretur med ham, trådte ind i den; der var ingen tøj på engen, så den sendte hele sit grønne skær ind ad vinduet. På væggen over sofaen hang der to af de bekendte lessingske skovlandskaber, en arv efter hans fader, fortalte han mig; over det åbne, godt holdte klaver hang der en udmærket tegning, et kvindehoved i profil, omgivet af en tyk krans af evighedsblomster. Da jeg blev stående foran den, kom han hen til mig og sagde næsten undseligt: "Jeg bliver vel nødt til at sige Dem, for ellers ville De næppe tro det, at dette fine ansigt en gang tilhørte min kære moder; men det er virkelig sandt."

"Det tror jeg gerne," svarede jeg; for jeg så hans ansigt, som jeg nu tit havde set det, ligesom forklaret af venlighed.

Og, som om han havde gættet mine tanker, tilføjede han: "De skulle have set hende smile! Sådant et billede er dog kun dødt!"

Da vi senere kom til at tale om hans yndlingskomponister, spillede han, ligesom for at illustrere det, han sagde, nu og da et par takter snart af denne, snart af hin sats; men da jeg så bad ham om at gå videre, blev han næsten forlegen og søgte at slå det hen; da jeg endelig trængte mere ind på ham, sagde han ængsteligt: "Å, bed mig ikke om det, jeg har ikke spillet i mange år."

"Men nu dette," svarede jeg og pegede på et partitur til *Årstiderne*, som stod opslået på nodetavlen, "det kan Deres elever da ikke spille?"

Han rystede ivrigt på hovedet. "Nej; men det læser jeg; sådan noget må man give sig af med for at kunne udholde denne stadige elementære undervisning; – det er storartet, at *et*

menneske har kunnet skrive alt dette således!" Og han bladede begejstret i den store nodebog.

Da jeg gik min vej nogen tid efter, så jeg, at der med oblater var klistret en seddel på hans dør, hvorpå der var skrevet nogle takter af et Mozartsk *Ave Verum* med lange, kantede noder; ved senere besøg bemærkede jeg, at denne seddel af og til blev fornyet og enten indeholdt et citat af en forfatter eller, hvad der for det meste var tilfældet, et par takter af et eller andet ældre toneværk. Da jeg så en gang spurgte ham om, hvad den underlige manér skulle sige, så jeg igen det omtalte barnlige smil lyse i hans ansigt. "Er det ikke en venlig hilsen, når man træt og mødig kommer hjem til sin lille bolig?" sagde han.

På denne måde havde vi allerede i længere tid stået i et vist samkvem med hinanden, uden at jeg havde erfaret noget nærmere om ham. Da så jeg ham en efterårsaften ved skinnet af en gadelygte, som lige blev tændt, komme ud af et stort hus. Da jeg ikke havde andet for end efter et anstrengende arbejde at forfriske mig ved at gå lidt omkring i gaderne, standsede jeg ham, og han nikkede venligt, da han så, det var mig.

"Hvor længe har De givet timer hos præsidentens, kære ven?" spurgte jeg.

Han lo. "Jeg? De behager at spøge? Nej, de timer har den unge leipziger-doktor. Ham kender De vist! Det er en fortræffelig musiker; han spillede forleden over en time for mig; jeg forsikrer Dem, det er en prægtig ung mand!"

"Kender De ham allerede så nøje?" spurgte jeg smilende.

"Å nej, ikke videre; men når man spiller så godt, må man også være et godt menneske!"

Det var der ingen ting at sige til.

"Har De tid til at drive lidt ned ad gaden med mig?" spurgte jeg.

Han nikkede og fulgte med. "Jeg har lige givet min sidste time," sagde han, "det var til datteren af en skolelærer, som bor over gården der henne. Hun er også et hjertensgodt menneske og desuden et musikalsk geni."

"Men lader De ikke børn komme hjem til Dem? Vejen er jo ikke lang."

Han rystede leende på hovedet. "Nej, nej, det kunne jeg ikke forlange! Men *hun*, ja, hun kommer også ud til mig; hun er lige nylig stået op efter en hård sygdom. Hun begynder allerede at tage fat på Mozart, og hun har en stemme! – Men det er foreløbig for tidligt, hun er kun tretten år."

"De giver altså også sangundervisning?" sagde jeg. "De er vist den eneste her, som forstår sig på det!"

"Ih gudbevares!" svarede han; "men da skolemesterdatteren ikke har råd til at tage timer hos de store mestre, gad jeg dog nok prøve det med hende, hvis Gud lader os leve. – Jeg boede en gang i hus sammen med en gammel udslidt sangerinde, som havde spillet en rolle i Mozarts tid og vel endog havde sunget tilfredsstillende selv for ham. Hendes stakkels gamle hals var rigtig nok nu ikke meget bedre end et dørhængsel; ja, en kåd ung pige – det var min daværende værts datter," tilføjede han sagte – "mente endogså, at hendes sang mindede om vort sangelskende husdyrs og kaldte altid den gode gamle 'signora Katte-rine'; men signora Katte-rine vidste alligevel, hvad sang var, og vi to har opført mangen en frygtelig duet med hinanden. Hun kunne aldrig få nok; men jeg lærte ved den lejlighed

efterhånden hele hendes syngemetode. 'Pas nu på, monsieur Valentin!' plejede hun at sige, idet hun stod på tæerne og med fingerspidserne tog op til sin altid meget lidt propre tyllskappe: 'sådan ville den store maestro have, det skulle være!' Og så kom med ualmindelig sikkerhed og ofte overraskende accenter en koloratur af en eller anden Mozartsk arie farende ud af hendes gamle, visne hals. – Når jeg efter hendes mening havde gjort mine sager godt, trak hun en gang imellem sit altid fyldte krystal-hovedvandsæg op af lommen og puttede med sine egne tørre fingre en pebermyntekage i munden på mig. – Gid min gamle veninde hvile i fred!" sagde han pludselig med blød stemme. "Hvem ved, måske kan endnu et ungt menneskebarn profitere af denne gamle kvindes sidste anstrengelser; for" – han bankede med fingeren på sin pande – "her har jeg gemt alt, hvad hun meddelte mig om, hvordan den udødelige mester ville have, den unge primadonna skulle synge."

– – "De har endnu aldrig fortalt mig noget om Deres ungdom," sagde jeg, da min ven tav. "Blev der også drevet musik i Deres faders hus?"

"Ja," svarede han; "hvorfor skulle jeg ellers være blevet musiker?"

"Var det kun derfor, kære ven? Det tror jeg ikke på."

"Nå ja, det har vel også været mit virkelige kald; men en svaghed i hovedet har altid lagt mig store hindringer i vejen, De kan ikke tænke Dem hvor store! – Da jeg første gang hørte orglet i en landsbykirke, brast jeg i sådan en hulkende gråd, at man slet ikke kunne standse den. Det var ikke musikkens magt; for en portklokke, der uventet ringede oven over mig, havde ganske den samme virkning; det var det stakkels svage hoved,

jeg allerede som dreng bar mellem skuldrene." – Han blev stående et øjeblik, og jeg hørte ham sukke, som om der var en sorg, han bekæmpede.

"Min fader," vedblev han lidt efter, "kendte ikke til den slags ting; han var en ihærdig mand, en anset, meget benyttet advokat her i byen. Min moder mistede jeg allerede i mit tolvte år; senere levede jeg alene sammen med ham; for mine søskende var ældre og alle hjemmefra. Foruden sine dokumenter og et udvalgt historisk bibliotek, som jeg trods alle formaninger ikke forstod at benytte, havde han kun én interesse, og det var musik; ja, jeg kan sige, at jeg har fået min hovedundervisning af ham. – En anden kunne måske have gjort det bedre. – – De misforstår mig da ikke! Jeg tænker med taknemmelighed på hans kærlige anstrengelser; men når jeg havde et anfald af min skrøbelighed i hovedet, så blev han let utålmodig og heftig, hvad der dog blot gjorde mig fuldstændig forvirret. Jeg led den gang meget under det; nu ved jeg nok, at han ikke kunne gøre for det; han med sit hurtige hoved kunne ikke forstå, hvad der foregik hos mig; han betragtede det kun som en medfødt dovenskab, jeg måtte ruskes op af. Men en dag – det var lige før min konfirmation – gik det dog op for ham. Det glemmer jeg aldrig!" Han strakte armene ud og lod dem synke igen; så vedblev han: "Vi sad ved klaveret i dagligstuen og spillede en firhændig sonate af Clementi. Den foregående aften havde vi siddet til langt ud på natten over et vanskeligt kapitel i harmonilæren, og det havde bevirket, at jeg havde et 'skørt' hoved den næste dag, som min salig moder plejede at sige. Midt i sonatens rondo blev jeg adspredt, slog adskillige gale tangenter an, og fader udbrød heftigt: 'Hvor er det muligt? Det

har du jo spillet tyve gange før!' – Han vendte bladet, og vi begyndte forfra; men det hjalp ikke, jeg kunne ikke overvinde det fatale sted. Så sprang han op og stødte sin stol tilbage. – – Jeg ved ikke, hvorledes det går til i andre familier – trods al faders heftighed havde han endnu aldrig slået mig. Der var vel også noget andet, som trykkede ham; for nu, da jeg næsten ikke var dreng mere, lod han sig i den grad rive hen af sin vrede.

Noderne var faldet ned på gulvet; jeg tog dem op i tavshed; min kind brændte, og jeg havde en følelse i brystet, som om blodet skulle styrte ud af min mund; men jeg satte mig til rette igen og lagde mine skælvende hænder på tangenterne. Fader sad atter ved siden af mig, og vi spillede igen sonaten uden at veksle et ord eller blot så meget som et blik. Jeg husker også godt – og jeg har tit senere spurgt mig selv, om det var den store smerte, der i nogle øjeblikke så vidunderligt styrkede mine kræfter – nok sagt, alt blev pludselig så let, noderne blev til toner ganske af sig selv, som om der slet ikke var nogen af de hvide og sorte tangenter, som min ubehjælpsomme hånd skulle træffe.

'Ser du,' sagde fader, 'når du bare vil, så kan du også!'

Vi var færdige med sonaten. Da den var gået så ualmindelig godt, stillede han et andet stykke på nodestolen, det skulle jeg spille alene. – Jeg begyndte også ganske tappert; men da fader ikke selv spillede med, men stod ved siden af og iagttog mig skarpt, blev jeg forvirret og anstrengte mig forgæves for at vedligeholde den sikkerhed, der så pludselig var kommet over mig. Måske havde dette slemme hekseri slet ikke mere kraft! Der var en tåge rundt om mig, jeg blev igen bange, og – alle

tanker fløj bort ligesom fugle, der allerede var langt borte i den grå luft.

Jeg spillede ikke mere. 'Slå mig ikke, fader,' udbrød jeg og holdt begge mine hænder op imod hans bryst; 'der er noget i vejen med mig, det er i hovedet, jeg kan ikke gøre for det!'

Fader så vredt på mig; men jeg var vist dødbleg; jeg havde ikke megen farve i forvejen.

'Spil det en gang for dig selv!' sagde han roligt. Så forlod han mig, og jeg hørte ham gå gennem gangen op til sit værelse.

Men jeg kunne ikke spille. Jeg blev grebet af en trøstesløshed, som jeg aldrig før havde følt, en medlidenhed med mig selv, som om min sjæl skulle skylles bort. Over klaveret hang det billede af moder, som de forleden så hos mig. Jeg husker endnu, at jeg strakte mine hænder op imod det og i min barnlige uforstand den ene gang efter den anden gentog: 'Å, hjælp mig, moder! Kære moder, hjælp mig!' Så skjulte jeg hovedet i hænderne og græd bitterligt.

Hvor længe jeg sad således, ved jeg ikke. Jeg havde allerede i nogen tid hørt nogen gå ude i gangen; men jeg havde ikke rørt mig af pletten, skønt jeg vidste, at der ikke var andre i denne del af huset end jeg; da der endelig blev banket på døren, rejste jeg mig og åbnede den. Det var en håndværker, som jeg godt kendte, og som ville tale med fader i et forretningsanliggende. – 'Er De syg, unge herre?' spurgte han. Jeg rystede på hovedet og svarede: 'Nu skal jeg spørge, om han er til stede.'

Da jeg trådte ind i faders værelse, stod han ved en af sine store bogreoler; jeg havde tit set ham stå sådan og tage en eller anden bog ud, blade i den og så sætte den tilbage igen; men nu

var det anderledes; han støttede sin arm mod én af hylderne og skjulte sine øjne med hånden.

'Fader!' sagde jeg stille.

'Hvad vil du, min dreng?'

'Der er nogen, som vil tale med dig.'

Han svarede ikke; han tog hånden fra øjnene og nævnede sagte mit navn.

Så lå jeg ved hans bryst, for første gang i mit liv. Jeg følte, at han ville tale til mig; men han strøg kun mit hår tilbage og så bedende på mig. 'Min stakkels, kære dreng!' Det var alt, hvad han fik over sine læber. Jeg lukkede mine øjne; jeg var til mode, som om jeg nu var skærmet mod al nød i livet. – Trods moders død glemte jeg altid, at alt dør og skifter.

Men det var en lykkelig tid, jeg fra nu af havde hjemme; fader var aldrig mere heftig imod mig, en moder kunne ikke have været ømmere; og foråret kom den gang med en skønhed, som jeg bilder mig ind aldrig senere at have set mage til. – Bag byen mellem hegn og volde var der en øde mark, hvor der en gang havde stået et lysthus, men som ingen nu mere syntes at bryde sig om. Af de blomster, der en gang var blevet opelsket her, så man nu kun violer, som allerede blomstrede i de første forårsdage. Jeg gik tit derud, også senere, når hækkens tjørn var dækket med sin blomstersne, eller når alt var afblomstret og kun endnu iriskerne og gulspurvene smuttede gennem buskene. Mangen en time har jeg ligget i græsset dér; der var så stille og højtideligt; kun bladene og fuglene talte. – Men aldrig så jeg dette sted så smukt som hint forår. Bierne var ligesom jeg allerede draget ud i marken, der var en hel koncert af summen og brummen over tusind violkalke, der brød frem blandt græs

og mos ligesom et blåt skær. Jeg fyldte hele mit lommetørklæde med violer, jeg var ganske salig i denne duft og dette solskin. Så satte jeg mig i græsset, tog noget tråd, det havde jeg altid hos mig, og begyndte at binde en krans, som om jeg var en pige. Oven over mig på den blå himmel sang en lærke så hjertefrisk. 'Du dejlige, smukke Guds verden!' tænkte jeg, og så gav jeg mig endogså til at lave vers. Det var rigtig nok kun barnagtige tanker i forslidte rim; men jeg var meget glad over det.

– – Da jeg kom hjem, hængte jeg kransen i faders stue; jeg husker godt, hvor lykkelig jeg følte mig over, at jeg nu kunne tillade mig at gøre den slags narrestreger hos ham.

– Der er endnu én ting, jeg må sige. Blandt de sager, han efterlod sig, fandt jeg senere en sparekassebog på mit navn og på en stor sum, og datum viste, at den første post var indsat hin ulykkelige-lykkelige dag. Jeg kom i stærk sindsbevægelse, da jeg fandt den bog ved hans testamente. Heldigvis trængte jeg ikke til den understøttelse."

– – Vi var just fra de mere afsides stræder, som vi under vor samtale uvilkårligt havde opsøgt, drejet ind i én af hovedgaderne. Mens jeg næsten stjålent betragtede den allerede bedagede mand ved min side, lagde han pludselig hånden på min arm. "Se en gang!" sagde han. "Her boede vi, da mine forældre levede; det var vort eget hus; men efter faders død måtte vi sælge det."

Da jeg så derop, bemærkede jeg, at den statelige række vinduer i øverste etage var klart oplyst.

"Dér kunne jeg en gang have fået et par gode timer," begyndte han igen; "men jeg ville ikke gøre mig selv den sorg; jeg var bange for, at jeg muligvis en gang på trappen der inde kunne

møde en stakkels bleg dreng, et menneske, som ikke er blevet til meget." – –

Han tav.

"Tal ikke således!" sagde jeg. "Jeg har hidtil troet, at De var omtrent lige så lykkelig som vi andre mennesker."

"Nå ja!" svarede han næsten forlegen og lettede et par gange på sin grå filthat, "det er jeg jo også, det er jeg jo også! Det var kun sådan en idé; jeg ved ellers nok, at man skal lade være at give sig af med dumme idéer."

Jeg havde allerede for længe siden lagt mærke til, at han betragtede denne sidste frase ligesom en slå, hvormed han afspærrede sig fra alle frugtesløse forhåbninger og ønsker.

– – Et kvarter senere sad vi i mit værelse, da jeg havde indbudt ham til at spise til aften sammen med mig. Mens jeg bestræbte mig for over min spirituslampe at brygge en lille kande nordisk punch, stod han ved min reol og betragtede med øjensynlig fornøjelse min smukke række Chodowiecki-udgaver. "Men De mangler dog én!" sagde han. "Burgers digte med den lange subskribentliste! Alene det er morsomt at lede efter sine egne oldefædre blandt alle de gamle herskaber; De ville sikkert også finde nogle af Deres iblandt dem." Han så på mig med et hjerteligt smil. "Jeg har tilfældigvis en dublet af den bog; vil De ikke ved lejlighed hente det ene eksemplar hos mig?"

Jeg modtog med tak hans tilbud. Snart sad vi ved siden af hinanden i sofaen; de dampende glas stod foran os, og han røg af min længste pibe, som han havde udbedt sig i stedet for de cigarer, jeg havde lagt på bordet. – Da han havde drukket prøveslurken, beholdt han glasset i hånden og sagde derpå med et nik: "Det drak vi altid hjemme nytårsaften; en gang som

dreng fik jeg mig endogså en ordentlig rus af det, så jeg i mange år havde modbydelighed for dette ædle kunstprodukt. Men nu – nu smager det igen!" Han drak atter med velbehag og satte så glasset på bordet.

Vi røg, vi snakkede, og samtalen gik fra det ene til det andet. – "Nej," sagde han, "der fandtes den gang vist ingen af de anstalter, som man kalder konservatorier, i Tyskland; jeg kom i huset hos en dygtig klaverlærer, og hos ham sled jeg redeligt et par år i teori og teknik. Foruden mig var der en anden, som allerede efter kort tids forløb havde hofpianisttitlen i lommen, og dog, når jeg undertiden sådan sad og hørte på hans spil, kunne jeg ikke få det ud af mit hoved, at jeg, Kristian Valentin, dog kunne gøre det alt sammen meget bedre, hvis – ja, hvis kun mine fingre og tanker var fulgtes lige så rask ad. Ser De," tilføjede han, idet han gjorde et par store spand på bordpladen med tommelen og den lille finger; "det ligger ikke heri; jeg har netop de skolerette klaverfingre."

"Men De har måske været for samvittighedsfuld lige over for Dem selv," afbrød jeg ham; "hos grovere naturer er der aldrig noget, som skiller fingre og tanker ad."

Han rystede på hovedet. "Det er dog noget andet; og selv om – jeg råder ikke over det. – Før jeg bosatte mig her, opholdt jeg mig i længere tid som musiklærer i en anden by, og da man ikke forlangte, at jeg skulle spille på koncerter, så har måske det, jeg præsterede dér, været tilfredsstillende. Og skønt honoraret overalt er meget tarveligt, var det dog allerede i de første år lykkedes mig at lægge en lille sum op, om for et ensomt gammelt ungkarleliv, eller for – –"

Han tog sit glas og tømte det i ét drag. "Så," sagde han, "nu har jeg drukket mig mod til! Dem vil jeg gerne fortælle det, ja, jeg synes næsten, at jeg kunne spille min Mozart for Dem!"

Han havde grebet begge mine hænder; der var en let rødme på hans blege kinder. – "Jeg boede den gang hos en bogbindermester," begyndte han igen, "som tillige havde en antikvarforretning; mangen en kær bog vandrede den gang til mit bibliotek! Men hvem der lo af mig, når jeg traskede op til mit værelse med sådan en lille bog, som om det var et kostbart rov, det var min antikvars datter; hun havde det smukke navn *Anna*, men hun satte ikke megen pris på bøger. Des mere holdt hun af at synge; folkesange og opera-arier – Gud ved, hvor hendes unge øren havde opsnappet alt det! Og så havde hun en stemme! 'Signora Katte-rine', som boede på kvisten i samme hus, var stadig oprørt over, at dette 'pattebarn' ikke ville lade sig tage i skole af hende. 'Monsieur Valentin!' udbrød hun en gang, da Anna efter en lang formaning stod leende for hende; 'se på det pigebarn dér! Hun har lykken i sin lomme; men hun støder den bort fra sig med sine små fødder, og så – ja, ja, barnlille; alderdommen kommer over én, inden man ved noget af det! Jeg, som står her for Dem, kunne være blevet gift med fyrster og excellencer!'

'Og jeg,' sagde pattebarnet, 'kan godt blive gift med en prins; og det gør jeg sikkert, når han først kommer kørende i sin guldkaret. Men kan De gøre mig det efter, signora?' – Og så sang hun med den utroligste tungefærdighed én af disse rimede sætninger, der var sammensat af meningsløse stavelser, forfra og bagfra, op og ned. 'Ser De, signora, det er naturgaver!'

Den gamle kunstnerinde værdigede hende for det meste intet svar på den slags kådhed, denne gang svøbte hun sig ligeledes tavs ind i sit røde sjal, som hun også altid havde på hjemme, og gik med værdigt hævet næse op til sit kvistkammer.

Da hun var gået, lagde Anna hænderne på ryggen, og idet hun stod sådan for mig som en fugl på en gren, begyndte hun igen at synge. 'Schwabiske, bayerske pige, juchhej!' dette *juchhej* fløj op i luften som en raket! – Så så hun på mig med sine brune øjne og spurgte trohjertet: 'Er det ikke smukt, hvad, hr. Valentin?'

Vi opholdt os i mit værelse, idet Anna altid bragte min aftensmad op til mig. Jeg havde sat mig til klaveret. 'Syng videre, Anna!' sagde jeg, og mens jeg så spillede et simpelt akkompagnement, sang hun sangen ud, og derpå en anden, en tredje, og jeg ved ikke hvor mange af de smukke, tåbelige sange. Jeg ved kun, at jeg befandt mig usigeligt vel ved det. – 'Men hvor er det dog muligt,' udbrød det kære barn; 'kender De alle mine sange? Ved De hvad, hr. Valentin? Det lød over hele huset! Signora Katte-rine sidder sikkert der oppe og er helt indfiltret i sit sjal!'

– – Fra den dag af var der ingen ting i musikalsk henseende, som Anna anså for umulig hos mig; ja, efterhånden besnærede også den enfoldige beundring mig selv og gjorde mig ganske tillidsfuld; en gang satte jeg mig endogså, da hun lige var gået fra mig, hen og beregnede ivrigt min formues tilstand. Ja, hvorfor skal jeg tvære det ud? Pigen, 'pattebarnet' spøgede pludselig i alle mine tanker. Men – så kom sangforeningerne på mode!"

"Sangforeningerne?" spurgte jeg forundret, men benyttede tillige pausen til atter at fylde min vens glas med den oplivede væske, som jeg holdt varm over den lille blå flamme foran os.

"Ja, desværre, sangforeningerne!" gentog han, idet han sugede heftigt på piben og pustede store ringe ud i luften. "Dem har jeg aldrig holdt af! Denne evige mandfolkesang! Det er, som om jeg år ud, år ind kun ville spille i de lavere oktaver! Det varede heller ikke længe, før ølknejpelugten var uadskillelig fra dem. – Jeg kunne dog ikke undlade at overtage dirigentposten for den nye sangforening, da man tilbød mig den. Det var et broget selskab: håndværkere, købmænd, embedsmænd; ja, selv en vægter, der var en ordentlig mand og en ganske overordentlig god bassanger, blev optaget. Og det med rette; for kunsten synes mig så hellig, at forskelligheder på jorden ikke kan gælde for den. – –

– Jeg må sige, at øvelserne den gang blev drevet med alvor og iver; mens den ene stemme blev gennemgået, stod de andre ikke og sludrede, nej, de havde bogen for næsen og sang i tanken deres stemme med. Nå, vi havde da lykkelig og vel overstået vore to vinterkoncerter, så, et par dage før den tredje, blev vor bedste første-tenor – en sjælden fugl, der kunne tage det høje B – syg, og uden ham var flere af de møjsommeligt indstuderede numre ganske umulige.

Jeg gik omkring og spekulerede på, hvordan vi skulle udfylde de huller; men det havde Anna for længe siden fundet ud af. 'Lad De Deres klaver bringe hen i salen og spil selv noget,' sagde hun. 'Hvorfor vil De spilde Deres smukke musik ene og alene på mig tossede tøs og vor gamle kunstfigur oven på?'

Jeg truede ad hende; men det blev dog, som hun sagde.

Til min præstation havde jeg valgt Mozarts *Fantasi*-sonate, der den gang endnu ikke blev sådan afliret af alle musikelever. Om morgenen før og om aftenen efter mine timer sad jeg ved klaveret og øvede mig ivrigt; og når jeg rigtig fordybede mig i dette værk, var jeg undertiden til mode, som om den store mester nikkede, og jeg hørte ham ligefrem sige: 'Det er godt, det er godt, kære Valentin! Sådan har jeg tænkt mig det, akkurat sådan!' – En gang da jeg just havde endt adagioen, stod pludselig signora Katte-rine i den åbne dør og lo skingrende med sin knækkede sopran, hvad der forekom mig højst afskyeligt; men hun påstod leende, at det var mig selv, som højt og andægtigt havde råbt hine opmuntrende ord, så klappede hun mig på kinden med sine magre, ringbesatte fingre og sagde: 'Nå, nå, *caro amico*, den store mester lever ikke længe; men hans elev har hørt det, og hun siger: *bravo, bravissimo!* Men nu *da capo!* Der er enkelte ting at bemærke!'

Og mens jeg nu spillede adagioen igen, stod hun bag min stol og gav vink og antydninger hist og her; De kan ikke tænke Dem den masse musik, der var i den gamle sjæl! – – Og dog havde næsten alle besvær med at bide latteren i sig, når hun en gang imellem i andres nærværelse fik et anfald af syngeraseri. Jeg var den eneste, det aldrig gik sådan; denne virkning, som var den eneste, hun med al sin kunst kunne frembringe, opfyldte mig, jeg vil ikke sige, med medynk – for det trængte hun ikke til, men med en uforklarlig følelse af skræk, næsten som om det var mig selv, der således blev givet til pris. – Hun anede rigtig nok ikke noget af alt dette; stolt som en dronning, draperet med sit røde kashmirs-sjal stillede hun sig op midt i værelset og sendte skingrende sine store arier ud. Ja, jeg må tilstå, når vi to var

alene, så hørte jeg i min drift til at lære noget, mere hendes sjæl end hendes strube synge; for det, som hun ville udtrykke, og som jeg snart nok forstod at høre, syntes mig næsten altid at være det rigtige.

Og således sad jeg også nu aftenen før koncerten som hendes lydige og opmærksomme elev ved klaveret; det forstyrrede mig ikke en gang, da jeg hørte små bekendte trin komme op ad trappen, ja, jeg så næppe den strenge bevægelse, med hvilken signora en gav tegn til Anna, at hun skulle blive stående ved døren. – Men hun kom efterhånden nærmere, som om der var noget, der uimodståeligt drog hende, og snart stod hun med begge arme viklet i sit forklæde ved siden af mig og støttede sig til klaveret, og jeg kunne føle, at hendes brune øjne ufravendt betragtede mig. Fuld af begejstring vedblev jeg at spille. Da jeg var færdig, udstødte Anna et dybt suk. 'Det var smukt,' sagde hun. 'Min Gud, hvor De dog kan spille, hr. Valentin!' – Signoraen lagde ligesom velsignende sin ringbesatte hånd på mit hoved. 'Det vil blive en stor succes, min kære!' Og i samme øjeblik følte jeg en pebermyntekage mellem tænderne.

De kunne sagtens snakke: et uskyldigt barn, som havde sin glæde af at beundre andre, den gamle musikalske sjæl, som hjalp mig med at studere, og så Annas hund, den lille sortplettede Polly, der, som jeg nu bemærkede, havde siddet på dørtrinnet så stille som en mus – det var et publikum, som jeg kunne bruge. – Men senere, alle de fremmede mennesker!

Der var rigtig nok én ting, som beroligede mig: den berømte orgelspiller, som man havde hidkaldt for at prøve det nye orgel, skulle først komme dagen efter koncerten; ja, jeg må tilstå, jeg havde selv anvendt lidt list for at få tingene ordnet således.

– – Noget mere beklemt end ellers trådte jeg næste aften ind i vor koncertsal; den var så propfuld, at der var damer, som ikke kunne komme til at sidde. Men de sange, vi begyndte med, gik forholdsvis udmærket; for om end vor tenor var svækket, så havde vi alligevel kræfter, som mange større foreninger kunne have misundt os; alene vægteren og vor tykke rektor havde nogle fylde-basser, der vældede hen i alle de revner, som de tyndere stemmer havde ladet stå åbne. Der blev applauderet livligt, byens syngende og hørende del var i bedste forståelse.

Så nærmede programmet sig da efterhånden til *Fantasi-sonaten*. Bifaldet efter Ludwig Bergers smukke sang *Als der Sandwirth von Passeyer* døde lige hen, da jeg satte mig til klaveret, og der var indtrådt en forventningsfuld tavshed. Med et par dybe åndedrag åbnede jeg noderne; så kastede jeg et flygtigt blik ud over salen; men de mange ansigter, som stirrede på mig, indgød mig en slags skræk. Da opdagede jeg heldigvis også Annas brune øjne, der var så store og så så glade hen på mig, og i samme øjeblik havde det mangehovedede uhyre forvandlet sig til et venligt væsen. Modigt slog jeg et par akkorder an for at betegne, at jeg begyndte, og så: "O hellige mester, jeg skal nok lægge dem dine gyldne toner på hjertet! Alle, alle skal blive salige ved dig!" Disse ord lød i min sjæl, og jeg begyndte på min Mozart, først adagioen. – – Jeg tror virkelig, jeg spillede godt; for jeg var udelukkende opfyldt af værkets skønhed og af den begejstrede trang til at meddele andre den glæde, man havde af at forstå det; min gamle lærerinde ville have rost mig, det tror jeg endnu; men hun mødte aldrig til offentlige præstationer.

Jeg var allerede nået til andantinoens sidste side, da en hvisken hist og her i salen blandede sig i mine toner. Jeg blev forskrækket, de hørte ikke! Det var min skyld, Mozarts kunne det ikke være! – – Jeg begyndte på sonatens allegro med en følelse af uhygge, og det så meget mere, som der var et sted i anden del, jeg havde måttet øve mig særligt på. Men jeg blev roligere; der fandtes jo mennesker, som kun kunne forstå trompetmusik; hvad kom de mig ved? Kun én ting forstyrrede mig; mens jeg spillede, kom den tykke rektor stadig nærmere og nærmere ind på livet af mig. Han kunne have alt slags ondt i sinde: han ville måske pudse lysene, hvorved den store messingsaks kunne falde på tangenterne, eller vende bladet for mig, hvad jeg ikke kunne tåle, nogen gjorde! Jeg skyndte mig at spille den anden side, for at hans tykke hånd ikke skulle komme for tidligt. Det hjalp; rektoren blev stående ligesom manet fast på sin plads; jeg havde allerede vendt bladet og spillede ganske modigt løs på det vanskelige sted; – da hørte jeg døren nede i salen knage og kunne ikke undgå at se, hvordan alle hoveder vendte sig om. Så blev der hvisket igen, og mere end før; – jeg vidste ikke hvorfor, men mit åndedræt standsede. Da hørte jeg en stemme sige ganske tydeligt i nærheden af mig: 'Men jeg troede, at han først kom i morgen; det er pænt, at han allerede er her i dag!' – Han var altså dog kommet! – Det var et bedøvende slag, som ramte mig. – Hvad nyt kunne der være i mit spil for ham, den store kunstner? – Hvor mon han stod eller sad der nede i salen? – Fra alle de hundreder af ansigter stirrede hans øjne mig i møde; og nu – det følte jeg – nu hældede han med hovedet for at opsnappe hver enkelt af mine toner. En sand hagl af ængstelige tanker fo'r gennem mit hoved;

mine fingre, der var ligesom pludseligt lammede, prøvede endnu et par takter; så blev jeg grebet af en rådvild ligegyldighed og følte mig tillige underligt hensat i svundne tider. Det forekom mig på en gang, at klaveret stod på sin gamle plads i mine forældres dagligstue, også min fader stod pludselig ved siden af mig; og jeg greb efter hans skyggehånd i stedet for efter tangenterne.

Hvad videre der skete, ved jeg næppe. Da jeg kom til mig selv igen, sad jeg på en stol i det værelse, der fandtes bag forhøjningen i salen, og hvor vi plejede at lægge vort overtøj. Jeg var blevet syg – det syntes jeg, jeg havde sagt derinde.

Et lys med lang tande stod og brændte på bordet; værelsets mat oplyste vægge, de mange mørke klæder, som lå omkring overalt, gjorde, at der så meget trist ud. – Således havde jeg en gang siddet som dreng, kun ikke så fuldstændig tilintetgjort; jeg følte også, at mine øjne nu var tørre, og der kom ingen, som kunne sende mig ind til fader. Nu var jeg jo mand – – 'Min stakkels, kære dreng!' – – Hvor længe havde ikke allerede han været død, som havde sagt disse ord!

Da hørte jeg en forvirret larm af stemmer i salen. Jeg ved ikke, om jeg blot ikke havde hørt den før, eller om den først var opstået nu, men den slog mig med pludselig forfærdelse; den jog mig ud af værelset, ud af huset. Med bart hoved, uden kappe rendte jeg ud på gaden og videre, uden at se mig om, ud ad byens port. Nærmest ved byen var der nogle gamle lindealleer, så kom den brede, øde landevej. Jeg vedblev at vandre, uden mål, uden tanker; angsten for verden, for menneskene brændte mig som feber i hjernen.

Langt uden for byen førte vejen over en høj, som på den ene side sænkede sig stejlt ned i dybet. Der nede var en rivende strøm; vandet bruste stadig ved siden af mig. Jeg mindes endnu godt, at den smalle måneskive var gået op i øst, den lyste ikke; men den stod skarpt tegnet på den mørke himmel; på jorden var der næsten ganske mørkt. – Da jeg havde nået det højeste punkt, bemærkede jeg en stor kampesten, som lå der under et træ; jeg ved ikke, hvorfor, men jeg satte mig på den. Det var tidligt i marts; grenene over mit hoved var endnu nøgne og slog mod hinanden i nattevinden; af og til faldt der dråber ned i mit hår og løb derfra kølige ned over mit ansigt. Men der nede i dybet brusede vandet, uophørligt, ensformigt, søvndyssende som en vuggesang.

Jeg havde lænet mit hoved imod den fugtige stamme og lyttede til bølgernes forføreriske melodi: 'Å,' tænkte jeg, 'sove! Hvem der blot kunne sove!' – Og det var, som om der steg stemmer op og råbte til mig: 'Ak, der nede, der nede er kølig ro!' Mere og mere besnærende trængte de ind i mit hjerte i Schuberts søde, tungsindige toner. – Da hørte jeg trin i det fjerne, og som om jeg pludselig vågnede, sprang jeg op. Jeg var jo ikke den lyriske møllersvend i Schuberts sange, jeg var en dygtig, praktisk mands søn; på sådan noget turde jeg heller ikke tænke nu!

Og trinene fra byen kom nærmere og nærmere; jeg kunne nu også høre andre, trippende som en lille hunds. Jeg tvivlede ikke mere, det var hende, og hendes lille hund ledsagede hende; der fandtes endnu en menneskesjæl, som ikke havde glemt mig! Mit hjerte bankede, så jeg kunne føle det helt op i halsen; jeg ved ikke, om det var af glæde eller af angst for, at jeg dog kunne

tage fejl. Men pludselig lød hendes søde stemme som en lysstråle i mørket: 'Hr. Valentin! Er det Dem, hr. Valentin?'

Og jeg svarede skamfuld: 'Ja, Anna, det er mig! – Hvordan kommer De her hen?'

Hun stod allerede hos mig og lagde sin hånd på min arm. 'Jeg – jeg spurgte mig for i byen; man havde set Dem gå ud ad porten!'

'Men det er ikke noget for Dem at gå alene på den ensomme landevej!'

'Jeg var så bange for, at De var blevet syg. Hvorfor gik De dog ikke hjem?'

'Nej, Anna,' svarede jeg, 'jeg blev ikke syg; det var én af de løgne, som nøden eller undseelsen tvinger ud over vore læber. Jeg havde derimod påtaget mig noget, Gud har nægtet mig evne til.'

Da blev to unge arme slynget om min hals, og Annas lille kåde hoved hvilede hulkende ved mit bryst. – 'Og hvordan er det, De ser ud,' hviskede hun, 'De har hverken hat eller kappe på.'

'Ja, Anna, dem glemte jeg vel, da jeg gik.'

De små hænder holdt endnu fastere på mig. – der var så stille i den mørke omegn; den lille hund havde sat sig ved vor fod. Hvis nogen havde set os nu, ville han have troet, at her var blevet sluttet en pagt for hele livet. Og det var dog kun en afsked, der blev taget." –

Ved disse ord så den stille mand ned i sit glas, som om hans ungdoms drømme kunne stå op fra dets bund. – Gennem vinduet, som stod åbent, hørte vi en forbiflyvende fugls skrig.

Han så op. "Hørte De det?" sagde han. "Det var sådan et fugleskrig, som drev os hjem hin nat. Så gik vi hele vejen hånd i hånd. – – Næste morgen kom den gamle signora Katte-rine fra sit kvistbur ned til mig. Hun var fuldstændig ude af sig selv. 'Og det lige over for sådan nogle købstadsfolk!' udbrød hun. 'De forstår bare ikke at optræde, monsieur Valentin! Ser De, sådan – sådan trådte *jeg* i min tid frem for lamperne!' Og hun stod foran mig i en heroisk stilling, draperet i sit sjal. 'Jeg gad nok se den, der skulle snøre min hals til! Selv lige over for den store mester rystede jeg kun ganske lidt.'

Men hvad hjalp det mig! – Endnu samme dag erfarede jeg desuden, at min gamle kammerat ligeledes ville bosætte sig i byen som musiklærer. Det gik vel ikke i længden for ham med virtuos-stillingen; men han havde dog, hvad der manglede mig. Jeg vidste godt, at jeg måtte af sted.

Et par dage senere hjalp Anna mig allerede med at pakke mine små kasser, og mangen en tåre fra hendes medlidende øjne faldt ved denne lejlighed på mine gamle bøger; til sidst måtte jeg endog selv trøste hende.

– Jeg var ikke i uvished om, hvorhen jeg skulle tage; jeg ejede vel ikke hus og hjem her i min fødeby, men mine forældres grav var jo lige uden for porten. – Da jeg ankom hertil og igen pakkede mine ejendele ud, fandt jeg mellem noderne det velbekendte hovedvandsæg, der var fyldt med pebermyntekager lige til randen.

Den gode signora havde dog endnu villet række mig en hæderspris.

Men det er sent," sagde han, idet han rejste sig og trak et stort guldur op af lommen, "langt over borgerlig tid! Hvad mon

mine gamle blegefolk tænker?"

"Og Anna?" spurgte jeg. "Hvad er der blevet af hende?"

Han var just i færd med at hænge den lange pibe op på den krog, fra hvilken jeg havde taget den ned til ham. Nu vendte han sig om til mig, og det stille barnlige smil, der forskønnede ham i så høj grad, hvilede atter på hans ansigt.

"Anna?" gentog han. "Hun er blevet til det, en kåd ung pige altid skulle blive til, en alvorlig hustru og moder. Efter at hun, hvad jeg håber, havde gjort vor signora den tunge afgang fra denne verdens scene lidt lettere ved trofast pleje, ægtede hun, vel ingen prins, men, hvad hun også ydmygt tilstod sin gamle veninde, en brav skolelærer. De har i flere år boet her i byen; da De før traf mig, kom jeg just fra deres bolig."

"Så er Anna altså Deres yndlingselevs moder?"

Han nikkede. "Ja, livet har dog behandlet mig ganske tåleligt, ikke sandt? – Men nu siger jeg god nat, og glem så ikke den Bürger, jeg har lovet Dem." Han tog sin grå hat og gik.

Jeg havde lagt mig i det åbne vindue og råbte endnu en gang god nat ned til ham, da han kom ud af gadedøren, og så efter ham, mens han ilede ned ad gaden mellem de svagt brændende lygter og endelig forsvandt i mørket.

Natten var nu fuldstændig stille. Mellem jordens mørke og himlens dunkle svælg lå det slumrende menneskeliv med dets uløste gåde.

Omtrent otte dage senere var jeg på vejen til blegemandens hus. Endnu før jeg havde nået det, kunne jeg høre klavermusik derfra. "Ja så," tænkte jeg, "nu griber du ham i fuld begejstring over sin Mozart!" Men da jeg var trådt ind ad den åbne gadedør

og blev stående uden for min vens værelse, hørte jeg, at det var et *moment musical* af Schubert, som blev spillet der inde; det var heller ingen mandlig hånd, som frembragte disse toner.

"*Portamento*, ikke *staccato*!" hørte jeg min ven sige.

Men en ungdommelig stemme med temmelig ren klang svarede: "Det ved jeg nok, onkel; men lyder det ikke meget bedre at spille *staccato* her?"

"Nej, se til det svøbelsesbarn!" sagde han, "skriv først selv sådan noget, så kan du gøre, hvad du vil."

Der var en lille pause; så fulgte et *portamento*, jeg kunne ordentlig se, hvordan de små fingre bar tonen fra den ene tangent til den anden.

"Og så en gang endnu, så vi kan se, om du er sikker!"

Hun gentog det fuldstændig sikkert.

På døren foran mig var der klistret en seddel, som øjensynlig var ny. Der stod:

"Und *sie* genas! Wie sollt' ich Gott nicht loben;
die Erde ist so schön,
ist herrlich doch, wie seine Himmel oben,
und lustig drauf zu geh'n!"

Dette vers var taget af *Der Wandsbecker Bote*; jeg kendte det godt; men min ven Valentin havde denne gang tilladt sig en lille ændring; for i hint digt talte den gamle Asmus kun om sin egen helbredelse.

Da jeg blev enig med mig selv om det og åbnede døren, så jeg en purung pige sidde ved siden af Valentin ved klaveret og se op på ham med store, opmærksomme øjne.

Han rejste sig med sit smukke, nu noget forlegne smil.

"Vor lille sammenkomst forleden er dog bekommet Dem vel?" spurgte jeg, idet jeg gav ham hånden.

"Mig?" svarede han. "Jo tak, udmærket! Men hvordan bekom den Dem? Jeg fortalte vist en hel del! Ja, når man sådan er under fire øjne og sidder ved et godt glas, så ved De nok, hvordan det går!" Det sagde han næsten hviskende, og som om han havde en undskyldning at gøre, mens han fæstede sine lyseblå øjne på mig med et ubeskriveligt udtryk af inderlighed.

"Tværtimod," sagde jeg, "jeg er ikke tilfreds endnu; De må fortælle mig en hel del mere. Men," tilføjede jeg sagtere, "bliv først færdig med Deres kæledægge dér! – For det er da hende?! – Jeg skal imidlertid se at finde min Bürger på reolen."

Han nikkede ivrigt. "Vi er straks færdige!" og gik så igen hen til sin elev.

Så mønstrede jeg hans lille skat af bøger og fandt snart de to eksemplarer af Bürger i Chodowiecki-udgaven, hvoraf jeg på lykke og fromme tog det ene. Mens jeg betragtede titelbladet, på hvilket den store balladedigter i allongeparyk står på et åbent torv og slår harpen, og et *moment musical* samtidig summede mig om ørene, kom der en tjenestepige ind med kaffetøj og en kagebakke.

Hun dækkede bord med en skinnende hvid serviet og satte alt til rette; der stod snart to par blå og hvide kopper ved siden af kaffekanden, men på et meget behændigt vink af Valentin kom der et tredje. Det havde jeg endnu fået tid til at lægge mærke til, inden jeg på et hvidt blad i min lille bog opdagede et skrevet digt, som lagde beslag på hele min opmærksomhed; det var kun barnlige og enfoldige vers; men det var dog, som om et forårspust slog mig i møde.

"Du liebe schöne Gotteswelt,
wie hast du mir das Herz erhellt!
So schaurig war's noch kaum zuvor,
da taugt ein blauer Schein empor;
der Rasen hauchet süßen Duft,
ein Vogel singt aus hoher Luft:
"Wer treuen Herzens fromm und rein,
der stimm' in meine Lieder ein!"
Da sang auch ich in frohem Muth:
Ich wusste ja, mein Herz war gut!"

Jeg læste det atter og atter; det var de vers, han havde skrevet på marken, hvor violerne groede! Hele Valentin var i dem; således kendte jeg ham, således måtte også den unge en gang have været.

Og dér stod han selv for mig og holdt den ranke, noget blege unge pige med det strålende brune hår ved hånden. "Ja," sagde han, "det er min kære Marie; i dag højtideligholder vi igen for første gang vor søndageftermiddag; og det er virkelig en stor glæde for mig, at De også er kommet her ud!" Men da han så så bogen med det beskrevne blad i min hånd, rødmede han pludselig som en ung pige. "Tag hellere det andet eksemplar," sagde han, "gør det endelig, kobberne træder langt kraftigere frem i det."

Men jeg ville ikke af med det igen. "Må jeg ikke beholde dette? Eller vil De ikke undvære det? Jeg ser, det er fra Deres drengeår."

Han så næsten taknemmeligt på mig. "Er det Deres alvor?" sagde han. "Så er det i gode – i de allerbedste hænder."

Så sad vi tre der ved det festlige kaffebord; den lille dame var en meget graciøs værtinde og lyttede for resten i tavshed til vor tale.

"Kære ven," sagde jeg, "der er altså én ting endnu, De må fortælle mig; denne brune drik åbner jo også menneskenes læber. Hvad er der blevet af Deres violmark? Skinner vårsolen endnu på den, som den var, eller er den som så meget skønt blevet forvandlet til en kartoffelmark?"

Der gled et muntert, næsten snu smil hen over Valentins ansigt. "De ved vist endnu ikke," sagde han, "at jeg i al hemmelighed er en ødeland?"

"Ja så, kære ven?"

"Jo jeg er! Marken tilhørte en gammel særling. Jeg er blevet hans arving, det vil sige, jeg erhvervede mig for blanke sølvdalere dette unyttige stykke grund blandt hans efterladenskaber. – Men vi to kender dets værdi, ikke sandt, Marie?" Han nikkede til sin elev. "Vi ved også, på hvis fødselsdag vi nødvendigvis må plukke violer dér."

Den ranke pige lagde sit hoved til hans skulder og slyngede sine arme om hans hals. "Ja, på moders fødselsdag," svarede hun sagte; "men det er der jo så længe til endnu, onkel."

"Nå ja, det bliver jo nok forår igen!"

"Det give Gud, kære ven!" sagde jeg. "Må jeg så tage med der ud og hjælpe Dem med at binde kranse?"

To hænder straktes mig i møde; den ene var fin og smuk og ung, den anden – jeg vidste, at det var en trofast hånd.

Jeg kom ikke med; endnu før vinteren var forbi, havde livet drevet mig langt bort fra denne by. Gennem en fælles bekendt

fik jeg endnu en gang en hilsen fra Valentin, og når det blev forår, tænkte jeg endnu nogle gange på hans violmark, og så ikke mere. Andre skikkelser trængte sig frem, bag hvilke den stille musiker efterhånden ganske forsvandt.

Omtrent ti år senere kom jeg på en længere rejse gennem en af de større mellemtyske byer, hvis orkesterforening også den gang i vide kredse stod i velfortjent ry, ikke blot på grund af sine egne dygtige præstationer, men i lige så høj grad, fordi direktionen med sine forholdsvis beskedne midler til næsten hver eneste koncert forstod at møde med en eller anden betydelig udenbys kunstner.

Det var sent på efteråret og allerede aften, da jeg ankom. En musikalsk ven fra byen, som modtog mig på banegården, meddelte mig, at der var orkesterforenings-koncert samme aften; jeg skulle straks gå med derhen; det var på høje tid. Jeg vidste af erfaring, at det ikke kunne nytte at gøre indvendinger over for denne entusiast, og så gav jeg da min bagageseddel og mit overflødige rejsegods til en hoteltjener; kort efter sad vi i en droske, der for dobbelt betaling i rask trav kørte os til det såkaldte "Museum", som jeg kendte fra tidligere tid. Undervejs erfarede jeg, at der til denne koncert var engageret en ung sangerinde, der skulle være fænomenal i henseende til fortolkning af klassisk musik og havde den snurrige idé altid at lade sig præsentere som elev af en ganske ubekendt mand.

Da vi kom, var koncerten allerede begyndt, og vi måtte vente uden for, indtil de sidste takter af *Hebriderne* var døet hen. Da døren blev åbnet igen, puttede min ven et program i min brystlomme, trak mig med sig ind i den overfyldte sal og havde snart, Gud ved hvorledes, skaffet os to siddepladser.

Ved siden af mig sad en gammel hvidhåret herre med mørke øjne og et fintskåret ansigt. "Nu kommer altså Mozart," sagde han hen for sig og foldede hænderne over det gule silkelommetørklæde, som han havde udbredt over sine knæ.

Mens jeg ved gaskronernes klare lys betragtede salens vægge, der var dekoreret i al tarvelighed, men med udsøgt farvesans, var sangerinden trådt frem på forhøjningen; det var en bleg pige med et par mørke fletninger ved tindingerne. Orkestret intonerede de første takter til Elviras arie i anden akt af *Don Juan*, hun hævede sit nodeblad og begyndte: – *In quali eccesi, o numi!* Jeg syntes, at jeg aldrig før havde hørt en så fordringsløs og tillige så gribende sang; den gamle herre ved siden af mig nikkede mere og mere eftertrykkeligt; det var en kunst, som opløste alle jordiske sorger i vellyd. Men – som alt skønt – var det forbi, da øret lyttede med størst henrykkelse.

Et par stærkt accentuerede bravoråb fløj gennem salen, og enkelte klappede; men bifaldet var ikke almindeligt. En ung mand med flot friseret hoved foran os bøjede sig tilbage til den gamle herre og sagde: "Hvad mener du, onkel? Det er en køn stemme, men noget underlig, autodidaktisk!"

Den gamle så på ham med et fint smil. "Nå, så det har du fået ud af det, min hr. nevø?" sagde han. Så vendte han sig med en høflig bevægelse hen imod mig og tilføjede næsten højtideligt: "Sådan blev Mozart sunget i min ungdom!"

Men koncerten fortsattes. "Nu kommer foreningens *kunstforsøg*," hviskede min ven.

Sådan var det i virkeligheden; de spillede en strygekvartet af en moderne mester; men al de spillendes omhu og sikkerhed kunne ikke ånde liv ind i disse kunstfigurer; tilskuerne stirrede

trætte og adspredte omkring sig, den gamle mozartianer ved min side havde allerede et par gange kvalt et anfald af gaben i sit gule silkelommetørklæde; endelig var også den tredje sats i fem ottendedels takt hoppet lykkelig og vel forbi os.

Strygerne trådte af, og pultene blev sat tilbage; men de fleste af tilhørerne havde meget dumme ansigter; de vidste åbenbart ikke, hvordan de skulle tage sagen. – Så trådte den unge sangerinde igen op på tribunen med en lille rulle noder i hånden. Der var et skalkagtigt, næsten sejrsbevidst udtryk i hendes ansigt, og jeg fik allerede mistanke om, at hun ville slå den moderne violin-cancan af marken med et endnu mere afgjort bravourstykke for *vox humana*.

Jeg havde heldigvis taget fejl. Der var ikke en gang tale om orkesterakkompagnement; kapelmesteren sad ved flyglet, som imidlertid var blevet rullet hen i forgrunden. Han slog et par indledende akkorder an og begyndte så på et forspil, der var lige så simpelt som velklingende; det var, som om det pludselig klarede op i salen, og så kom det med menneskestemmens stille magt:

"Du liebe schöne Gotteswelt,
wie hast du mir das Herz erhellt!"

Men hvad var det? Det kendte jeg; det stod jo foran på det hvide blad i min *Bürger*; det var jo min gamle musiklærer Kristian Valentins vers. Min Gud, hvor det var længe siden, jeg havde tænkt på ham!

Båret af rene, ungdommelige toner klang det gennem salen; jeg blev ubeskrivelig rørt. Mon han også selv havde skrevet melodien; – sangerinden havde ladet sin hånd med noderullen

glide ned; der var begejstring, hengiven kærlighed i hendes unge ansigt; og nu lød de sidste ord i usigelig søde toner:

"Da sang auch ich in frohem Muth!
Ich wusste ja, mein Herz war gut."

Der herskede lydløs tavshed, da hun var færdig; men så udbrød der et stormende bifald, som ikke ville få ende; den gamle herre ved min side havde, uden at jeg lagde mærke til det, grebet min hånd og trykkede den nu kærligt. "Det er sjæl – sjæl!" sagde han og vuggede sit grå hoved. Jeg rev hurtigt programmet op af lommen, og ganske rigtigt, dér stod min gamle vens navn, to gange oven i købet; først i forbindelse med den unge sangerinde, der betegnede sig som hans elev, derpå som komponist af den sang, der for et øjeblik siden havde vakt begejstring i salen.

Jeg havde rejst mig og så mig om; jeg syntes, at jeg et eller andet sted blandt tilhørerne måtte opdage ham selv, hans kære gamle ansigt, om hvis mund der endnu stadig spillede et barnligt smil. – Det var en skuffelse, min gamle ven havde ikke hørt sin ungdomssangs søde lærketone; men over tilhørernes ansigt hvilede der ligesom stille glæde; selv var jeg til mode, som om jeg nu dog lige havde været på violmarken med den stille musiker.

Resten af koncerten havde jeg ikke skænket megen opmærksomhed. Men da jeg snart efter som en korsfæstet hvilede på hotelsengens forhadte skråpude, blev jeg trøstet og lullet i søvn af hine yndige toner, der som barnestemmer blandede sig i oktoberstormens rasen uden for. Og med

lukkede øjne så jeg sangerindens lidt blege ansigt. – – Så havde han altså dog opnået det! Hele den gamle signoras kunst fandtes i dette unge menneskebarns klokkerene stemme! For jeg var ikke et øjeblik i tvivl om, hvem det var, jeg havde hørt synge, om jeg end ikke længere huskede hint tofold elskede barns ansigtstræk og aldrig havde fået dets familienavn at vide. Jeg nævner det heller ikke her. Vel blev hun den gang meget omtalt, ja hun bragte for en kort tid den nye og den gamle musikverden i stærk kamp mod hinanden; men hun gled snart, tilbage i den store mængde af dem, som med deres sorg og glæde lever i en lille kreds, og om hvem der ikke bliver talt.

Min første tanke næsten morgen var selvfølgelig at opsøge hende og få underretning om min næsten glemte ven; men en uforudset forsinkelse i anledning af nogle forretninger hindrede mig i det. Så fik jeg hjælp hos den ven, der så determineret havde bortført mig til koncerten, og hvem jeg efter dens slutning havde forladt temmelig troløst. I hans hus traf jeg hende om aftenen.

Der var mange gæster; som jeg snart bemærkede, lutter musikvenner af det reneste vand; med den gamle Mozart-tilbeder fra den foregående dag vekslede jeg et sympatisk håndtryk.

Men dér stod hun selv og snakkede venligt med husets smukke lille datter, der lod til lige at have fået fat i hende, som hun syntes at se op til med tilbedende beundring.

Da jeg efter at have hilst på husets frue blev forestillet for hende af min ven, lagde hun sin arm om barnets hals og drog det ømt op til sig; så gav hun mig hånden.

"Det er Dem, ikke sandt?" sagde jeg. "Vi har en gang fejret en søndag eftermiddag sammen."

Hun nikkede smilende. "Ja, det kan jeg godt huske! Min gamle ven og lærer talte tit senere om Dem; især når det blev forår; De ville jo med os ud til violmarken!"

"Det forekommer mig," svarede jeg sagte, "at i det mindste vi to var der i går aftes."

Hun sendte mig et hjerteligt blik. "Var De på koncerten? Å, hvor det glæder mig!" Så tav vi en stund, mens hun bøjede sig ned imod barnet, der vedblev at klynge sig til hende.

– "På programmet," begyndte jeg igen, "betegner De Dem som hans elev; det er ellers ikke kunstnerinders skik at dele Deres berømmelse med en gammel lærer!"

Hun rødmede stærkt. "Å," udbrød hun, "sådan noget har jeg slet ikke tænkt på! Jeg ved ikke, hvorfor jeg har gjort det; det ligesom fulgte af sig selv; det forekommer mig, at jeg endnu stadig bliver støttet af ham; jeg har ham så meget at takke for!"

"Men han selv," svarede jeg, "hvad mente han selv om det?"

Hun så på mig med sine stille øjne. "Ja, det er netop det," svarede hun, "han er allerede for længe siden ikke mere på denne jord."

Den unge sangerinde har jeg heller aldrig senere set. Forhåbentlig har hun nu allerede i mange år været en lykkelig moder; og i tusmørket, når arbejdet hviler og nattens hellige stilhed forberedes, så åbner hun vel også en gang imellem flyglet og synger vor for længst afdøde vens søde lærkesang.

Og også det er et velsignet minde.

En dobbeltgænger

For nogle år siden, det var i højsommeren, og hver dag rigtigt sommervejr, havde jeg, ligesom en gang i tiden dr. Martinus, indkvarteret mig i den gamle kro *Zum Bären* i Jena. Jeg have talt mere end én gang med værten om land og folk der på egnen og indskrevet mig i gæstebogen med navn, stand og bopæl, hvilket sidste dengang var det samme som mit fødested.

Dagen efter min ankomst havde jeg, efter at have besteget Rævetårnet og efter mange andre op- og nedstigninger, trukket mig tilbage til den rummelige, men tomme krostue, hvor jeg sommertræt satte mig ved en flaske Ingelheimer i en dyb lænestol foran den kolde kamin. Et ur tikkede, fluerne summede i vinduerne, og jeg lod mig vugge i søvn, tilmed en ret dyb søvn.

Det første, der kom til mig fra livet udenfor, da jeg atter vågnede, var en mild, klangfuld mandsstemme, der lod til at tale med en anden, som den, ligesom til afsked, gav forskellige gode råd. Jeg åbnede øjnene på klem: ved et bord, ikke langt fra min lænestol, sad en ældre herre, som jeg efter hans klædedragt mente måtte være skovfoged; overfor ham sad en yngre mand, også i grøn jakke, med hvem han talte. Et rødt aftenlys lå allerede over væggene.

"Og jeg kan nok tænke mig," hørte jeg den gamle sige, "du er et stykke af en drømmer, Fritz; du har jo allerede engang digtet noget sammen; lad aldrig den gamle se det! Og gå nu og hils din nye herre fra mig; jeg vil spørge til dig ved efterårsjagten!"

Da den unge mand var gået, satte jeg mig helt op; den gamle stod ved vinduet og trykkede panden mod ruden, som om han ville se den bortgående endnu en gang. Jeg drak resten af min Ingelheimer, og da skovfogeden vendte tilbage til stuen, hilste vi på hinanden og da der ikke var andre i stuen, sad vi snart og sludrede ved siden af hinanden.

Han var en statelig mand på omkring de halvtreds år, med kortklippet, allerede grånet hår; over fuldskægget så man et par venlige øjne, og en let humor, der også viste sig i hans ord, bevidnede hans inderste behagelige væsen. Han havde tændt en kort jagtpibe og fortalte mig om den unge mand, som han havde haft i huset i nogle år og som han nu havde anbefalet til en ældre ven og embedsbroder til videre uddannelse. Da jeg, idet jeg hentydede til det, han tidligere havde sagt til den unge mand, spurgte, hvilke lidelser digterne dog havde bibragt ham, rystede han leende på hovedet.

"Slet intet, kære herre," sagde han, "tværtimod! Jeg er søn af en præst i et landsogn, og min fader var selv noget af en poet, i hvert tilfælde blev en kirkesang af ham, som han havde ladet trykke som flyveblad, endnu i dag sunget i min landsby; og jeg selv – da jeg var en ung mand kunne jeg den halve Uhland udenad, især den sommer –" her fo'r han pludselig med hånden over det let rødmende ansigt og sagde så, som om han i sit stille sind rettede på, hvad han tidligere havde sagt "– hvor kaprifolien i skovbrynet duftede som intet andet år! Men en råbuk, en anden gang – og det var svært at tilgive – et sjældent jagtbytte, en trapgås, undslap mit skud! – Nå, det er nu ikke så slemt med drengen; det er kun den gamle, der kan blive lidt

vild, når vi ved lejlighed stemmer i med '*Es lebe, was auf Erden stolziert in grüner Tracht*'; De kender nok den smukke jagtvise?"

Jeg kendte udmærket sangen – havde Freiligrath ikke glemt sin sædvanlige patriotiske vrede i denne harmløse ting? – Men i dette øjeblik tænkte jeg mere på den gamle herres pludselige ophidselse. "Har kaprifolien også duftet sådan senere hen?" spurgte jeg stilfærdigt.

Jeg mærkede, at min hånd blev grebet og fik et tryk, så jeg måtte holde et smertensskrig tilbage. "Det var ikke af denne verden," hviskede manden til mig, "duften er uforgængelig – så længe *hun* lever," tilføjede han tøvende og skænkede sig et glas af den lyse vin, som han drak ud i et drag.

Vi snakkede videre en stund, og jeg hørte mange tiltalende historier fra hans skov- og jagtliv, og mangt et ord, der vidnede om denne mands rolige livsalvor. Det var næsten blevet helt mørkt; krostuen fyldtes med andre gæster og lysene blev tændt; da rejste skovfogeden sig. "Jeg blev her gerne endnu en stund," sagde han, "men min hustru ville savne mig; vi to er nu hele familien, for vor søn er på Forstskolen i Ruhla." Han stak sin pibe i lommen, kaldte på en brun hønsehund, som ubemærket af mig havde ligget i en krog, og rakte mig hånden. "Hvornår skal De videre herfra?" spurgte han.

"I morgen, vil jeg tro!"

Han så et par øjeblikke frem for sig. "Tror De ikke," spurgte han så, uden at se på mig, "at vi kunne lade vort nye bekendtskab blive en smule ældre?"

Han udtrykte netop mine egne tanker; for på min rejse, der foreløbig havde varet to uger, havde jeg i dag for første gang

vekslet et hjerteligt ord med et andet menneske. Jeg svarede imidlertid ikke straks; jeg ville vide, hvad han egentlig mente.

Og han fortsatte: "Lad mig sige det rent ud: der er noget ved Deres person og ikke mindst Deres stemme – eller rettere Deres måde at tale på, som har vakt dette ønske i mig; det er, ligesom den trænger ind på mig, og dog ..." I stedet for at tale greb han pludselig begge mine hænder. "For min skyld," sagde han, "mit hus ligger kun en god time her fra, mellem ege og graner – tør jeg melde min kære gamle, at De vil være vor gæst et par dage?"

Den gamle herre så mig så trohjertig an, at jeg lovede det, og allerede den dag i morgen. Han rystede smilende mine hænder: "Så er det en aftale! Prægtigt! Prægtigt!" fløjtede på sin hund, og efter endnu engang at have vinket med hatten med falkefjeren, besteg han sin hest og red afsted i fuld galop.

Da han var forsvundet, kom værten hen til mig: "En brav herre, den hr. skovfoged; jeg tænkte straks, De ville gøre bekendtskab med hinanden!"

"Og hvorfor troede De det?" spurgte jeg.

Værten lo. "Ej, så ved herren det altså ikke selv?"

"Så sig det dog! Hvad er det, jeg skal vide?"

"Jamen, De og fru skovfogeden er da fra samme by!"

"Jeg og fru skovfogeden? Det ved jeg ikke noget om; De er den første til at fortælle mig det; og jeg har ikke nævnt min hjemstavn for den herre."

"Nå," sagde værten, "så kan det ikke være derfor; for i gæstebogen har han da ikke set det; det er jo ikke nogen avis!"

Men jeg tænkte: Så var det altså derfor! Ligger klangen af hjemmet så dybt og så uudryddelig? Men jeg kendte alle de

unge piger af vores egen stand derhjemme inden for de sidste tredive år, og jeg kendte ingen, der havde giftet sig så langt sydpå. "De tager måske fejl," sagde jeg til værten, "hvad er da fru skovfogedens pigenavn?"

"Det kan jeg ikke tjene herren med," svarede han, "men jeg husker det som i går, dengang skovfogedens salige forældre, de gamle præstefolk, kom kørende her med den knap otteårige tøs."

– – Jeg ville ikke spørge videre, og lod det derfor ligge; kun lod jeg ham indgående beskrive mig vejen ud til skovfogedens hus, som allerede husets indehaver havde gjort det.

Og allerede tidligt den næste morgen, mens natteduggen endnu lå på bladene og de første fuglestemmer lød fra buskadserne langs vejen, var jeg på vandring. Efter at jeg havde gået omkring en times tid, det sidste stykke gennem en egeskov, bøjede jeg efter den givne anvisning ind ad en bred kørevej, der førte til venstre ind mellem de skyggefulde trækroner. Snart måtte vejen åbne sig foran mig, og min nye vens hjem ligge foran mig! Efter endnu et kvarters gang kom der i den store skovs stilhed en lyd som af nogen, der arbejdede; skyggerne forsvandt, og en blinkende dam viste sig. På den anden side lå der i den lyse morgensol en statelig bygning med et vældigt hjortegevir over porten; et halvt dusin store og små jagthunde samlede sig og gøede rasende ad mig; så forstummede de pludselig ved en skinger fløjten.

"Guds fred og tusind gange velkommen!" råbte nu den allerede bekendte mandsstemme, og han kom selv ud fra huset, gik ned og rundt om den lille dam; men ikke alene: en spinkel

kvinde, der næsten lignede en ung pige, gik ved hans arm; da de kom nærmere, så jeg dog, at hun måtte være nær de fyrre. Hun hilste på mig, idet hun dog nærmest blot gentog sin mands ord; men et træk af venlighed om den halvt åbne mund, der forblev i det stille ansigt nogle øjeblikke, lod ingen tvivl mulig om hendes ægte oprigtighed. Idet vi da gik sammen in i huset, bemærkede jeg, hvordan hun fra tid til anden lod sin arm hvile i hans, som om hun ville sige: "Du bærer mit liv, og du gør det gerne; din lykke og min er ét!"

Da vi så sad i stuen ved morgenkaffen, som man havde ventet med for min skyld, satte skovfogeden sig behageligt tilbage i sin lænestol. "Lille Christine," sagde han, idet han strejfede mig og sin hustru med et skælmsk blik, "jeg har bragt dig en kær gæst, om hvem jeg hverken ved stand eller navn; han kan fortælle os det, inden han forlader os, så vi kan finde ham igen; det er så trøsteligt, engang at have med et menneske at gøre og ikke med en hr. gehejme-overregeringsråd eller en løjtnant at gøre."

"Nå," sagde jeg leende, "jeg har nu ikke nogen af den slags kvaliteter at skjule"; men da jeg tilføjede, at jeg var en simpel sagfører, og nævnte mit navn, vendte fruen sig ligesom overrasket mod mig, og jeg mærkede, hvorledes hendes øjne flygtigt hvilede på mit ansigt.

"Hvad mener du, kone?" råbte skovfogeden, "advokaten er da god nok til mig!"

"Også for mig," sagde hun og rakte mig en kop kaffe, hvis duft kunne gøre mig indforstået med hvad som helst. Hun havde atter rejst sig, men vendte efter at have kastet en håndfuld brødkrummer ud af det åbne vindue, tilbage til sin plads. Udenfor styrtede en flok duer sig som et plaskregn fra

taget ned til jorden; fra linden foran huset kom spurvene til, og en lystig tumult opstod.

"De har det godt!" sagde skovfogeden leende, idet han nikkede i retning af vinduet; "siden vores Paul drog til Ruhla! Hun kan ikke lade være med at kaste brødkrummer til de evigt sultne, enten det nu er knægten eller Guds grovædere!"

Men hans hustru satte roligt koppen til munden: "Kun knægten? Jeg tænker, faderen var lige så slem!"

"Kom, gamle," udbrød skovfogeden, "jeg mærker nok, at du er mig for klog; lad os holde fred!"

Vi talte videre, og når det smukke kvindeansigt vendte sig mod mig, kunne jeg ikke sige mig fri for at søge efter bekendte træk i det; men selv om jeg nogle gange, ligesom i glimt, syntes at jeg kunne se det tidligere barn deri, måtte jeg dog sige til mig selv: "Hende kender du ikke; du har aldrig set hende!" Så lyttede jeg efter hendes tale, om jeg kunne finde nogle, fra vor hjemegn kendte vokaler eller konsonanter stikke frem; kun et par gange mente jeg at høre et skarpt S før en anden konsonant, noget, som jeg selv for længst havde aflagt mig.

Om formiddagen gik jeg med skovfogeden ud i den omliggende skov; han viste mig nogle hovedstrøg med urgamle og knap fingerhøje egetræer og udviklede sit skovkultursystem for mig med mange detaljer; vi så en sekstenenders hjort og et par råbukke; og fra en mudret sump så vi endog det sortbrune børstehoved af et vildsvin kigge på os med sine smalle øjne. Vi havde ikke taget hundene med. "Gå blot roligt videre," sagde skovfogeden, "så kommer vi nok helskindet hjem igen."

Efter middagsmaden førte min vært mig op på første sal og viste mig mit værelse. "De ville skrive nogle breve," sagde han,

"her finder De alt, hvad De har brug for. Vor søn har boet her tidligere, men her er køligt og stille." Han trak mig hen til det åbentstående vindue. "Dernede kan De se et stykke af vor have, derovre er dammen; så er der den grønne eng og endnu længere væk den mørke skov – den beskytter Dem mod verdens larm! – Nu må De endelig hvile ud efter Deres vandrings strabadser!" sagde han og trykkede min hånd.

Han gik, og jeg tog ham på ordet; og stemmerne fra havens gærdesangerne og pirolerne og falkene fra den nære skov, der lød ind gennem det åbne vindue syntes at komme fra en stadig længere afstand – indtil alt pludselig hørte op.

Da jeg endelig vågnede, havde jeg sovet længe; viseren på mit lommeur viste allerede henad fem; jeg måtte skynde mig med at skrive mit brev, for en karl skulle have det klokken seks for at bringe det ind til byen.

Jeg kom altså først sent ned i huset igen. Jeg fandt husets frue på bænken under den skyggefulde lind, beskæftiget med at noget lappearbejde. "Det er til vores Paul," sagde hun ligesom undskyldende og skød arbejdet til side; "han slider i det, han er endnu ung og vild; men dog mere god end vild! – og De har sovet godt: solen vil snart gå ned!"

Jeg spurgte efter hendes mand.

"Han er gået i forretninger; men han lader Dem hilse, vi kan i mellemtiden gøre nærmere bekendtskab, har han sagt – og gå en tur ad stien mellem granerne i den modsatte retning af, hvor De var med ham i formiddags; der vil han snart finde os."

Vi snakkede videre en stund, efter at hun på min opfordring atter havde genoptaget sit arbejde; da han imidlertid ikke kom,

rejste hun sig. "Det er vel på tide!" sagde hun, og en flygtig rødme fo'r over hendes ansigt.

Så vandrede vi ved hinandens side ad stien mellem de høje graner, som solen endnu nåede på den ene side. Vores samtale syntes at være døet hen; kun af og til studerede jeg med et blik hendes profil, men det gjorde mig ikke klogere.

"Tillader De, kære frue," sagde jeg endelig, "at jeg afbryder skovstilheden; jeg må sige Dem noget og stille Dem et spørgsmål – De ved nok, hvordan man i det fremmede altid i det skjulte søger efter hjemmet!"

Hun nikkede. "Sig De blot frem!" sagde hun.

"Jeg mener ikke at tage fejl," begyndte jeg, "når jeg mener, at De lod overrasket, da jeg præsenterede mig i morges. Har De da hørt mit navn før? Min fader var en bekendt mand, i hvert fald på min hjemegn."

Hun nikkede et par gange: "Ja, jeg kan erindre mig Deres navn fra min barndom."

Da jeg nævnte min fædreneby, blev hendes blik pludselig stift og hvilede ubevægelige på mine; kun fordunklede nu et par tårer dem.

Jeg blev næsten bange. "Det var ikke min mening at såre Dem," sagde jeg; "men værten i *Zum Bären*, der kendte min hjemby fra gæstebogen, mente vi var fra samme by."

Hun trak vejret dybt. "Hvis De stammer derfra," sagde hun, "så er det rigtigt."

"Og dog," fortsatte jeg lidt tøvende, "jeg mener at kende alle familierne fra dengang i vor by, og ved ikke, hvilken De hører til."

"Min familie har De ikke kendt," svarede hun.

"Det er mærkeligt! Hvornår forlod De da byen?"

"Det må være næsten tredive år siden."

"Oh, dengang var jeg endnu derhjemme, før vi som så mange andre måtte drage ud i det fremmede."

Hun rystede på hovedet. "Årsagen ligger et andet sted; min vugge –" hun tøvede lidt og sagde så: "Ja, jeg havde vel næppe en; men den hytte, hvor jeg blev født, var kun en fattig arbejders lejede bolig, og jeg var hans datter."

Hun så på mig med sine klare øjne. "Min fader hed John Hansen," sagde hun.

Jeg ledte efter navnet i min hukommelse, men det lykkedes mig ikke at finde noget; navnet Hansen var så almindeligt hos os som sandskorn i havet. "Jeg kendte mange arbejdere," sagde jeg; "i mit barndomshjem var der endog en, der kom hver uge, og jeg føler mig stadig forpligtet over for ham han og hans brave hustru for mangt og meget. Men De har ret, Deres faders navn er mig ubekendt."

Hun lod til at høre opmærksomt på, hvad jeg sagde, og det var, som om hendes barneøjne igen blev fugtige.

"De burde have kendt ham," råbte hun. "De ville da bære dem, man kalder for småfolk, dybere i Deres hjerte! Da min moder døde, da jeg kun var tre år gammel, da havde jeg kun ham; men allerede i mit ottende år blev han pludselig revet fra mig."

Vi gik endnu nogen tid uden at veksle ord, og lod spidserne af granernes grene, som hang os i vejen, glide mellem fingrene; så løftede hun hovedet, som om hun ville tale, og sagde tøvende: "Jeg vil også betro Dem, der er min landsmand, noget mere; det er mærkeligt, men det forekommer mig ofte, som om jeg før, mens min moder levede, havde en anden fader – en, jeg

frygtede, som jeg krøb sammen for, som råbte ad mig og slog min moder – og dog er det umuligt! Jeg har selv ladet det slå op i kirkebogen; min moder har kun haft denne ene mand. Vi har lidt nød, frosset og sultet sammen; men kærligheden manglede aldrig. Jeg husker tydeligt en vinteraften; det var en søndag, og jeg må have været omkring seks år gammel. Vi havde spist en nogenlunde frokost; men til aften var der ikke nok; jeg sultede, og ovnen var næsten blevet kold. Da så min fader på mig med sine smukke, mørke øjne, og jeg rakte mine arme ud mod ham; og straks lå jeg der, pakket ind i et gammelt sjal, ved den store mands varme bryst. Vi gik gennem de mørke gader, hele tiden i en ny; men oven over os var alle stjernerne tændte, og mine øjne gled fra den den ene til den anden. "Hvem bor der oppe?" spurgte jeg endelig, og min fader svarede: "Den kære Gud, der aldrig glemmer dig." Jeg så igen på stjernerne, og de blinkede alle sammen så stille og venlige ned til mig. "Fader," sagde jeg, "bed Ham dog om et lille stykke brød til aften!" Jeg mærkede en varm dråbe falde på mit ansigt; jeg tænkte, den kom fra den kære Gud. – Jeg ved, at jeg stadig sultede senere i min seng; men jeg sov dog roligt ind."

Hun tav et øjeblik, mens vi langsomt gik videre ad skovvejen.

"Fra den tid, hvor min moder levede," sagde hun så, "har jeg ingen fast erindring om min fader; jeg må nøjes med det vilde skrækbillede, som min forstand forgæves søger at fatte."

Hun knælede pludselig ned, for at plukke en håndfuld af de små rødlige immorteller, som gerne vokser på mager sandjord; da vi gik videre, begyndte hendes fingre at flette en krans af dem.

Jeg tænkte stadig på hendes sidste ord: I mit hoved gik en vild ung mand rundt; han var mig bekendt nok, men navnet var et andet. "Også børn," sagde jeg endelig, mens mine øjne fulgte hendes øvede hænder, "kan vel engang imellem blive overvældet af tanken om den usynlige, overvældende død, så at hun fuld af angst klamrer sig til den, hun elsker højest; desuden – De kendte sikkert allerede de fædre, som kommunen overlod at passe de fattiges børn – intet under, hvis Deres fantasi anbragte skrækbilledet på den tomme plads i Deres erindring! "

Men den ædle frue rystede smilende på hovedet. "Meget smukt fundet på," sagde hun; "men jeg har aldrig lidt af sådanne spøgelsesfantasier; og de mennesker, der tog mig til sig efter min faders død – bedre kunne et barn ikke ønske sig: det var min mands forældre, der opholdt sig i vor hjemby et par dage på en badeferie."

I dette øjeblik syntes jeg, at jeg hørte skridt på grusvejen bag os, og da jeg vendte mig om, så jeg skovfogeden nærme sig.

"Der ser De!" råbte han til mig, "her er jeg allerede! Og du, Christine –" og han greb sin hustrus hånd og bøjede hovedet for at se hende i øjnene, "– du ser så eftertænksom ud; hvad er der i vejen?"

Hun lænede sig smilende mod hans skulder: "Ja, Franz Adolf, vi talte om vor hjemby – for vi har fundet ud af, at vi kommer fra det samme sted – men vi har ikke kunnet finde hinanden dér."

"Så meget des bedre," sagde han og rakte mig hånden, "at vi har ham hos os her i dag; det forgangne er jo dog allerede for længst forbi!"

Hun nikkede tankefuldt og tog ham under armen. Så gik vi nogle hundrede meter længere til en skovsø, ved hvis bredder den gule iris blomstrede i en rigdom, jeg aldrig havde set andre steder.

"Det er din yndlingsblomst!" råbte skovfogeden; "men du ville få våde sko; skal vi mænd hente dig en dygtig buket?"

"Jeg giver for denne gang afkald på ridderligheden," sagde hun, idet hun nejede yndefuldt for os; "jeg er i dag mere stemt for de små og kender et sted her, hvor jeg kan fuldende min krans!"

"Så venter vi på dig her," råbte skovfogeden efter hende, idet han fulgte hende med et alvorligt, kærlighedsfuldt blik, indtil hun forsvandt i en nærliggende lysning.

Så vendte han sig pludselig mod mig. "De må ikke blive vred på mig," sagde han, "når jeg beder Dem om, ikke at tale mere med min hustru om hendes fader. Jeg gik i længere tid uhørt bag Dem, og den lette sommervind bragte mig tilstrækkelig meget af Deres samtale til at forråde mig resten. Havde jeg vidst, at De begge kom fra den selvsamme by – tilgiv mig denne bekendelse – havde jeg nægtet mig fornøjelsen af Deres besøg; ja, fornøjelsen, siger jeg; for det er bedre, nu kender vi jo hinanden."

"Men," svarede jeg bestyrtet, "jeg kan forsikre Dem, der er intet som helst spor af en arbejder ved navn John Hansen i min erindring."

"Det kunne der pludselig komme!"

"Det tror jeg ikke; men selv om jeg ikke kender årsagen, kan De være sikker på min tavshed!"

"Årsagen," sagde han, "vil jeg fortælle Dem med ét ord: min hustrus fader hed ganske vist John Hansen; men af folk blev han kaldt John Glückstadt, efter det sted, hvor han som ungt menneske udstod en tugthusstraf. Min hustru kender hverken til dette tilnavn eller til straffen, der ramte ham; og – jeg tænker, De vil være enig med mig heri – jeg ønsker ikke, at hun erfarer noget om det; hendes fader, som hun barnligt forguder, ville da falde sammen med det skrækbillede, hendes fantasi igen og igen sætter hende for øje, og som desværre ikke blot var en fantasi."

Næsten mekanisk rakte jeg ham hånden, og snart var vi atter på hjemvejen; fruen gik, atter stadig flettende på sin blomsterkrans, ved min side; da jeg atter så op fra mine påtrængende, sammenfiltrede erindringer. "Tilgiv mig," sagde jeg, "det forekommer mig, at en pludselig tanke kan vække glemte minder til live. Derhjemme sagde min broder, idet han hentydede til den gamle folketro: 'Forstyr ham ikke, hans mus er sprunget af hans mund!' Men jeg lover at passe bedre på i fremtiden."

Skovfogeden sendte mig et forstående blik. "Også vi har her denne tro," sagde han, "men De er blandt venner, skønt det så også er nye!"

Så kom vi atter i snak, og mens granerne allerede kastede dybe skygger over vej og fyldte luften med lumre aftendufte, nåede vi snart tilbage til skovfogedhuset; hundene sprang os i møde uden at gø, og fra den dampende eng, der lå bag dammen, hørtes af og den knurrende lyd af vagtelkongen; der lå en hjemlig fred over alt.

Hans hustru var gået foran os ind i huset, min vært og jeg satte os på bænken ved siden af trappen til huset; men hans folk kom den ene efter den anden for at aflægge rapport eller få at vide, hvad de skulle gøre i den følgende dag; ind imellem trængte sig hunde, grav- og hønsehunde, og ikke mindst et pragteksemplar af en rødbrun jagthund; der var ingen tid til, at vi kunne tale sammen. Så viste min landsmandinde sig i døren og kaldte os til aftensmaden; og da vi bagefter sad i den behagelige stue med en god flaske gammel vin foran os, fortalte skovfogeden historien om sin yndling, den rødbrune jagthund, som han havde købt som unghund af en ruineret spiller, og om de heltegerninger, som den havde udøvet mod de dristige krybskytter der på egnen. Så fortsatte vi med jagthistorierne; den ene tog den anden; kun en enkelt gang, i en pause i samtalen, sagde fru Christine som efter en længere eftertænksomhed: "Mon hytten stadig er der, for enden af gaden, med knastehullet i husdøren, som jeg om aftenen så ud af, om ikke min fader snart kom fra arbejdet? – jeg ville gerne engang derhen igen!"

Hun så på mig og jeg svarede blot: "De ville finde alting meget forandret!" Skovfogeden tog mine hænder i sine og rystede dem lidt.

"Vågn op, Christel!" råbte han. "Hvad ville du dog der? Selv vor ven her er rejst derfra. Bliv hos mig, hvor du hører hjemme – og om otte dage kommer din dreng hjem på sommerferie!"

Hun så på ham med et lykkeligt blik. "Det var jo ikke så alvorligt ment, Franz Adolf!" sagde hun stille.

Da uret på væggen slog ti, brød vi op; skovfogeden tændte et lys og ledsagede mig, ligesom om eftermiddagen, op ad

trappen til mit værelse.

"Nå," sagde han, efter at han havde sat lyset på bordet, "vi er enige, ikke sandt? De forstår mig?"

Jeg nikkede. "Bestemt; jeg ved nu godt, hvem John Hansen er."

"Ja, ja," udbrød han, "mine kære forældre havde samlet dette barn op af vejens støv til mig; og jeg takker dem for det hver evige morgen, når jeg vågner og ser dette fredelige ansigt slumre ved min side eller når hun tilnikker mig sin morgenhilsen fra sin pude. Men nu – god nat! Også fortiden skal sove!"

Vi gav hinanden hånden, og jeg hørte ham gå gennem korridoren og ned ad trappen. Men jeg kunne ikke lade fortiden sove; jeg gik hen i det åbne vindue og så ud på dammen og vandliljerne, der lå på som måneskin på dens mørke spejl; lindene ved bredden var begyndt at blomstre, og deres duft strømmede mod mig med natteluften; en mig ubekendt fuglestemme lød inde fra skoven. Men den herlige sommernat kunne ikke fange mig; for mit indre øje stod skiftevis to øde steder: en forladt brønd med et råddent plankeværk, der lå i nærheden af min fædreneby på en stor mark, hvor engang et hus, en rakkerhytte, skulle have stået; som dreng var jeg engang på en sommerfuglejagt forskrækket standset op foran den – og hvad det skiftede med: det yderste af de små byhuse for enden af Norderstrasse, med et stråtag, på hvilket der altid voksede store husløg, så lavt, at man kunne nå taget med hænderne; det hele forfaldent og næsten styrtet sammen, og så lille, at næppe mere end et kammer og det allermindste køkken kunne få plads derinde. Som dreng havde jeg ofte, når jeg vendte hjem fra

mine strejfture på markerne, stået stille foran det og fantaseret om, hvor smukt det kunne være at bo i dette lilleput-hus uden forældre og uden lærere. Senere, da jeg var kommet i næstsidste klasse, var der noget andet; der kom ofte en støj inde fra disse bittesmå rum, som fik de forbigående til at standse op, og et par gange hørte jeg også til disse. En kraftig mandsstemme bandede og skældte, ordene væltede frem; voldsomme slag, krukker, der blev knust; og ind imellem, næppe hørligt, en kvindes klynkende stemme, men aldrig noget råb om hjælp. En aften kom en ung, vild mand ud i den åbne husdør, med blussende ansigt, hvorover et par mørke hårlokker hang ham ned i panden. Han kastede hovedet med den kraftige ørnenæse tilbage og mønstrede tavs de omkringstående; et par øjne lynede mod mig, det var som hørte jeg ham stadig skrige: "Se til du kommer afsted, du der med den fine frakke! Hvad kommer det dig ved, om jeg banker min kone fordærvet!"

Det var John Glückstadt, min ædle værtindes fader, om hvem jeg i dag havde erfaret, at han egentlig havde heddet John Hansen.

John Hansen stammede fra en nabolandsby og havde fuldendt sin militærtjeneste som en dygtig soldat, omend han kun havde en kammerats stærke arm at takke for, at han ikke allerede den første dag med sin korte bajonet stak den danske kaptajn ned, som tillod sig at kalde ham en "tysk hund". Men da tjenestetiden var omme, og han blev hjemsendt, så han sig med sin vilde natur forgæves om efter et arbejde. En plads som tjenestekarl var ikke lige at finde, og derfor kom han i starten i huset hos en værtshusholder. Men der holdt alle slags

landstrygere til, og en mængde arbejdere, der var beskæftiget ved anlægget af et sluseværk, havde natteleje der.

En af dem, som var blevet afskediget for drukkenskab, blev alligevel på stedet og ødede og drak sine sidste skillinger op. Han og John var begge uden arbejde og var derfor altid sammen. De lå ude på diget eller sad alene i den skumle kælderstue, og den fremmede fortalte kostelige tyve- og røverhistorier; han havde et stort forråd af dem, og de fleste havde han selv været med til; men alle endte de lykkeligt.

Ved en sådan lejlighed, da de igen lå i græsset på diget, hvor vestenvinden tudede over deres hoveder, og mågerne skreg, blev den unge mand overfaldet af en voldsom lyst til også at vove sin hals. Han strakte de stærke arme ud, rystede knytnæverne og lod øjnene sprude ild. "For Fanden!" råbte han; "havde jeg blot sådan noget at give mig til, når nu ærligt arbejde ikke er til at få."

Den gamle forbryder ved hans side, der mens han fortalte blot havde ligget og set op i skyerne over sig, skævede til ham. "Synes du det?" sagde han hemmelighedsfuldt, "nå, men morsomt ville det i hvert fald være!"

John svarede ikke. En flok arbejdere kom forbi. Den fremmede rejste sig og sagde: "Kom, John! De kender os, vi kan jo følges hjem med dem!"

– – Den følgende eftermiddag, da Johns forhåbninger om at komme i en eller anden tjeneste atter var slået fejl, lå de to igen på samme sted. Den fremmede tav, John trak håndfulde af græs op af jorden og kastede dem efter de forbiflyvende svaler.

"Du plyndrer nok engen i mangel af bedre beskæftigelse?" sagde den anden leende.

John udstødte en ed. "Du ville fortælle mig noget i går, Wenzel!" sagde han.

Wenzel så ligesom fraværende ud over havet, hvor et sejl skimtedes i det fjerne: "Jeg?" sagde han. "Hvad skulle det have været?"

– "Det må du vel selv vide; men morsomt ville det være, påstod du."

"Jaså! Nu ved jeg det, men faren ved det overstiger nok morskaben."

John lo.

"Hvorfor ler du?" spurgte Wenzel; "det kan gælde både livet og halsen!"

"Jeg mener bare, at det netop er deri, morskaben ligger!"

Den anden satte sig op: "Sætter du så lidt pris på dit hoved?"

"Nej, Wenzel, men jeg tænker, det sidder temmelig godt fast. Fortæl nu bare!"

De satte sig nærmere hinanden; deres samtale dæmpedes til en hvisken; pludselig sprang den ene op og så sig sky om til alle sider. Men intet menneskeligt væsen var at se. Tusmørket faldt på. Det var blevet fuldstændig mørkt, da de to vendte hjem og trådte ind i kælderbeværtningen, hvor flere halvdrukne personer stadig støjede rundt om ved bordene.

– – – Tre dage efter spredte rygtet om et ualmindelig frækt indbrudstyveri sig i hele byen og satte hele politistyrken i bevægelse. Hjørnegården ved det store torv, som kun var beboet af den forhenværende senator Quanzberger og hans gamle tjener havde være skuepladsen for udåden. Den gamle, magre herre, som man havde fundet bundet til sengen med en knebel i sin tandløse mund, kunne i mange uger efter ikke foretage sin

sædvanlige spadseretur i gaderne, og adskillige af byens drenge vidste derfor ikke mere, hvad klokken var, men kom for sent eller for tidligt i skole, og da han endelig genoptog sin gamle vane, bar han ikke mere den røde silkeparaply under armen, og hans høje filthat dirrede usikkert på den ræverøde paryk. Men værst var det dog, at hans gamle tjener Nikolaus, som var blevet bedøvet med et slag på hovedet, kun med nød og næppe slap fra det med livet.

Det var dette, som forskaffede den tapre soldat John Hansen seks år i tugthuset og navnet John Glückstadt. Sælsomt nok tog mange, selv blandt byens honoratiores den dømtes parti ved domsafsigelsen; man fremhævede, at John allerede dagen efter havde givet senatorens guldur, der havde været en del af hans andel af byttet, som konfirmationsgave til en ung fætter på landet, hvilken gavmildhed også havde givet anledning til hans arrestation. "Skade for knægten," sagde nogle, "at han er blevet til sådan en spitzbub! Lignede han ellers ikke én, der havde stof i sig til at blive general?" Og andre svarede: "Måske mere en af disse fornemme røvere, som driver deres håndværk som en sport mere end for byttets skyld."

Men John måtte desuagtet til tugthuset, og da han først var der, var han snart glemt.

Seks år får dog også selv i tugthuset en ende; men han var nødt til at sidde tiden ud, for der var ikke blevet født eller kronet nogen konge i landet. Da han blev frigivet med godt skudsmål, ligesom fra militærtjenesten, vendte han igen tilbage til byen for at se sig om efter arbejde. Men ingen ville have noget at gøre med straffefangen, måske mest på grund af den

trods og den vrede, som nu lyste ud af hans mørke øjne. "Manden ser farlig ud," hed det, "jeg ville ikke gerne møde ham alene om natten!"

Endelig lykkedes det for ham. Der hvor Norderstrasse forlænger sig nordud, hvor for et par hundrede år siden den trebenede galge havde stået, tæt ved borgmester Lüthens fiskedam, er der nu om stunder store, uindhegnede marker, som strækker sig langt uden for byen. Dengang blev de af en driftig borger anvendt til avl af cikorie, og de til den ende fæstede halvtreds til tres kvinder og unge piger var netop begyndt at luge ukrudtet væk fra disse uhyre flader. Langs hele vejen ind til byen hørte man på lang afstand kvindernes stemmer som en brusende møllestrøm, og blandt dem opsteg en sølvklar latter i luften; så blev der igen pludselig stille: opsynsmanden, som havde opholdt sig hos en anden gruppe af arbejdersker i den anden ende af marken, havde atter nærmet sig til dem. Han sagde ikke et ord, han så blot hen over skaren med sit dystre blik.

Opsynsmanden var John Glückstadt; man havde fundet ham særlig egnet til denne post, for derude på markerne kunne han ikke være farlig; og denne beregning havde vist sig at være rigtig. Aldrig var ukrudtet forsvundet så hurtigt og grundigt.

– Blandt pigerne på marken havde jeg ofte nok set én, netop hende hvis latter klang så glad, ved mine forældres kældertrappe i egenskab af tiggerske. Når hun med sine brune øjne så stumt og bedende mig, hvis jeg tilfældigt kom ud og havde en skilling i lommen, så kunne jeg ikke lade være med at tage den frem og lægge den i hendes hånd. Jeg erindrer mig endnu, hvor sød denne berøring af den slanke hånd var, og at

jeg bagefter blev stående ligesom fastlåset på stedet og så efter pigen, når hun stadig tavs gik bort.

Noget lignende måtte være sket for den dystre mand, under hvis opsyn hun for tiden ernærede sig ved ærligt arbejde. Han fortabte sig i at sluge den syttenårige pige med øjnene i stedet for at skænde på de dovne kvindfolk. Hun kunne da også se tilbage på ham med glødende blikke, for hun var den eneste, der ikke frygtede ham, og manden, i hvis ansigt afspejlede sig træk af dybe lidenskaber, var måske farligere end andre for kvinder af hendes slags.

Men noget måtte endnu komme til. På den østre del af marken, der lå længst væk fra byen, hvor arbejdet allerede var tilendebragt, fandtes en forladt brønd, hvis tag allerede for utallige år siden var forsvundet. På tre pæle hang endnu et par frønnede brædder, som ikke udgjorde nogen beskyttelse. John Glückstadt kendte brønden: den var smal, og den sider var bevoksede med mos og enkelte småbuske. Forgæves havde han forsøgt at nå dens bund med blikket. Men den måtte være dyb, for da John en aften gik over den øde mark og i forbigående kastede en sten ned i en, varede det lang tid, før hans øre opfangede lyden af den hårde stens fald mod bunden. "Gud må vide, hvad der er dernede," mumlede manden, "vand er det ikke, sikkert kun padder og andre væmmelige sager."

Og han satte uvilkårligt farten op for at nå hurtigere hjem.

En morgen, da han kom ud på marken, hvor allerede flere arbejdersker var forsamlede, forstyrredes han i sine dystre tanker af en krage, som, da han nærmede sig, med et hæst skrig fløj op fra den forfaldne brønds indhegning; men da John så op, opdagede han den brunøjede, smægtende pige, der i blind

angst kom styrtende hen mod brønden med højt løftede arme; en anden, bredskuldret kvinde, der allerede havde tre jomfrufødsler bag sig, fulgte hende i hælene. Denne havde skændtes med den unge pige og var kommet med ondskabsfulde antydninger om hende og den kønne opsynsmand, som de øvrige kvinder havde lét ad. Så var pigen blevet vred og havde sagt kvinden en del sandheder, så at denne var styrtet efter hende med højt løftet ukrudtshakke.

Den dystre John så den vilde flugt lige mod brønden og løb frem og stillede sig hurtigt op foran det forfaldne gærde. "Hun vil slå mig ihjel!" skreg den unge pige og kastede sig med en sådan voldsomhed i hans arme, at han nær var faldet omkuld.

"Nå, nå, min tøs," råbte han, "vil du styrte os begge to i brønden? Men det var måske også det bedste!" og han trykkede hende hårdt ind til sit bryst.

Hun ville rive sig løs. "Slip mig," råbte hun. "Hvad vil De mig?"

Han så sig om; de var helt alene; det store fruentimmer havde ved synet af opsynsmanden straks taget flugten. De andre kvinder arbejdede langt væk i den anden ende af marken. Han så ned på pigebarnet, han holdt i sine arme.

Hun havde slået ham i ansigtet med sine små knytnæver. "Slip mig," skreg hun, "jeg råber om hjælp. Tro ikke, du kan gøre mig noget ondt!"

Han tav et øjeblik og begges øjne stirrede uafvendt ind i den andens. "Hvad jeg vil dig?" sagde han endelig, "intet ondt – men jeg vil gifte mig med dig, hvis du går ind på det!"

Hun svarede ikke; nogle øjeblikke lå hun som død ved hans bryst; han mærkede, at hun ikke længere kæmpede imod.

"Vil du ikke svare mig?" spurgte han mildt.

Da slog hun begge arme om hans hals, så heftigt, at hun næsten kvalte den stærke mand. "Jo, jeg vil!" råbte hun. "Så smuk som du er ingen anden! Kom væk fra brønden! Du skal ikke ligge dernede, du har det meget bedre i mine arme!" Og hun kyssede ham, til hun tabte vejret.

"Hør," vedblev hun, "du skal flytte hen til os, til mig og min moder i det lille hus. Du betaler den halve husleje!" Hun så atter på ham og kyssede ham igen; så strakte hun det lille hoved med det mørke hår bagud, og hendes lyse latter undslap hendes røde læber, næsten alt for overmodig. "Nu løber jeg i forvejen," råbte hun, "men følg snart efter og se, om jeg ikke også er den smukkeste blandt kvinderne!"

Hun vendte i fuldt løb tilbage til arbejdspladsen, og han fulgte hende i en rus af lykke. Den, der da havde set ham, og kendt ham for en ven, ville uden betænkning være styrtet i hans arme; det forfærdelige menneske var som forvandlet til et barn. Han bredte sine arme ud og foldede dem atter langsomt over brystet, som om han ville favne lykken, som den unge pige, der styrtede frem over marken, havde skænket ham. "Og arbejde, det skal vi ikke mangle!" råbte han og strakte de stærke hænder frem for sig.

Da han nåede stedet, hvor arbejderskerne befandt sig, forsøgte den store pige at skjule sig for ham; men – tvært imod hans vane – lo hans øjne bare, da de mødte hendes grove ansigtstræk. "Løb du blot, hvad kommer du mig ved!" sagde han til sig selv, "du var den hund, som ubevidst drev lykken i mine arme."

Den unge brunlødede forstod hele tiden at komme i nærheden af sin tavse elsker. "Le dog! Hvorfor ler du ikke?"

hviskede hun til ham, selv leende ham ret ind i ansigtet.

"Jeg ved ikke rigtig – brønden!" svarede han.

"Hvad gør den dig?" spurgte hun.

"Jeg ville ønske, den ikke fandtes!" Og lidt efter: "En skønne dag kan du falde i den, Hanna, du er så vild, den burde ikke stå utildækket."

"Du er en nar, John," lo pigen, "fra og med i dag er der ingen fare mere for, at jeg skal falde ned i brønden! Hvis ikke de dumme kvinder var så nær ved, ville jeg hellere falde dig om halsen!"

Men han gik grublende fra hende; og da han efter endt dagsværk vandrede alene over den øde mark, kunne han ikke gå forbi brønden; han blev stående og kastede igen en lille sten ned i dybet. Han lagde sig på knæ og bøjede sig ud over dens rand og lyttede, som om dybet havde skjult en frygtelig hemmelighed, som han måtte høre lyden af.

Først da aftenrøden var fuldstændig forsvundet fra horisonten, vendte han langsomt tilbage til byen og gik op til sin arbejdsgiver. – Til alle arbejderskernes forbløffelse kom der den følgende morgen en tømrer på marken og slog et groft, men kraftigt plankeværk op rundt om den gamle brønd.

I september fejrede man en aften "cikorie-øl" i det store pakhus. Hele det til fabrikken hørende personale var forsamlet der, fragtmanden, fyrmesteren, fyrbøderen og hvad de ellers kaldtes. Der var fuldt til randen. Kranse af buksbom og asters og andre efterårsblomster og blade prydede væggene og loftet overalt. Folk havde siddet ved store borde på brædder, der var lagt over nogle tønder, men nu var kaffen drukket, og de

mellem kransene hængende lamper og lanterner blev tændt, mens en klarinet og et par violiner, som de unge piger længe havde kastet længselsfulde blikke imod, spillede op til dans.

John dansede med sin unge hustru, som varm lå i hans arme; han så muntert ud over den mørke menneskemasse; men hvad kom de ham ved? – Så blev han og hans dame tilfældigt skubbet op mod enden af et tungt egetræsbord, som stod i vejen for de dansende. Hanna opløftede et skingert skrig. Hun havde ikke stødt sig farligt, men John råbte til den unge, stærke fyrbøder: "Franz, hjælp mig med at flytte bordet!"

Han lod, som om han ikke hørte ham; så trak John ham i ærmet. "Hvad vil De?" råbte fyrbøderen og drejede hovedet halvt.

"Bare en lille ting," svarede John, "bordet må flyttes over i hjørnet."

"Ja, så flyt det da!" svarede den unge mand og skyndte sig hen til de andre arbejdere, der stod i en gruppe lidt borte. "Hvad ville han dig?" spurgte en af dem.

"Det ved jeg ikke; jeg skulle hjælpe ham med et eller andet. Han kan hjælpe sig selv! Man har jo ikke andet arbejde, ellers må man forsvinde herfra!"

De øvrige lo, og de skiltes for at finde nogen at danse med. Men John, der havde hørt nok af det, der blev sagt, kneb læberne sammen og dansede videre med sin unge hustru – og hele tiden kun med hende.

Midt i al glæden indfandt også herskabet med nogle venner sig; blandt disse også borgmesteren, som hørte til dem, hvis medlidenhed i sin tid havde fulgt den dømte i tugthuset. Nu hvilede hans blik på det kønne unge par.

Ved siden af ham stod en ældre, ugift søster til husets frue. "Se," hviskede damen og pegede på de to, "for ti måneder siden spandt han stadig uld i tugthuset, og nu danser han med lykken i sine arme!"

Borgmesteren nikkede: "Ja, ja – De har ret ... men han selv er dog ikke lykkelig, og vil aldrig blive det."

Den gamle frøken så på ham. "Det forstår jeg ikke rigtigt," sagde hun, "sådanne menneskers følelser er ikke så ømtålelige som vore. Men De er en uforbederlig ungkarl!"

"Jeg spøger skam ikke, bedste frøken," svarede borgmesteren; "jeg har medlidenhed med manden. Den lykke, han har i favnen, kan være aldrig så ægte, den nytter ham dog alligevel ikke; for inderst inde i sin sjæl ruger han over en gåde, hvis løsning hverken hans lykke, som De behager at kalde det unge væsen i hans arme, eller noget andet menneske på jorden, kan hjælpe ham med."

Den gamle frøken så med et enfoldigt blik på den talende: "Så skulle han høre op med at ruge!" sagde hun.

"Det kan han ikke."

"Hvorfor ikke? Han ser dog ganske beslutsom ud."

"Det gør han," svarede borgmesteren eftertænksomt, "og han kan vel også miste sin forstand ved det, eller måske blive forbryder igen; for gåden er: hvordan skal jeg genvinde min forspildte ære? – Og den gåde vil han aldrig løse."

"Hm," mente frøkenen, "De har nogle besynderlige ideer, hr. borgmester; men jeg tror, vi nu har nok af disse fornøjelser. Blomsterkransene spreder sådan en stærk duft, og lamperne oser. Det vil hænge os i tøjet og håret de næste mange dage!"

De tog så alle sammen afsted igen, kun borgmesteren blev endnu et par minutter tilbage for at se på det unge par, som dansede forbi. Den syttenårige hustrus leende øjne hang ved manden, der syntes at bore sig ind i hendes for at kunne glemme alt andet.

"Hvor længe vil det vare?" mumlede borgmesteren og gik så for at opsøge de øvrige.

Det varede dog temmelig længe, for skønt opvokset i pjalter, var hustruen dog ung og uskyldig. De boede i en lille hytte i byens yderste udkant for enden af Norderstrasse. Det lille kammer var deres, moderen havde indrettet sig et hjørne af det trange køkken. Johns arbejdsgiver var allerede kommet under vejr med, at han arbejdede en halv gang mere end alle andre, og da borgmesteren desuden lagde et godt ord ind for ham, beholdt han manden, uagtet mange rådede ham til at afskedige tugthusfangen. Da han således havde fuldt op med arbejde, og også hans hustru fra tid til anden, bankede nøden ikke på den lille dør. Til huset hørte også en lille have med en tæt løvgang. Her sad den unge hustru næsten alle sommeraftener og ventede på sin mand, når han kom hjem fra arbejde. Så fløj hun ham i møde og tvang ham til at sætte sig på bænken. Han tog hende på skødet og sluttede hende ligesom et barn til sit bryst. "Kom bare," sagde han, "jeg er ikke så træt, og jeg har ikke meget, jeg må holde det hele i mine arme." Således sagde han en aften; da så hun på ham og strøg med hånden over hans pande, som om hun ville udviske noget af den. "Den bliver stadig dybere," sagde hun.

"Hvilket, Hanna?"

"Rynken – nej, sig ikke noget, John; jeg kan nok gætte, at arbejderne har deres fest i dag. De andre er der, men du er ikke indbudt."

Rynken i panden blev endnu dybere. "Lad være!" sagde han. "Tal ikke om det; jeg ville alligevel ikke være gået derhen." Og han lagde armene endnu fastere om sin hustru. "Det er bedst," sagde han, "når vi kun er os to alene."

– – Nogle måneder senere skulle Hanna være moder.

Den fredsommelige gamle kone, Hannas moder, rumsterede rundt i stuen, ganske forstyrret i hovedet. Så satte hun kaffen over til jordemoderen, så lagde hun de tarvelige små skjorter, hun havde syet til af gammelt lærred til det med længsel ventede barnebarn. Den unge kvinde lå i sengen. Hendes mand sad hos hende, han havde forladt sit arbejde og sad og lyttede til sin hustrus stønnen. Hun trykkede hans hånd hårdt. "John," råbte hun, "løb hurtigt hen til mutter Grieten, men du må komme tilbage med det samme, bliv ikke for længe væk!"

John havde siddet hensunken i dybe tanker. Nogle øjeblikke endnu, så ville han være fader; han gyste og så sig pludselig igen i fangedragt. "Ja, ja," råbte han, "jeg er her straks igen!"

Det var tidligt på morgenen, og jordemoderen boede i den samme gade. Han løb derhen og rev døren op, og da han trådte ind i det lille værelse, sad den tykke gamle kone ved sin morgenkaffe. "Åh, er det ham," udbrød hun fortrædelig, "jeg troede mindst, det var amtmanden."

"Jeg har en hustru lige så vel som ham!"

"Hvad fejler da Deres hustru?" spurgte den gamle.

"Spørg ikke! Kom med mig; min hustru ligger i barnsnød. Vi har brug for Deres hjælp."

Den gamle mønstrede den oprørte mand, som om hun i ånden beregnede de få skilling, denne tjeneste kunne indbringe hende, hvis de da ikke bare gik tabt. "Gå blot hjem," sagde hun. "Jeg skal først drikke min kaffe færdig."

John stod ubeslutsom i døren.

"Gå nu bare," gentog hun, "Deres barn kommer tids nok." Han var lige ved at kvæle kvindemennesket, men han bed tænderne sammen. Hans hustru havde brug for hende. "Blot en bøn, fru Grieten, drik ikke for langsomt."

"Ja, ja," svarede den gamle, "jeg drikker, som det passer mig."

Han gik; han så nok, at hvert ord fra ham kun gjorde hende mere modvillig.

Han fandt hustruen jamrende i den varme seng. "Er det dig, John? Har du hende med dig?"

"Endnu ikke. Hun kommer nok straks."

Dette "straks" udstrakte sig over en halv time, hvor John sad urørlig ved sin lidende hustrus side, og moderen på ny lavede kaffe til mutter Grieten. "Den slags drikker kaffe hele tiden, og man må holde dem i godt humør!" sagde hun til sig selv.

"John," råbte den unge hustru fra kammeret, "kommer hun stadig ikke!"

"Nej," sagde han, "hun skal først drikke kaffe." Han skar tænder, og hans dystre øjenbryn trak sig sammen. "Du skulle have været amtmandens hustru!"

"John, åh John! jeg dør!" skreg hun pludselig.

Han fo'r op og løb ud af huset. På gaden mødte han den tykke jordemoder. "Nå," råbte hun, "er barnet allerede kommet? Hvor skal han hen i den fart?"

"Til Dem, fru Grieten, for at min hustru ikke skal dø!"

Den gamle lo. "Trøst han sig blot, jeres slags dør ikke af sådan noget!"

Hun trak ham med hen til hans lille bolig. Da hun trådte ind i kammeret, så hun på barselskvinden. "Hvor er Deres moder?" spurgte hun. "Har hun ikke sørget for noget?" Og hun remsede op, hvad man ved slige lejligheder plejer at have i beredskab, og de hentede hende, hvad de havde.

John stod skælvende for enden af sengen, og endelig blev barnet født. Jordemoderen vendte sig mod ham. "Der har han en pige. Hun behøver ikke at springe soldat!"

"En straffefanges datter!" mumlede han og faldt på knæ foran sengen: "O Gud!" bad han, "tag hende atter op til dig!"

Stadig mere fjendtlig viste verden sig mod ham; hver gang han havde brug for hende eller henvendte sig til hende, fik han altid som svar en bebrejdelse for den skam, han en gang havde pådraget sig; og somme tider hørte han også denne bebrejdelse, når ingen andre kunne. Man havde vel kunnet spørge: "Hvorfor finder du dig i det, du med dine stærke arme og vældige næver. Hvorfor bringer du hende ikke til tavshed?" En gang, da en storsnudet matros havde kaldt hans hustru en tiggertøs, havde han jo slået manden i jorden og næsten knust hans hovedskal. Det var kun med besvær, at det var lykkedes den ham gunstigt stemte borgmester at bilægge sagen mellem dem.

Det var jo også noget ganske andet; men så snart en hånd berørte det åbne sår, han bar på, eller han bare fik mistanke om det, så sank de stærke arme slappe ned, så var der ikke mere noget at beskytte eller hævne.

Og alligevel trivedes lykken stadig i hans fattige hjem. Blev hans pande for dyster, eller hans ord for grove, fløj den ganske vist forskrækket sin vej, men vendte dog hver gang tilbage og sad hos de unge forældre ved deres barns seng og smilede til dem og førte ubemærket deres hænder sammen. Lykken havde endnu ikke helt og holdent forladt dem. Den gamle mormoder overtog efterhånden mere og mere pasningen af barnet, og Hanna kunne atter gå ud og arbejde i ny og næ og hjælpe med til tjene penge. Hvem bar da skylden for, at lykken stadig oftere forsvandt og at de i lange tider ikke husede den hulde gæst inden for deres hjems golde vægge? Var det hustruens egensindighed, eller den så længe sovende hidsighed hos dem begge, som efter den lange kærlighedsrus igen begyndte at komme frem, stadig mere ubændig? Eller var det denne stedse usonlige forbrydelse, som fremkaldte de bitre følelser hos manden? Da hans tidligere arbejdsgiver pludselig blev bortrykket af døden, var han kun med megen møje endelig kommet så langt, at han nu sad ved landevejen og slog sten.

Det var en efterårsaften. Barnet var omkring et år gammelt. Det lå i en lille seng, som faderen havde tømret sammen kort tid efter dets fødsel, og det sov, så varme sveddråber perlede på dets lille pande. Men Hanna sad mismodig ved dets side med den ene arm hængende over stolens rygstød og de små fødder strakt ud foran sig: barnet havde ikke villet falde i søvn, og den gamle moder, som eller som regel blev overladt dette besvær, lå bundet til sin seng med et gigtanfald. "Du havde også godt kunnet banke en vugge samme!" råbte hun til manden, der i det samme kom træt hjem fra arbejdet og stillede sit værktøj fra sig i en krog.

"Hvad gør du vrøvl over?" sagde han, "barnet har jo allerede sovet et år i sengen, og du var da selv vældig glad, da jeg lavede den."

"Men nu vil det ikke mere sove i den," svarede hun.

"Det slumrer da ganske roligt."

"Ja, efter at jeg har haft besvær med det i en god time!"

"Så har vi begge to arbejdet!" sagde han kort.

Men hun tav ikke stille; stadig skarpere og mere uoverlagte var de ord, der veksledes mellem dem.

"I morgen eller overmorgen sover det vel bedre," sagde manden til sidst. "Og hvis der ikke er andet, der hjælper, kan vi vel få råd til at anskaffe en vugge."

"Hvorfra?" spurgte hun. "Dengang du havde godt træ, burde du havde lavet en vugge."

"Nå, men så saver jeg vel benene af sengen og banker et par gænger på den, så har du din vugge," sagde John.

Men den unge kvinde havde jo blot brugt vuggen som en undskyldning for sit dårlige humør. Et hæsligt smil fo'r over hendes smukke læber: "Skal jeg da alene kunne håndtere den kolos?"

"Håner du mig, kvinde?" skreg han.

"Hvorfor ikke?" svarede hun og fortrak munden, så hendes hvide tænder glimtede ham i øjnene.

"Så Gud hjælpe dig!" udbrød John og hævede sin knyttede næve.

Hun så det og bemærkede først nu, hvordan vreden slog gnister i hans øjne. En pludselig rædsel greb hende; hun flygtede til et hjørne af værelset og krøb sammen. "Slå mig ikke, John!" skreg hun. "For din egen skyld må du helst lade det være!"

Men hans altid hurtige hånd havde i øjeblikkets heftighed været for hurtig. Med hænderne trykket mod tindingerne, så hans hustru med sky blikke på ham. Hans hånd havde kun lige akkurat strejfet hendes pande. Hun sagde ikke et ord, og dog hørte han det ringe for sine øren: "Ve dig, du har lige slået din lykke itu!"

Han faldt ned for hendes fødder. Hvad han sagde, vidste han ikke selv, men han bønfaldt hende, han rev hendes hænder fra panden og kyssede dem. Hans hustru svarede ham ikke; med en gals lumske blik skævede hun hen mod den åbne dør, og pludselig gled hun ud af hans arme og var forsvundet. Han hørte, hvorledes hun smækkede døren bag sig.

Da han vendte sig om, så han sit barn sidde oprejst i sengen. Det havde ved hjælp af sine små hænder stoppet tæppet i munden og så på ham med store øjne, men da han nærmede sig, kastede det hovedet bagud, og den skingre barnestemme genlød gennem det lille hus som et varsel om en tilstundende ulykke. Han blev forskrækket, men han havde ikke tid til barnet nu, hvad bekymrede han sig om det! Han styrtede ud i den mørke have. "Hanna! Hanna!" råbte han stadig højere og højere. "Hanna!" Men de fra himlen nedfaldende regndråbers raslen mod bladene og den dumpe støj fra byen bag ham var det eneste svar han fik. Med rædsel kom han i tanker om brønden –, "Hvis hun har gjort en ulykke på sig!" Han løb af alle kræfter ud ad marken til. Da stødte hans fod mod en genstand, der lå på vejen, og han anede en sagte jamren. "Hanna?" råbte han, "Hanna, du lever? Gud være lovet, det er dig!" Han var ved at udstøde et højt jubelskrig i den stille nat, men hans hjerte slog så voldsomt, at han ikke var i stand til det. Han tog hende som

et barn i sine arme, og da regnen var tiltaget, trak han frakken af og svøbte den om hende. Han holdt hende varsomt trykket ind til sit bryst og vendte i den øsende regn langsomt sine skridt mod hjemmet, som var det første gang, han gik alene med sin unge hustru.

Hun havde viljesløst føjet sig i hans gøren og laden uden at vise det mindste tegn på liv; først da en hed tåreflod strømmede fra hans øjne ned på hendes ansigt, rakte hun en hånd op og strøg ham blidt over kinden.

"Hanna, elskede Hanna!" udbrød manden. Så kom også den anden hånd frem og begge lukkede sig om hans hals.

Og lykken gik atter stilfærdigt ved deres side. Endnu var det ikke lykkedes ham at forjage den helt.

Hvem ved ikke, hvor skæbnesvangert det ofte kan være for dem, vi kalder "arbejdere", at de for så vidt angår det daglige udkomme er fuldstændig afhængige af deres hænder? Hvis det i vredens øjeblik mangler dem på ord til at udtrykke sig med, falder det ligesom selvfølgeligt for dem også her at tage hånden til hjælp, og så kan en ubetydelighed blive en uoprettelig ulykke. Og sker det én gang, gentages det siden hen ofte; for i almindelighed lever disse mennesker, selv de bedre blandt dem, kun for timen og dagen. Af det, der har været og er faret forbi, drager de ingen lærdom.

Således var det også med John. Når tider med arbejdsløshed, fattigdom og mange andre ulykker ophidsede hans sind, forgreb han sig stadig oftere på hustruen, hvis blod ikke svulmede mindre hedt end hans. Og drenge og andet godtfolk blev stående udenfor deres hytte og godtede sig over, hvad der

nåede deres øren af elendigheden derinde. Den eneste, der ville dem det godt, var deres nabo, den gamle snedker. Han gik ind til dem og forsøgte at mægle mellem de stridende, eller også kom han ud fra hytten med et smukt, stille hulkende barn på armen. "Dette her er ikke noget for dig, min lille engel, kom du hellere med mig!" sagde den gamle mand og tog det med sig hjem, hvor hans lige så gamle hustru tog sig kærligt af det.

Men når vreden og forbitrelsen havde lagt sig i den lille stue, så – skønt det vidste ingen af de udenfor stående – faldt mand og hustru i hinandens arme og kyssede og kælede, så de var ved at kvæles. "O Hanna, hvor ville det være sødt at dø sammen med dig i dette øjeblik!" råbte den vilde mand engang, og der drog et suk over hustruens røde læber. Hun kastede et smægtende blik på sin oprørte mand og blottede det hvide bryst, som allerede i forvejen kun nødtørftigt dækkedes af det i kampens hede sønderrevne livstykke. "Ja, John," udbrød hun, "tag blot din kniv og stød til!"

Men mens han stirrede på hende, og tænkte på, om det virkelig var for alvor hun havde ytret de forfærdelige ord, råbte hun pludselig: "Nej, nej! Gør det ikke, gør det ikke! – vort barn, John! – det ville være en dødssynd!" og hun dækkede atter hastigt sin barm.

Han sagde langsomt: "Jeg ved nu, jeg duer ikke: jeg vil komme til at mishandle dig igen!"

"Det er ikke dig! ikke dig, John!" udbrød hun, "det er mig, der er ond; jeg hidser dig op, taler ondt til dig!"

Men han trak hende fastere ind til sig og lukkede hendes mund med kys.

"John," hviskede hun, da han havde sluppet hende og hun atter kunne få vejret, "slå mig så meget du vil! Det gør ganske vist ondt, især i hjertet; men kys mig bagefter, kys mig til døde, hvis du kan! Det gør dog mere godt end slagene gør ondt!"

Han så på hende, og han skælvede, da han så hende stå sådan for sig i al sin skønhed: hans hustru, som udelukkende tilhørte ham alene.

"Jeg skal aldrig mere slå dig," sagde han, "du må tirre mig, så meget du vil!" og han så med kærlighedsfulde, undergivne øjne på hende.

"Nej, John, du vil dog komme til det," sagde hun, og hendes dybe stemme klang så blødt. "Læg dig blot én ting på sinde: Gør ikke det igen, du gjorde i går! Slå ikke vort stakkels barn! Jeg hader dig, når du gør det, og dét gør allermest ondt!"

"Nej Hanna, heller ikke barnet," svarede han ligesom drømmende.

Og hun bøjede sig ned og kyssede den hånd, han netop havde slået hende med.

– Det var det ikke noget menneske, der så; og dog blev der fortalt om det efter at de begge var døde.

Trods nød og sorg og synd var den trange hytte dog stadig hans hjem og hans borg, for de to kvinder derinde var han sikker, ingen af dem berørte hans skælvende sår.

Det var ikke af medlidenhed, de ikke gjorde det. Det tænkte blot ikke på det, og gjorde de det en gang alligevel, så så de i manden ungdomssynd snarere en ulykke end en forbrydelse, for i deres eget liv lå ret og uret ofte så tæt på hinanden, at det næsten var umuligt at skelne. Den unge hustru havde desuden

som barn været meget gode venner med en gammel mand, der for en lignende forbrydelse havde været i "slaveri" og i flere år havde skubbet sin kærre frem med lænker om benene. Han havde fortalt alt dette til barnet, ganske harmløst, ligesom alle andre fortæller om deres ungdomseventyr. Nu boede han i en by i nærheden og fragtede med sit magre øg hvidt sand til byen eller snittede skeer og le-skafter, når han sad hjemme. Han var ofte standset i forbifarten for at veksle et par bedstefaderlige ord med den muntre lille pige, der sad udenfor huset og holdt øje med, når den hvidhårede olding med sit jammerlige vrag af en hest gik til og fra byen. Træskoene, som han en gang havde foræret hende, stod stadig i en krog inde i stuen. Hun havde for nylig fundet dem frem til sit eget barn. "Hvad mon der er blevet af den gamle, som pludselig med ét var borte og ikke siden lod høre fra sig?" havde hun sagt til sig selv, mens hun omhyggeligt tørrede støvet af dem og stillede dem ved siden af hinanden. At den gamle, som i sin alderdom var forsvundet så stilfærdigt, også havde tilhørt straffefangernes skare, havde hverken voldt ham eller hende nogen uro.

Men så indtraf der alligevel igen en scene, som hastigt gjorde en ende på det hele.

– – John havde i nogen tid haft en rimelig god fortjeneste ved sit arbejde; men efter en kort sygdom døde så Hannas moder. Hanna havde begrædt den gamle kvinde lidenskabeligt; John havde regnet på sine penge og gjorde det stadig, for hans fortjeneste var efterhånden smuldret væk, og der var tilmed kommet lidt klatgæld til. – Ved huset, ind til haven, havde der i mange år stået et prægtigt asketræ, i hvis skygge det unge ægtepar før i tiden ofte havde siddet om søndagmorgenerne,

men allerede for år og dag siden havde John en gang, da nøden stod for døren, hugget det om; han havde håbet at tjene penge på det smukke træ, som efter den gamles forsikringer engang var plantet af hendes egen mand; men stammen lå endnu i gården, og den skyggefulde plads var væk, det var det hele. Nu kom den dog til nytte: deres nabo, snedkeren, tog den og lavede af den en ligkiste til den gamle med højt låg; så kom hun dog alligevel anstændigt i jorden, hvilket havde været hendes sidste bekymring.

Men begravelsesudgifterne var for en stor del stadig ubetalte, mange andre nødvendige udgifter henstod ligeledes, og der var igen ikke meget arbejde at få.

Det var en søndagmorgen. Hanna havde klædt det snart treårige barn i dets tarvelige søndagstøj. John sad med albuerne på bordet ved sin morgenkaffe. Den ene hånd havde han begravet i det mørke hår, den anden brugte han til med et stykke kridt at skrive tal på bordpladen.

Snart knækkede han dog kridtet, smuldrede stumpen mellem fingrene og stirrede sjælløst på hustru og barn. "Hvad vil du nu gøre, Hanna," spurgte han endelig.

Hun drejede hurtigt hovedet; ordene klang hende så tørre. "Ikke noget, barnet er færdigt," svarede hun.

"Hvad gjorde du da, dengang du stadig boede alene med din moder, og ikke engang havde et barn at skulle klæde på?"

"Jeg gik ud i byen og tiggede!" svarede hun med hånlig trods; "vi havde det bedre dengang end vi har det nu! Du vidste jo, at du friede til en tiggertøs!"

"Og du skammede dig ikke?" fo'r det ud af ham.

"Nej," svarede hun hårdt og så ham stift i øjnene.

"Hvorfor lærte du dig ikke at vaske? Det kunne din moder. Hun havde tjent i herskabshuse. Det ville kunne indbringe os penge, og havde været bedre end den dovne løben omkring."

Hun tav; det havde der aldrig været tænkt på. Men det begyndte at koge i hendes kønne hoved, når hun ikke havde svar på rede hånd. Og desuden hvilede mandens øjne på hende, som om han ville tilintetgøre hende. Så fik hun pludselig en tanke, som næsten tog vejret fra hende, men hun var ikke i stand til at holde den tilbage. "Vi har da også en anden udvej til at tjene penge!" sagde hun, og tilføjede, da han ikke sagde noget: "Vi kan spinde uld. Det har du jo gjort i seks år, og du kan selv lære mig det!"

Han følte det, som havde han fået et slag over hovedet, og hans ansigt forandrede sig så frygteligt, at barnet hagede sig fast til moderen med begge hænder.

"Kone! Hanna!" skreg han. "Siger du det til mig? – Du?"

Og da hun nu som en livløs så op i hans ansigt, greb han hende om begge skuldre, trak hende ind til sig, som om han ville overbevise sig om, at det virkelig var hende, og stødte hende så voldsomt fra sig. Stolen, hun havde stået ved, faldt omkuld, og barnet udstødte et skingert skrig; men kvinden styrtede uden at gribe for sig over mod kakkelovnen og sank med en svag stønnen til jorden.

John stod og stirrede på hende uden en eneste sammenhængende tanke. Da han hævede blikket lidt, opdagede han en rød bloddråbe, der hang på en skrue, der stak ud fra kakkelovnen, hvorfra barnet havde taget messingknoppen for at lege med den. Han faldt på knæ og fo'r søgende med hænderne gennem hustruens hår; pludselig føltes hans fingre

fugtige; han trak dem til sig. "Blod!" råbte han, og betragtede med rædsel sin hånd. Så fortsatte han med at lede ivrigt, med korte åndedrag og – nu havde han fundet det; en stønnen fo'r over hans læber: dér piblede det frem, der var skruen trængt ind; dybt ind – han vidste ikke hvor dybt. "Hanna!" hviskede han, idet han bøjede sig ned over hende, og så endnu engang højere: "Hanna!"

Da kom det endelig. "John!" kom det over hendes læber, men ligesom langt, langt borte fra.

"Hanna!" hviskede han på ny, "bliv her; o, dø ikke fra mig, Hanna! Jeg henter en læge, jeg er straks tilbage!"

"Der er ikke nogen, der vil komme."

"Jo, Hanna, han *skal* komme!"

Hendes hånd famlede efter hans, ligesom for at holde ham tilbage. "Nej, John – ingen læge – fejlen var ikke din – men – de kaster dig i fængsel!"

Hun kastede sig pludselig voldsomt rundt. "Kys mig John!" råbte hun højt ligesom i dødsangst; men da hans læber trykkedes mod hendes, var det en død, han kyssede.

Sky smøg barnet sig hen til ham. "Er moder død?" spurgte det efter nogen tid, og da faderen nikkede, tilføjede det: "Hvorfor græder du så ikke?"

Da tog han det forskrækkede barn med begge hænder og trykkede det ind til sig. "Jeg kan ikke," stammede han hæst; "jeg har – myrdet hende." skulle han til at sige, men i det samme bankede nogen på døren.

Han drejede hovedet og så snedkeren komme ind. Den gamle mand havde hørt støjen gennem den tynde væg. Medlidenhed

med den arme kvinde, som ikke mere havde brug for den, havde drevet ham derind; nu så han forfærdet på den døde.

"Hvad er det her? Hvad er der sket?" spurgte han forvirret.

John rejste sig fra sin knælende stilling og satte den lille fra sig. "Her er nu igen brug for en ligkiste, og jeg har ikke flere omhuggede træer," sagde han tonløst. "Jeg er en fattig stymper, nabo!"

Den gamle så en stund tavs på ham gennem sine runde brilleglas. "Jeg vidste nok," sagde han så, "at du ikke fortjente denne hustru; du behøver ikke at tale om det – hvordan er denne ulykke da sket?"

Og John fortalte, hvad der var sket; uden at udelade noget, tørt, som om det ikke var noget, han havde med at gøre. Så kastede han sig igen ned ved den døde og betragtede sky hendes ansigt, der lå ligesom sovende foran ham; stille, som drejede det sig om at overtræde et eller andet forbud, strakte han sin store hånd ud og strøg skælvende over de livløse træk. "Så smuk, o så smuk!" mumlede han, "og De vil sømme et glat bræt over det, som man gør det med de fattige!"

Den gamle kendte sine medmennesker; han troede på hans fortælling: han vidste, at han ikke behøvede at tale mere om det; og dog bar han ham mere nag end medlidenhed. "Vær rolig, John," sagde han næsten gnaven; "jeg laver din kone en kiste som jeg dengang gjorde det til hendes moder; når du atter får arbejde, kan du betale, når du kan!"

Da rettede den elendige sig op. "Tak, nabo; jeg skal betale Dem det, hver en skilling, for jeg må selv begrave hende. Ellers vil Gud fordømme mig!"

Barnet blev bange og slap den flig af hans frakke, det hidtil havde holdt fast i.

"Skal min kone tage den lille de næste par dage?" spurgte snedkeren. "De har ingen her mere."

"Nej, jeg har ingen mere," og fra hans øjne skød et blik, som tryglende om forbarmelse, mod det ved siden af stående barns ansigt. "Spørg det selv, nabo!" sagde han og lod hovedet synke ned mod brystet. Men han mærkede pludselig de små arme strække sig ud mod sig, og da han tog barnet op, trykkede han dets hoved fast mod sin kind; han følte som en strøm af livsmod flyde mod sit hjerte. "Nej, nabo," sagde han, "hav tak! Men mit barn vil dog ikke fra mig; hun ved, at det ikke er godt at være så ganske alene!"

Da den gamle var gået, brød en styrtsø af tårer ud af hans øjne. Han faldt atter på knæ ved siden af den døde. "Hjælp mig, mit barn, for det bliver mig tungt at leve!" udbrød han, og den lille så på ham med store øjne.

John var vendt alene tilbage fra begravelsen. Ingen havde fulgt ham; den gamle nabo havde lavet kisten til den afdøde og ledsaget hende på hendes sidste færd, men var bagefter gået hjem til sig selv.

John stod i sin stue og så tavs rundt på de tomme vægge. Der herskede ro og fred her nu, men hvor var lykken? – På det lille chatol stod blandt andet husgeråd de to kopper med groft malede roser, han for et par år siden havde købt for at fejre deres bryllupsdag. Hans øjne strejfede hen over dem, han så stadig, hvor klart efterårssolen den dag havde strålet over den brede gade. Han rystede på hovedet, det var jo så længe siden.

Der ude på gaden gik livet sin jævne, støjende gang, men her i det lille kammer var der forfærdelig stille. Kattunsforhænget i hjørnet hang også så ubevægeligt, som om alting nu var forbi. Han kunne ikke holde det ud, han gik hen og trak det fra. Da faldt et af Hannas livstykker, som hun selv havde hængt op der bagved, på gulvet. En vild fortvivlelse rystede ham, da han tog det op; han sank ned på en stol og slog hænderne for ansigtet.

Da knirkede stuedøren, der stod på klem: hans lille datter kom ind og rakte en dukke triumferende frem, en gave fra snedkerkonen, der havde taget sig af barnet, mens begravelsen stod på. Men nu havde det ikke længere ro på sig, men var løbet gennem haven ind til faderen for også at vise ham sin skat.

Han så på hende med et fraværende blik, men da barnet forventningsfuld standsede foran ham, tog han hende op på sit skød og forsøgte at samle sig. "Hvad har du der, lille Christine? Hvem har givet dig den?"

Men før pigen nåede at svare, hørte man nogen banke med en stok på døren, og et gammelt, gråhåret kvindehoved kiggede ind i stuen. Den tandløse mund stod åben, mens hovedet med de små muntre øjne nikkede til fader og datter.

John kendte dette ansigt, det tilhørte den gamle "Klokker-Mariken", en af disse renlig tiggersker, vi har så mange af derhjemme. Hun var en landsbyskolelærers datter, havde i sin ungdom tjent i byen og havde giftet sig der med en lille håndværker. Efter mandens død havde hun i årevis ernæret sig ved ærligt arbejde. Så var hun blevet tidligt ældet og fattig; kun de møjsommeligt sammensparede penge til en anstændig begravelse bar hun urørte rundt med sig i en lille læderpung ved brystet. Hvad hun havde brug for til sit underhold, hentede hun

hver dag hos de familier, hvor hun i tidens løb havde tjent, eller hos deres børn, eller andre, der havde tilbudt hende sin hjælp. John havde ofte mødt hende på hendes "suppeture", som hun selv kaldte det, og altid hilst venligt på den gamle.

Også nu nikkede han venligt til hende. "Den fattige kommer til den fattige!" sagde han. "Hvad vil De, Mariken?"

Men den gamle kone stod stadig uden for døren, det var kun hovedet og krykken på hendes stok, der stak indenfor. "John," sagde hun, "kan du finde anvendelse for en gammel kone? Jeg gad gerne krybe i en af dine tomme senge!"

"Men sengetøjet er allerede solgt, Mariken," sagde John.

"Sengetøj har jeg selv, John, det behøver du ikke at sørge for!"

"Hvad vil De da med den tomme seng?"

"Det skal jeg sige dig," svarede konen, "som du ved, har jeg et lille værelse hos slagter Nissen, bare seks fod langt og bredt, men net og rent, så at jeg kan modtage hvem som helst under mit tag!"

"Nå," sagde John, "smider han Dem da ud nu?"

Den gamle var kommet ind i stuen og truede smiskende med stokken ad ham: "Aldrig i livet! Men hans gamle rønne skal rives ned, og i det nye hus kommer jeg ikke til at passe ind. Så kom jeg til at tænke på dig, John! Menneskene har ikke megen tillid til dig, men jeg kender dig bedre! Du giver mig tag over hovedet, og jeg holder dine værelser her lige så fine som det, jeg bor i nu, og ser efter din lille Christine, mens du er på arbejde." Hun formede sine fingre som en hare og nikkede venligt til barnet, som uafvendt stirrede på hende. "Jeg behøver kun en krog, hvor jeg kan hvile mit gamle hoved," tilføjede hun; "du ved jo, at jeg selv skaffer mig den smule mad, jeg skal have."

John nikkede: "Ja, jeg ved, at De tigger." – Og for sig selv tilføjede han sørgmodigt: "Det gjorde min hustru også i sin barndom."

"Hvad er det, du siger, John," råbte den gamle og stødte stokken i gulvet. "Jeg tigger ikke! Mine gamle fruer og deres venner giver mig til mit underhold, og det er kun, hvad der er ret og rimeligt; jeg er et gammelt tyende, som de ikke har ret til at lade sulte ihjel!"

John så tankefuldt på den gamle; barnet var gledet ned fra hans knæ og viste dukken frem for den gamle. "Se," sagde hun, "det er min!" og så nikkede hun et par gange med sit kønne hoved.

Klokker-Mariken havde ladet sig glide ned ved sin stok og sat sig på hug på gulvet foran barnet. "Men kors bevares," sagde hun, "det er da formodentlig prinsesse Pumphia! Ja, hende kender jeg godt. Dengang jeg var lige så lille som dig, kom hendes bedstemoder til mig, ja, jeg kunne fortælle dig lange historier om det! Hvis blot din fader ikke jager den gamle kone på døren!"

"Nej, du skal blive," råbte barnet, og dukken var nær faldet fra hende, da hun greb med sine små hænder om den gamles tørre fingre.

John nikkede til barnet. "Vil du beholde hende her, Christine, så bed hende om at komme tilbage i morgen."

Og så var den sag afgjort. "Det kære barn!" gentog den gamle igen og igen, da hun forlod huset og støttet til sin stok gik ad den lange gade til sit hjem.

Så rummede den lille hytte da igen tre personer, og dog var der så stille derinde, at gadedrengene og fodgængerne, når de gik forbi, forgæves ventede på et tidsfordriv. Et smukt syn åbenbarede sig ganske vist af og til for dem om sommeren, men det fik ikke nogen til at blive stående. Det var en tarveligt, men altid rent klædt lille pige, som med en dukke eller et andet stykke legetøj sad på dørtrinnet, hvor solen lyste på hendes brune hår. Men når tårnuret nede i byen slog tolv, lagde hun hastigt dukken fra sig og gik med fremstrakt hoved et stykke ned ad gaden mod byen, så langt som gamle Mariken tillod hende det. Betænkelig og stadig seende sig bagud, vendte hun så atter hjem og tog mekanisk dukken til sig på ny; men snart drev længslen hende op igen, og endelig fløj hun med et jubelskrig i armene på den fra arbejdet til et kort hvil hjemkommende fader. Så bar han sin lille trøst de par huse hjem til sin bolig, hvor den gamle allerede stod med sine muntre øjne og ventede i døren. "Kom blot ind, John, Kom blot ind!" råbte hun, "kartoflerne har jeg kogt til Dem, og mælkekanden fra vor nabo bageren står også allerede på bordet!" Så tog hun et rent forklæde på og gik med sin stentøjskrukke ud på sin egen suppetur.

Men John og hans lille Christine satte sig ved bordet, efter at han først havde taget et groft rugbrød frem fra chatolskuffen. Han skar to stykker af det og dyppede dem i mælken, som han havde fordelt i to krus; til sidst spiste de de rygende kartofler med lidt salt. Snedkerens brogede kat kom ind og strøg sig op ad barnets små ben. Christine smed en kartoffel, dyppet i salt, ned til den. Men katten snusede kun til den, slikkede lidt på den og begyndte så at løbe rundt i stuen. Så lo fader og datter.

"Kartofler er ikke godt nok til den lækkermund," sagde John. "Smager de da dig, lille Christine?"

Og da den lille gumlende nikkede til ham, tog han endnu noget ud af skabet. "Pas på," råbte han. "Nu kommer desserten!" Det var dog blot en knivspids smør, han strøg af på tallerkenen. "Spis nu din sidste kartoffel med det," sagde han. Og barnets øjne lyste af henrykkelse.

Når Mariken så kom tilbage med sin fyldte krukke, tog John sin hue og vendte tilbage til arbejdet.

En dag, Christine løb ind i køkkenet, så hun den gamle sidde ved ildstedet og fornøjet søbe af sin tallerken. En lækker duft fyldte hele køkkenet, og det var ikke så underligt, hvis der efter den magre frokost stod et begærligt udtryk tydeligt at læse på det lille barneansigt.

Den gamle lagde skeen fra sig. "Kom, barn, og del mit måltid," sagde hun, "det vil gøre dig godt."

Men Christine trak sig tilbage og rystede på hovedet: "Jeg har allerede spist med fader."

"Men ikke af fru senatorens søndagssuppe!"

"Det må jeg ikke," sagde barnet stille.

"Hvad?" råbte den gamle. "Hvem har forbudt dig det?"

"Min fader," lød det fra barnets læber.

Den gamle rødmede af vrede. "Jaså," sagde hun og stemte hånden med gaflen mod knæet. "Ja, ja, det kan jeg forestille mig: Du skal ikke få lov at spise med mig af min tiggersuppe!" Men hun kvalte resten af den ordstrøm, som ville trænge sig frem af hendes mund. Barnet skulle ikke høre det. "Kom," sagde hun og stillede tallerkenen fra sig, "jeg er mæt; vi vil gå ud i haven, måske kan jeg endnu finde dig nogle stikkelsbær. Du er

en dejlig pige! Bliv du altid ved at være så lydig mod din fader, så går det dig godt!"

Og så gik de sammen ud i haven. Høsten var visselig ringe, men den gamle fortalte sådan nogle bedårende historier om prinsesse Pumphias bedstemoder, at den lilles længsel efter lækkerier forsvandt, hvordan vidste hun ikke.

– – Det var i den tid, der prægede sig så uudsletteligt i barnehjertet, at alt det, der var gået forud, forsvandt i et mørke, og om hvilken kvinden, der engang havde været dette barn, i dag havde fortalt mig, at hendes barndom havde været en rosentid.

John havde holdt sit løfte til snedkeren. Hans unge hustrus kiste var blevet betalt til sidste hvid. Han havde da i det mindste selv begravet hende.

Det indtagende barn, som så tidligt havde mistet sin moder, og som den gamle Mariken om eftermiddagene stoltserede rundt med i byens gader, havde vakt øvrighedens deltagelse; og selv om denne deltagelse var af kort varighed, havde den dog hjulpet faderen til arbejde, som han ellers ikke ville have fået, og da det som oftest var akkordarbejde, gav hans styrke og arbejdsevne ham en god fortjeneste. En lørdag aften – barnet var vel fem år gammelt – sad John ved bordet og regnede på sin anselige ugeløn, hvoraf han tog noget fra til at betale huslejen. Den gamle Mariken stod ved siden af, og idet hun så ned på de mange mønter, sagde hun: "Giv mig lidt af dem!" Da han overrasket så på hende, tilføjede hun smiskende: "Tror du nu, jeg også vil tigge fra dig, John?"

"Nej, Mariken, men hvad vil De da egentlig?"

"Giv mig blot otte skilling til at købe en tavle og en griffel for."

"Vil De da endnu på Deres gamle dage lære Dem at skrive og læse?"

"Nej, John, takket være Gud og min salig fader behøver jeg det ikke! Men for Christine er det ved at være tiden. Og det skal hun lære sig af den gamle kone her! Jeg var i sin tid min faders bedste elev."

John gav hende, hvad hun ville have. "De har nok ret, Mariken," sagde han.

– – Og så lærte Christine disse svære ting lettere og et par år tidligere end andre fattige børn plejer at få lov til det. Og nu var det andre mennesker end før, alvorlige folk, pensionerede skolelærere og ældre bedstemødre, som ofte sagtnede deres skridt, når de gik forbi den lille hytte, og kastede et venligt bifaldende blik på det flittige barn på dørtrinnet, som uden at se op og uden at ænse de brune lokker, der faldt fra panden ned over øjnene, bøjede hovedet over en ABC-bog og ubekymret for alt andet førte den lille pegefinger fra det ene ord til det andet, alt eftersom munden omsatte de sorte tegn til klare lyde.

Men om lørdagsaftenerne, når faderen var hjemme, og hun med dybeste alvor havde vist ham, hvor langt hun var kommet på tavlen eller i ABC-bogen, og de derefter havde fortæret den tarvelige aftensmad sammen, tog han hende med sig ud under stjernehimlen på gaderne eller, hvis der stadig var for støjende der, i haven og videre på vejen ud på marken. Så løftede han hende op i sine arme, og alt, hvad han i løbet af dagen havde oplevet, eller hvad han under sit arbejde havde tænkt på, hviskede han i hendes lille øre, om hun så forstod det eller ej. Han havde ingen anden at betro sig til, og evig tavshed kan

intet menneske bære. Vist nok lagde barnet af og til sit lille hoved ind til hans og smilede og nikkede til ham; men ofte blev hun forskrækket og bad: "Sig ikke sådan noget, fader! Oh, sig ikke sådan noget, fader!" Han vidste ikke, om barnet var en ny lykke, han havde fået, eller om det blot var en trøst for den, han havde mistet, for hans hjerte var stadig ved at briste af anger og længsel efter den døde hustru. Endnu i drømme fandtes den for længst afdøde kvindes skønhed hos ham, så han fo'r op af søvnen og kaldte på hende i det mørke rum, indtil han endelig fattede, hvad der uhjælpeligt hører fortiden til. Mangen gang om natten havde også barnet råbt på moderen og grædende strakt armene ud efter hende. Når han så aftenen derpå i den stjerneklare nat bar hende i sine arme, fortalte han hende, hvor dejlig hans drøm havde været, men hvor skrækkelig hans opvågnen.

Så spurgte pigen skælvende: "Var moder hos dig i nat?"

"Nej Christine, det var jo bare en drøm."

Og barnet spurgte videre: "Var moder da så smuk?"

Så trykkede han hende heftigt til sit bryst: "For mig var hun det skønneste på jorden! Husker du det ikke mere? Du var jo dog allerede tre år gammel, da hun døde!" Da han havde udtalt det sidste ord, stak det ham pludselig i halsen. En skælven fo'r gennem ham. Hvordan kunne han tale så naturligt om hendes død? Han ville dog ikke bedrage sit eget kære barn. – Men den lille, som havde været tavs en lille stund, sagde sørgmodigt: "Ak fader, jeg husker slet ikke mere, hvorledes moder så ud."

"Vi havde aldrig råd til et billede, og tænkte ikke heller på døden!" svarede John med bævende stemme; "men den lurer

altid på os. Du skal blot række en finger frem, så kommer den straks!"

Den lille gemte ængstelig hovedet mod hans skulder.

"Nej, nej," sagde han, "Sådan er det jo ikke! Du kan trygt række begge dine hænder ud! Den kære Gud er dog mægtigere end ham, og han har lovet, at vi alle skal mødes igen hinsides graven; så længe må du vente."

"Ja, fader, men du må blive hos mig," sagde barnet og trykkede sine læber mod hans.

"Hvis Gud vil."

– – Hvis gamle Mariken var vågen, når de kom hjem, skændte hun på John og sagde, at natten ikke var for børn, og at han ved sin uforsigtighed satte Kristins liv på spil.

Så sagde han, måske halvt til sig selv:

Bedre tidlig død,
End siden nød.

Så kom den frygtelige vinter i fyrrerne, da fuglene faldt døde ned fra himlen, og rådyrene lå ihjelfrosne i skoven mellem de af sne nedtyngede træer, og hvor de stakkels fattige mennesker i deres uopvarmede stuer krøb sammen i sengene for ikke også at fryse ihjel med deres tomme maver; for også arbejdet var frosset inde.

John sad med sit barn på skødet; han tænkte på, hvorfor ikke barmhjertige folk skaffede arbejde til de fattige i sådanne svære tider. Han vidste ikke, at han var blevet forbigået. Det lange, uklippede hår hang ned over hans indfaldne kinder, armene holdt han fast om barnet. At middagsmåltidet var forbi sås af to

tomme lertallerkener med kartoffelskræller, som stod på bordet sammen med et saltkar. I stuen herskede der en kold, grå skumring, for dagslyset var kun i stand til svagt at trænge igennem de med isblomster overtrukne vinduesruder. "Sov lidt, Christine," sagde John. "Søvnen gør godt, der findes intet skønnere. Sommeren kommer nok engang."

"Ja," sukkede barnet.

"Vent!" Og han tog et uldent sjal, som Hanna engang havde brugt, og svøbte det om hende. "Det er moders sjal," sagde han. "Dine fødder er så kolde."

Hun lod ham pusle om sig og smøg sig ind til ham i et forgæves håb om, at søvnen ville komme til hende. Han havde fyret op i kakkelovnen med de tre sidste tørvestykker, men den var dog forblevet kold. Noget efter kom gamle Mariken ind. Hun skyggede for sine små øjne med hånden, for den grå skumring i stuen havde blændet hende, så nikkede hun til de to. "Ja, ja," sagde hun, "I kan varme jer ved hinanden! Så godt har jeg og mine lige det ikke, for ser du, John, børn har jeg aldrig forstået af få." Kun engang var der et dødt, men det tæller jo ikke.

John så ikke op. "Men så behøver De ikke at fryse for to heller," sagde han og tog sit barns kolde fødder i sine store hænder.

"Nå, nå, jeg sørger nok for mig selv, John, det kan De være rolig for!" svarede den gamle. "Den gamle senator er så indtaget af mine historier fra gamle tider og "kosak-vinteren"; og der kan jeg hjælpe, John! De har i dag indbragt mig tre kopper skoldhed kaffe, og så kan man nok holde det ud, trods vinterkulden!" Hun lo: "I burde danse, I to! Det middel har før ofte hjulpet mig,

og jeg ville stadig bruge det, hvis ikke min danseben nægtede mig deres tjeneste."

Da stak barnet hovedet frem fra sjalet og sagde: "I morgen er det juleaften, fader, kan vi så ikke få det lidt varmere herinde?"

John så kun dystert på hende. Den gamle satte sig på hug ned på gulvet ved siden af ham og den lille: "Du kære Guds engel!" udbrød hun og kærtegnede med sin varme hånd den lilles pande og kinder, idet hun stak den anden i lommen og rørte ved de småmønter, hun ikke havde sagt noget om, men som hun havde fået i julegave af fru senatorinden, dengang hun blev trakteret med kaffe. "Ja, ja, lille Christine, vær blot ikke bange. Vor Herre Kristus havde det også varmt i sin krybbe!" John tav stadig. Hans barns ord var trængt som et sværd gennem hans hjerte. Men for hans indre blik stod pludselig den ensomme brønd derude på marken. Han så indhegningens brædder glimte i frosten. Hans gamle arbejdsgiver, af hvem han engang selv havde forlangt det, var død for flere år siden; også hun, for hvis skyld det var sat op – hvem bekymrede sig i det hele taget mere om det? Hvis brædderne engang i tiden havde beskyttet hans hustru, kunne de nu også varme hans barn! – Blodet steg ham til hovedet; hans hjerte slog heftigt.

Det hørte barnet, hvis hoved hvilede ved det. "Fader," sagde hun, "hvad er det, der slår sådan inden i dig?"

"Samvittigheden!" – Han fo'r sammen. Ingen havde sagt det, og dog syntes han at have hørt det helt tydeligt udtale tæt ved sit øre.

"Jeg fryser!" jamrede barnet sig atter.

Da viste brønden sig igen for hans øjne. "Varm dig lidt i min seng," sagde han hastigt, "måske sover du lettere der, jeg skal

nok vække dig."

"Ja, ja, lille Christine," faldt den gamle ind, "jeg sætter mig hos dig; sov blot, mit barn, verden er så kold, så kold!" Men John styrtede ud af huset til det lave lille skur, der stod i gården; her i mørket, bag den tillukkede dør, hvæssede han sin sav og sleb sin økse på den slibesten, der stod derovre.

– – I den nat, der fulgte på denne dag, faldt kviksølvet i termometeret yderligere flere grader. De snedækkede marker, som de tindrende stjerner blinkede ned på, lignede et øde, som en menneskelig fod aldrig havde betrådt. Alligevel fornemmede de, der blev holdt vågne af sygdom eller sorg, som i Norderstrasse havde deres soveværelser til havesiden, den dumpe lyd af fjerne, drønende øksehug, som lød i den grænseløse stilhed ind mod byen. Måske rejste en eller anden sig og stod ud af sengen, og søgte forgæves at spejde ud gennem de flimrende vinduesruder; men ingen bekymrede sig ellers videre om, hvem der mon stadig arbejdede så sent derude.

Da gamle Mariken vågnede morgenen efter, kunne hun se fra sin seng, at en klar ild blussede i bilæggerovnen, og at hendes småskillinger altså ikke mere var nødvendige. John stod ved siden af sin lille datter og så tavs på, hvordan hun med velbehag tog sine klæder på, og af og til klappede med sine små hænder i retning af ovnen. "O," råbte hun glad og trak dem hurtigt tilbage, "den brændte mig rigtigt!"

Og omsider smeltede sneen; solen kom på stadig længere visitter; vintergækkerne havde blomstret og violerne stod i knop; fugle og allehånde fremmede gæster kom, og blandt dem også nogen, som ikke var velkomne.

John havde fået noget havearbejde ned i byen, og bøjede en aften, med spaden på skulderen, fra en sidegade ud på hovedgaden, for ad denne vej at nå sit hjem. Alle hans tanker var hos hans barn, som stadig hver dag plejede at møde ham, omend ikke i begejstret løb som før, for hen mod efteråret fyldte hun allerede syv år. Da hørte han bag sig hastige skridt, som om den de tilhørte, anstrengte sig for indhente ham. Han studsede. "Hvem plejede at gå på den måde?" Noget som et ubehageligt minde greb ham, men han kunne ikke huske hvad, det forekom ham blot, at ulykken var i hælene på ham. Han så sig ikke om, men påskyndede blot sine skridt, for det var stadig temmelig lyst i gaden. Men den, der gik bag ham, gjorde det samme. "Hvem kan det være?" mumlede han for sig selv, – Da i det samme en mager arm stak sig ind under hans, og et blegt, skægløst ansigt med kortklippet hår så op på ham med små skarpe øjne.

John fo'r sammen helt ud i tåspidserne. "Wenzel!" stødte han frem. "Hvor kommer du fra?"

"Fra det samme sted, hvor du også var i seks år, John! Jeg forsøgte det samme en gang til."

"Gå din vej!" sagde John; "jeg tør ikke vise mig sammen med dig. Livet er tungt nok endda." Han satte farten yderligere op; men den anden vedblev at gå ved hans side.

"Kun til enden af gaden," sagde han. "Du bærer ærlighedens kendemærke over skulderen. Det kan gavne mit rygte!"

John standsede og trak sig væk fra ham. "Gå straks til venstre, eller jeg kaster dig til jorden!"

Den svage straffefange, som var bange for den anden vrede, løftede grinende på sin gamle hue: "Så farvel indtil videre, hr.

John! Du er ikke særlig høflig mod en gammel kammerat i dag!" Han stak hænderne i bukselommerne og drejede til venstre ned mod bymidten. Forfærdelig oprørt forsatte John på sin vej, det var, som om alting var styrtet sammen i ham. Et stykke fra hjemmet kom Christine ham i møde og hagede sig fast til hans arm. "Du siger jo slet ingen ting, fader? Er du syg?" sagde hun spurgte hun efter nogle skridt.

Han rystede på hovedet: "Ak, mit barn, hvis blot ikke det forgangne stadig ville trænge sig på os."

Den lille så ømt og fuld af uforstående medlidenhed op på ham. "Kan den gode Gud ikke hjælpe?" spurgte hun forsagt.

"Jeg ved det ikke, Stine, men vi vil bede til ham, du og jeg."

– – Den følgende dag mødte John ikke den, han så meget frygtede; men han var heller ikke gået gennem byen, men uden om den, både da han gik til sit arbejde, og da han skulle hjem fra det. Aftenen efter så han ham dog alligevel komme imod sig; det blege straffefangeansigt, hvorpå skægstubbene begyndte at vise sig, var ikke til at tage fejl af.

"Hallo, min ven John!" råbte Wenzel, "jeg tror, du prøver at undgå mig. Er du stadig lige uselskabelig?"

John standsede. "Dit ansigt bidrager i det mindste ikke til at oplive mig," sagde han.

"Men så måske dette her?" svarede Wenzel og trak nogle mark op af lommen. "Jeg vil leje mig ind hos dig en uges tid, John! Det er ikke så let for mig at få kvarter."

"Du kan leje dig ind hos Fanden selv!" sagde John. I det samme kom en gendarm hen mod dem. John pegede på ham, men Wenzel sagde: "Ham frygter jeg ikke, mine papirer er i den skønneste orden."

Allerede inden gendarmen havde nået dem, trak han sin tegnebog frem og overlod den til lovens tjener, som med embedsmyndig værdighed undersøgte dens indhold. Lidt efter strakte Wenzel hånden ud for at kræve sin skat tilbage, men gendarmen stak roligt papirerne i sin egen lomme. "De har endnu ikke meldt Dem på politikammeret," sagde han kort. "Han kommer med mig!" Og med et hvast blik på John lod han tugthusfangen gå foran sig og fulgte efter med hånden på kårdefæstet.

Borgmesteren var på rådhuset i sit arbejdsværelse, da gendarmen trådte ind og meldte den frigivne tugthusfange Wenzel.

Han lo. "En gammel bekendt!"

"Jeg traf ham et lille stykke uden for byen. John Glückstadt var med ham," rapporterede gendarmen.

Borgmesteren sad et øjeblik eftertænksom: "Ja, ja – John Glückstadt, det er nok tænkeligt."

"Ja, hr. borgmester, dette møde mellem de to forekom mig højst mistænksomt. Uden for byen og i skumringen, hvor ingen ellers plejer at røre på sig heromkring."

"Hvorfor mener De det, Lorenzen?" spurgte borgmesteren. "Denne John Hansen er nu til dags en dygtig mand, som ærligt forsøger at forsørge sig selv og sit barn."

"Visselig, hr. borgmester; men de var i tugthuset på samme tid, og det er sikkert ikke uden betydning, at de nu atter mødes."

Men borgmesteren rystede på hovedet. Han havde sidste vinter forstrakt John med en lille sum penge, og havde fået pengene tilbage om foråret. "Nej, Lorenzen," sagde han, "lad

manden være i fred. Jeg kender ham bedre end De. Desuden har han for tiden arbejde, som han ganske sikkert ikke vil sætte på spil. Og lad nu denne Wenzel komme ind!"

"Skal ske," sagde gendarmen og gik med militærisk holdning hen til døren. Men den afvisning, hans nøje gennemtænkte antagelser angående John Glückstadt havde fået, ærgrede gendarmen. Derfor fortalte han endnu samme aften sin fordægtige historie til nogle arbejdere og småhåndværkere, han traf sammen med, og krydrede den med nogle tilføjelser. Disse lod den gå videre blandt byens tyende, der igen fortalte deres herskaber den, og snart var hele byen fyldt med de farlige planer, Wenzel og John Glückstadt havde smedet ved deres fornyede kammeratskab; og skøn Wenzel allerede dagen efter var forsvundet fra egnen for aldrig igen at lade sig se deromkring, havde han dog bragt ulykken over John. Denne havde håbet at kunne beholde arbejdet i den store have i den anden ende af byen hele sommeren, og endog til næste år, for ejeren havde flere gange rost ham for hans flinke og kyndige arbejde; men ganske pludseligt meddelte denne, at han ikke mere behøvede at komme. Hans ansøgninger om arbejde andre steder blev afslået kort og bestemt; med besvær fik han endelig noget dårligt betalt markarbejde i en nærliggende by, men også det kun for en kort tid. Hans mod forlod ham, og tanken om barnet gjorde ham håbløs til mode. I hans hytte var elendigheden ved at bide sig fast, men den kloge gamle forstod med stadig nye overtalelser at få Christine til at dele lidt af den mad, hendes "suppeture" indbragte hende.

Det var i slutningen af august. En aften, da der ikke var en bid mere i huset til morgendagen, sad han ved sit barns seng og

stirrede på det elskelige ansigt, der allerede kæmpede med søvnen. Men skønt han sad helt stille, var han ude af sig selv af bare angst. Da barnet slog øjnene op og så på ham, brast det ud af ham: "Christine!" men han standsede et øjeblik; "Christine," sagde han endnu engang, "ville du kunne få dig selv til at tigge?"

"Tigge!" Barnet fo'r sammen ved ordet. "Tigge, fader?" gentog hun; "hvad mener du?" Barneøjnene så pludselig uroligt op på ham.

"Jeg mener," sagde han langsomt, men tydeligt, "at gå til fremmede mennesker og bede dem om en lille skilling eller et stykke brød."

Tårerne strømmede ned ad barnets kinder: "Fader, hvorfor spørger du sådan? Du har jo altid sagt, at det er en skam at tigge."

"Der kan vel findes det, der er værre end skammen. – Nej, nej!" udbrød han så højt og tog hende heftigt i sine arme. "Græd ikke, o, græd ikke sådan, mit barn! Aldrig, aldrig skal du behøve at tigge! Vi spiser bare lidt mindre!"

"Endnu mindre, fader?" spurgte pigen tvivlrådig.

Han svarede ikke, men hun syntes, hun kunne høre ham snøfte, idet han bøjede sit hoved ned mod hende. Så tørrede hun tårerne bort fra sit ansigt, og efter at hun havde ligget nogen tid ubevægelig og eftertænksom, lagde hun sin lille mund tæt ind til hans øre og hviskede sagte: "Fader!"

"Ja, mit barn?" Og han rettede sig op.

"Fader, jeg tror nok, at jeg ville kunne tigge!"

"Nej, nej, Christine; tænk ikke mere på det!"

"Jamen hvis du var syg og sulten, så gjorde jeg det dog!" erklærede hun og slog armene om hans hals.

"Men jeg er jo kærnesund, det ved du jo!"

Hun så på ham. Han så ikke særlig rask ud; men han smilede jo alligevel. "Så, sov nu," sagde han og løste blidt hendes arme fra sin hals og lagde hende tilbage i sengen. Beroliget og trøstet lukkede hun øjnene og faldt snart i søvn. Faderens hånd beholdt hun stadig fast i sin, indtil de små fingre lidt efter lidt slap deres tag og det regelmæssige åndedrag fortalte, at hun sov dybt.

Han blev stadig siddende. Nymånen var netop stået op og skinnede mat ind gennem vinduet. Manden stirrede fortvivlet på sit barn: hvad skulle han gøre? Forsøge sparekassen? – Men hvem skulle gå i borgen for ham? Gå til borgmesteren og bede om et lille lån – her midt på sommeren? – I vinter havde han gjort det, han mindedes nøje hvornår: da brædderne fra brønden var brændt op og stuen atter var kold. Borgmesteren havde da også givet efter for hans bøn, men den gamle herre havde set så sælsomt på ham med sine skarpe øjne. "For at De ikke igen skulle falde i fristelse, John!" havde han tilføjet, men Johns ben havde skælvet under ham, så de næppe formåede at holde ham oprejst. Han tænkte på, om borgmesteren vidst noget om, hvad han havde gjort eller blot gjorde sig tanker. Med et blev han overvældet af bevidstheden om, at han var en straffefange, og at man kunne tiltro ham hvad som helst. Hvorfor nægtede man ham siden hele tiden arbejde? Som en rugende sky følte han igen mistanken svæve over sit hoved. De lånte penge havde han visselig betalt tilbage, men, – nej, til borgmesteren ville han ikke gå igen! – – I hans nabo snedkerens havde stod endnu nogle rækker kartofler, de lod til at være helt glemte – men John bed tænderne sammen: Takket

være ham havde han kunnet begrave sin hustru. Et øjeblik flygtede hans tanker i en anden retning. De standsede henne ved ovnen, hvor en svag månestråle skinnede på messingknoppen. "Hanna!" mumlede han, "du døde dog i rette tid!" Med uudsigelig smerte strakte han armene frem, men billederne i hans hoved skiftede, og sultens var dog de mest livskraftige. Da tegnede der sig pludselig for hans øjne et vidtstrakt kartoffelmark, ved siden af den af ham plyndrede brønd, som nu stod midt i en yppig kornmark. Kartoflerne var endnu ikke taget op; andet markarbejde havde været i vejen. "Blot et par knolde," mumlede han, "blot for endnu en gang at spise sig mæt!" Noget som de udstødtes trods kom over ham: "Måske viser der sig lejlighed til arbejde i morgen – hvis ikke, må jeg sætte den gode Gud på prøve!"

Han blev siddende længe, i flere timer, indtil månen allerede var gået ned, og han antog at alle sov; så sneg han sig stille ud af værelset og ud af huset. Luften var trykkende; kun af og til kom et vindstød, og et næsten uigennemtrængeligt mørke hvilede over jorden. Men John havde så ofte gået den vej, og af de bladrige stængler, der slog mod hans ben, vidste han desuden, at han var på kartoffelmarken. Han skyndte sig endnu længere ind på den, for han mente, at han måtte blive set overalt; af og til bøjede han sig ned og gravede under stænglerne, så trak han sig forskrækket tilbage. Det var dog blot et tusindben eller en tudse, der var hoppet over hans hånd. Den pose, han havde taget med, var halvt fuld. Han stod og vejede den i hånden: det var mere end nok; men … Han havde allerede vendt bunden i vejret på sækken og tømt dens indhold ud på jorden. Kun allernederst i posen lå der nogle knolde tilbage, som hans hånd

omsluttede. Det var ham, som om en vægt sænkede og hævede sig i hans hoved; så sagde han langsomt: "Gode Gud, jeg kan ikke! Mit barn! Det bliver korsfæstet; lad mig redde det, jeg er jo dog kun et menneske!"

Han stod og lyttede, som om han havde ventet, at en stemme fra oven skulle tiltale ham. Til sidst lukkede hans hånd sig krampagtigt om posen, og han begyndte at løbe hurtigere og hurtigere. Han agtede knap nok på, at de høje aks slog ham i ansigtet. Ingen stjerne lyste på hans vej, han gik hid og did uden at finde vej ud fra marken. Han kom til at tænke på, hvor trygt og sikkert han for ti år siden havde vandret her som opsynsmand. Han kunne ikke være langt fra det sted, hvor en gang hans hustru, en sekstenårs pige, var styrtet i hans arme! Med en sød gysen gik han frem. Aksene knitrede under hans skridt, en fugl, sagtens en agerhøne eller en sneppe, fløj forskrækket op. Han hørte det næppe. Han gik blot fremad som om han skulle vandre således for evigt.

Da sås i det fjerne ved horisonten et svagt skin; et uvejr lod til at være på vej. Et øjeblik standsede han for at besinde sig. Han havde set de mørke skyer allerede tidligere på aftenen og fik nu pludselig rede på, hvor øst og vest var. Han vendte om og satte farten op. Han ville så hurtigt som muligt hjem til sit barn. Da ramte hans fod pludselig et eller andet, så han snublede, og inden han nåede at besinde sig, tog han yderligere et skridt, men hans fod fandt ingen fast grund – et skingert skrig lød i den mørke nat, og det var, som om jorden havde opslugt ham.

Et par fugle fløj forskrækket op, men så herskede der atter fuldkommen stilhed. Intet menneskeskridt hørtes mere på marken. Vinden susede ensformigt i aksene, og næppe hørbart

gnavede de millioner af insekter på planternes stængler og rødder, indtil den stadig mere trykkende hede udlod sig i et vældigt uvejr, og al anden lyd kvaltes af tordenens bulder og den styrtende regns.

I den lille hytte for enden af Norderstrasse blev samtidig et lille barn vækket af sin søvn. Hun drømte, at hun havde fundet et stykke brød, men i stedet bed i en sten. Endnu halvt i søvne famlede hun efter faderens hånd i den store seng ved siden af hendes, men fik kun fat i en flig af dynen og sov så igen roligt ind.

– – John Glückstadt vendte aldrig mere tilbage til sit hjem og sit barn. Politiets anstrengelser for at finde ham forblev frugtesløse. Hans forsvinden udgjorde i nogle dage det almindelige samtaleemne i den lille by: nogle antog, at han var flygtet for at mødes med sin kammerat Wenzel og sammen med ham rejst til Amerika, hvor den slags forbrydere jo som regel har heldet med sig. Penge til overfarten havde de vel allerede skaffet sig undervejs til Hamburg, og den lille Christine var jo i gode hænder hos Klokker-Mariken. Andre mente, at han havde søgt døden i kanalen i nærheden af den sluse, hvor han og Wenzel i sin tid havde udført deres skælmsstreg, og at ebben havde ført liget ud i havet.

Disse forskellige meninger drøftedes ved et middagsselskab. "Nå, og hvad mener De så om sagen, hr. borgmester?" spurgte den tidligere cikoriefabrikants gamle svigerinde, som var borgmesterens borddame.

Borgmesteren, som hidtil tavs havde hørt på samtalen, tog sig først eftertænksomt en pris. "Hm," sagde han, "hvad synes De, jeg skal mene? – Efter at denne John havde udstået sin af

loven udmålte straf, blev han, som det jo plejer at ske, udsat for en heksejagt af sine omgivelser. Og den har nu også jaget ham til døde, for den er uden nåde. Hvad er der at sige til det? Hvis jeg skal mene noget, så er det, er at De alle burde lade ham i ro herefterdags, for han tilhører nu en anden dommer."

"Jamen kors dog!" sagde den gamle dame overrasket, "De har altså stadig holdt på Deres særegne mening om denne John Glückstadt!"

"John Hansen," rettede borgmesteren hende alvorligt.

– – Nu overvældede den bevidsthed mig, at jeg stod ved et vindue i skovfogedhuset langt fra min fædrene by; månen skinnede deroppefra ned på skoven og huset, og fra den åbne eng hørte jeg igen vagtelkongens knurren. Jeg så på mit ur: den var over ét! Lyste på bordet var næsten brændt ned. I min halvsynske tilstand – for siden min ungdom havde jeg noget af den evne – havde jeg set et menneskeliv gå forbi mig, hvis afslutning, dengang den indtrådte, også havde været mig en gåde. Nu kendte jeg den pludselig; jeg så tydeligt den ulykkelige as sammenkrøbne skikkelse i det uhyggelige dyb. Efter at jeg i dag havde erfaret min værtindes navn, vidste jeg også, at endnu en gang havde hans levende stemme nået et levende menneskeøre fra den mørke brønd; men det var dog kun en fjortenårig drengs. Aftenen efter den stakkels mands forsvinden, da jeg var kommet ind hos en af min venners familie, kom sønnen med sit sommerfuglenet ind i stuen, bleg af skræk. "Det spøger!" råbte han, og så sig om, som om han heller ikke var ganske sikker herinde; "Le blot ikke, jeg har selv hørt det!" – Han havde været ud mellem kartoflerne på marken

ved den gamle brønd for at fange et dødningehoved, der skulle flyve rundt der i skumringen; da havde han ikke langt borte fra kornmarken hørt sit navn: "Christian!" råbt med en hul og hæs stemme, en stemme, han aldrig før havde hørt; og da han skrækslagen løb bort derfra, lød det endnu engang bag ham, som om det ville gribe fat i ham.

Jeg vidste nu, efter over tredive års forløb, at det ikke havde været noget spøgelse, og at det ikke havde råbt "Christian"; det var hans datters navn "Christine", som manden dernede i håbløs længsel havde udstødt. Og endnu en ting vidste jeg: en arbejder, min gamle ven fra barndommen, havde nogle dage senere skullet hjælpe med at høste kornet ude ved brønden. "Der havde vi kunnet fange en falk!" fortalte han mig en aften.

"En stor en?" spurgte jeg.

"Det kan herren tro! Den var fanget et stykke nede i den gamle brønd – Himlen må vide, hvad der ligger dernede – men dens vinger var for store, den slog og arbejdede med dem dernede i den smalle brønd, men kom aldrig helt op. Vi havde bare ingen stokke til at slå den med; der stod også en ækel dunst op mod os; det var, som om den allerede havde ædt et ådsel af et eller andet kreatur!"

Jeg havde ikke taget mig af hans fortælling den gang; jeg skælvede, da mindet kom op i mig; den fugtige nattevind, der stod ind mod mig, gjorde mig godt, ikke mindst fordi den var nutidens og ikke fra dengang; jeg vidste, at brønden var blevet kastet til for nogle år siden. "Til sengs!" sagde jeg halvhøjt til mig selv, "og du, sjæl, gå du også til sengs!"

Jeg slukkede lyset og lod vinduet stå åbent, så at alt, hvad der var levende, kunne komme ind til mig; og hurtigere end jeg

havde turdet håbe, kom søvnen; kun med et enkelt venligt billede legede endnu mine drømme: jeg så min fædrenebys af morgensolen kun halvt belyste gader; jeg hørte en vogn rasle gennem gaden, og mellem to kærlige gamle på dens sæde sad den lille Christine, og hun nikkede venligt til mig, idet hun kom forbi og kørte ud ad grusvejen bort fra byen.

Den gamle Mariken tænkte jeg ikke videre på; jeg vidste, at hun allerede i mange havde fundet sig en rolig dødsseng i St. Jørgens stiftelse.

– – Da jeg sent på morgenen den næste dag kom ned i huset, rejste den rødbrune hund sig fra sit tæppe foran døren til dagligstuen og hilste mig logrende som en gæst i huset; da jeg kom ind, var der imidlertid ingen derinde; kun pigen åbnede en sidedør og så derind; som om hun havde fået besked på at melde min ankomst, og løb så rask bort igen. Jeg beskæftigede mig imens med at se på billederne på væggen, hvor man tydeligt kunne genkende to generationer: på den ene væg var jagt- og dyrestykker af Steffeck og den ældre Ridinger; over sofaen fandt jeg korsnedtagelsesbillede af Rubens og på hver side hang der portrætter af Luther og Melanchton. Ved sofaen, på det stykke af væggen, der lå i skygge, hang, ligesom i fortidens skygger, et halvt udvisket fotografi; men en krans af evighedsblomster, som den, Johns datter havde plukket under vores spadseretur i går – måske endog den samme – omgav den mørke ramme.

Næsten angst trådte jeg nærmere: det var et billede af en soldat i uniform, af den slags, som unge mænd fra landet lader fremstille, mens de er i tjeneste og sender til hjemmet. Hovedet var tåleligt bevaret og viste mig det – vel næppe mere end én

gang sete, men aldrig glemte – ansigt af arbejderen John Glückstadt; kun var der i disse træk endnu intet at spore af kummer eller skyld; det lille mørke overskæg sad under den kække ørnenæse, og øjnene skuede alvorligt, men sikkert frem i verden. Det var ikke John Glückstadt; det var Johan Hansen, som han stadig levede i sin datters hjerte, til hvem hun i går havde plukket sin friske, eviggrønne krans; med denne John havde den dobbeltgængerske skygge intet at skaffe. Det brændte i mig efter at råbe til min ædle værtinde: "Lad spøgelset i dit hoved fare; spøgelset og din elskede fader, det er et og det samme: han var et menneske, han fejlede og han har lidt!"

Men så hørte jeg mine værtsfolks stemmer bag mig, da de kom ind i huset gennem havedøren, og jeg vendte mig fra det bekransede billede mod dem, for at tage mod deres morgenhilsen og deres spøg om mit syvsoveri.

– Vi oplevede endnu en smuk forårsdag sammen. Da jeg sent om aftenen gik endnu en tur i skoven med skovfogeden og hans trofaste hunde, tav jeg ikke længere; jeg fortalte ham det hele, alle de enkeltheder, der den forgangne nat var randt mig erindringen.

"Hm," sagde den besindige mand og lod sit blik hvile trohjertigt på mig: "det er jo poesi; De er jo, når alt kommer til alt ikke blot en advokat!"

Jeg rystede på hovedet: "Kald De det bare poesi; De kan også kalde det kærlighed eller deltagelse, som jeg har fattet for mine værter." Det var for mørkt til at se, men det forekom mig, som om et hjerteligt blik fra ham strejfede mig. "Jeg takker Dem, kære ven," sagde han så; "men min hustrus fader – jeg havde,

må jeg indrømme, kun hørte lidt om ham – har aldrig stået således for mig."

"Og hvordan ellers?" spurgte jeg.

Han svarede ikke mere, tankefulde gik vi ved siden af hinanden, indtil vi nåede tilbage til huset.

"I har da gået ret langsomt," sagde fru Christine, idet hun gik os i møde; "I har vist ganske forglemt mig!"

– – Da jeg morgenen efter skulle videre, ledsagede de mig begge, indtil det sted, hvor skovvejen løb ud i landevejen. "Vi skriver til Dem!" sagde skovfogeden. "Jeg er ganske vist ikke nogen stor brevskriver; men jeg vil gøre det; vi må prøve at holde Dem fast, så at De en anden gang igen finder vej herud til os!"

"Ja, kom endelig igen!" råbte fru Christine. "Lov os det; så vil vor afsked ikke gøre os så bedrøvede!"

Det lovede jeg gerne; så rakte de mig begge to hånden, og jeg stod og så dem gå tilbage; hun trykkede sig tæt ind til sin mand; han lagde blidt armen om hendes liv. Så var den drejning af vejen, og jeg kunne ikke se dem mere.

"Lev vel, John Glückstadts datter!" råbte jeg stille; "kun den første stavelse, kun lykken er blevet din; den vil være dig tro, for den er på sin rette plads!"

Allerede efter fjorten dage kom skovfogedens første brev og fik mig til at holde en lang pause fra min læsning af retsdokumenter. "Jeg må også løse Dem fra Deres løfte," skrev han; "allerede samme aften, som vi havde taget afsked, fortalte jeg min Christine historien om hendes fader, i alle detaljer, sådan som De havde fortalt mig den. De kan have ret i, at det

nok er sådan, han har været, og han var nok også en anden mand end den, der boede i hans datters hjerte; for resten bør mænd og hustruer ikke have hemmeligheder for hinanden. En lidenskabelig tårestrøm var den første følge af min fortælling, så at jeg næsten blev angst og tænkte, historien kunne have vakt faderens temperament i min blide hustru. Men hendes eget jeg viste sig snart igen; og nu – min ven, kaprifolien i skovbrynet, som nu igen blomstrer, har aldrig, forekommer det mig, duftet så yndigt, og billedet af John Glückstadt er nu omgivet af en rosenkrans; hans datter kender ham nu bedre; ikke kun faderen, men hele mennesket. – Den tak og hilsen, som fru Christine sender Dem, forstår jeg ikke at sætte på papiret på den rette kvindelige vis; jeg kan kun bede Dem om, at De vil tænke Dem det hjerteligste."

Således skrev skovfogeden dengang; men som det så ofte går, selv om der er gået et par breve frem og tilbage mellem os i nogle år, har jeg aldrig besøgt dem igen. Men her i hjørnet af mit kontor står nu på mellem to stole min rejsekuffer; derude i skovbrynet blomstrer atter kaprifolien, og herinde er alt af vejen for den næste uge; så det er sikkert og vist, at jeg morgen drager til mine venner, til John Glückstadts datter og min gode skovfoged. Hans brev, der kom som svar på min anmeldelse af min ankomst, var et formeligt jubelbrev. "Vi venter Dem med glæde," skrev han; "De kommer netop til rette tid; knægten er her også med sit eksamensbevis i lommen; hans moder er ligefrem forelsket i ham og studerer ivrigt hans ansigt, for om muligt der at genfinde et nyt træk af sin faders. Kom altså; vi mangler kun vor ven!"

– – Så sandt som Guds sol vækker mig i morgen, jeg kommer!

Om "Jenni og andre fortællinger"

Forfatter: Theodor Storm (1817-1888).
Org.udgaver mm.:

I salen: *Im Saal.* Førsteudgave i *Volksbuch auf das Jahr 1849 für Schleswig, Holstein und Lauenburg*. Denne udgave efter Theodor Storm: *Fem Noveller.* Avtoriseret oversættelse ved Johannes Magnussen. Andr. Schous Forlag, København 1885.

Posthuma: *Posthuma.* Førsteudgave i *Sommergeschichten und Lieder,* Berlin 1851. Denne udgave efter Theodor Storm: *Fem Noveller.* Avtoriseret oversættelse ved Johannes Magnussen. Andr. Schous Forlag, København 1885.

I solskin: *In Sonnenschein.* Førsteudgave i: *In Sonnenschein. Drei Sommergeschichten.* Duncker, Berlin 1854. Denne udgave efter Theodor Storm: *Fire Noveller.* Avtoriseret oversættelse ved Johannes Magnussen. Andr. Schous Forlag, København 1883.

Når æblerne modnes: *Wenn de Äpfel reif sind.* Førsteudgave i: *Argo. Album für Kunst und Dichtung,* vol. 2, redigeret af Friedrich Eggers et al. 1857. Oversat af Kim N. Jensen.

Jenni: *Von Jenseit des Meeres.* Førsteudgave i: *Westermann's Illustrierte Deutsche Monatshefte* (bd. 17, oktober 1864 til marts 1865). Oversat af Kim N. Jensen.

Hos fætter Kristian: *Beim Vetter Christian.* Førsteudgave i: *Der Salon für Literatur, Kunst und Gesellschaft*, redigeret af J. Rodenberg, bd. 1, Leipzig 1874. Denne udgave efter Theodor Storm: *Fem Noveller.* Avtoriseret oversættelse ved Johannes Magnussen. Andr. Schous Forlag, København 1885.

En stille musiker: *Ein stiller Musikant.* Førsteudgave i: *Westermann's Illustrierte Deutsche Monatsheft* 38 (1875). Denne udgave efter Theodor Storm: *Fem Noveller.* Avtoriseret oversættelse ved Johannes Magnussen. Andr. Schous Forlag, København 1885.

En dobbeltgænger: *Ein Dobbelgänger.* Førsteudgave i: *Deutsche Dichtung*, vol. 1 (1887). Oversat af Kim N. Jensen.

Oversættere: Johannes Magnussen (1848-1906), Kim N. Jensen (f. 1955)

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter maleri af Joanna Mary Boyce (1831-1861): *Head of a Mulatto Woman (Mrs. Eaton)* (1861).

ISBN 978-87-7628-032-1

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-269-2 (Ølstykke 2012).